

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

12-18 ARALIK 2022 HAFTASI

İÇİNDEKİLER

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR	3
VAATLERİMİZ	4
12-18 ARALIK 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	7
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	7
GÜVENLİ DÖVİZ GELİRİ KAYNAĞI İHRACAT, YANLIŞ KUR VE FAİZ POLİTİKALARININ KURBANII	13
BEŞE KATLANAN BANKA KÂRLARINA EN BÜYÜK KATKI, FAİZ GELİRLERİNDEN GELDİ!	14
TÜRKİYE EKONOMİSİ 10 YIL GERİYE GİTTİ	15
YURTTAŞIN CEBİNDEN DAHA ÇOK PARA ÇIKTI	15
TÜRKİYE'DE ASGARİ DEĞİL, ORTALAMA SEFALET ÜCRET BELİRLENİYOR!	17
ASGARİ ÜCRET TESPİTİNDE, BİR AİLENİN İNSANCA YAŞAM VE BÜYÜMEDEN REFAH PAYI DİKKATE ALINMALI	18
CHP'NİN ASGARİ ÜCRET TEKLİFİ:10 BİN 128 LİRA	18
EYT, YOKSUL EMEKLİ VE UCUZ İŞGÜCÜ YARATMASINI!	21
İKTİDAR EYT KONUSUNDA YAN ÇİZMEYE BAŞLADI	23
ENFLASYON CANAVARI	23
KRİZDEN ETKİLENEN ESNAF KEPENKLERİ KAPATIYOR	26
SANAYİ TESİSİ İÇİN CANLAR HIÇE SAYILDI	26
SORUN ÇÖZMEK YERİNE ETİKET MÜCADELESİYLE GÖZ BOYAMA	27
YURTTAŞA TASARRUF, KAMUYA LÜKS FİLO	28
38 TL'LİK GİYİM YARDIMI MI OLUR!	29
GÜNÜNDE ÖDENMEYEN ENERJİ FATURALARINDA REKOR ARTIŞ	30
HALKIN PARASIYLA BİNLERCE SEYAHAT	31
KÖİ PROJELERİNDE DÖVİZ ÜZERİNDEN VERİLEN GARANTİLER TL'YE ÇEVİRİLMELİ	31
KÜLTÜR EKONOMİSİ KRİZDE	32
MAARİF, DEVLETİ ÜÇE KATLADI	34
SARAYIN YOLUNU YAPTI, İHALEYİ KAPTI	35
SARAY DENETİMDEN MUAF	36
TASARRUF DİYEN MECLİS'E 175 ARAÇ YETERLİ GELMEDİ	36
MÜHENDİS VE YAZILIMCILARIN DA YURT DIŞINA GÖÇÜ HIZLANDI!	37
ÖĞRENCİLER DİNİ YAPILARA TESLİM EDİLDİ	38
VAKIFLARA MİLYARLAR YAĞDI	38
AK PARTİ İKTİDARININ KARANLIK İNADI SÜRÜYOR...	39
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ RAPORU: BİR YILDA 67 KİŞİYE 299 YIL HAPİS CEZASI GEREKÇESİ; 'TÜRKİYE'DE ADİL YARGILANAMAZ'!	40
41	41
RANT CEPHANELİĞİ	42
EĞİTİM VE ARAŞTIRMA İFADESİ YALNIZCA ADLARINDA KALACAK	43
ŞAHSİM HÜKÜMETİ SAĞLIK SİSTEMİNİN SAĞLIĞINI BOZDU!	43
126 BİN HEKTAR ORMANLIK ALAN MADENCİLİĞE AÇILDI	45
BODRUM'A BİR GÜNDE ÜÇ HANÇER!	45
KAYYUMUN SİYANÜR SEVDASI	46
TEK ADAM YETKİSİ ORMANLARI BİTİRİYOR	47
DOĞALGAZDA TÜRKİYE PLANLARI KARIŞIK	48
İKTİDAR, SUUDİ ARABİSTAN'DAN GELECEK 5 MİLYAR DOLARLA AVUNUYOR!	48
KARA HAREKATI ABD VE RUSYA'NIN ONAYINDA MI?	49

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu unutulmamalıdır. Doğruda olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı, hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti içi sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkeleri kapsar olmasıdır. Aynı zamanda unutulmaması gereken bir diğer önemli hususta; söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiğidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir. Zira; Doğru, doğru yerde ve doğru zamanda doğrudur.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemi paylaşımın hedef kitlesi ve paylaşım yapılan mecraya göre belirlenmeli.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşısındaki duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşısındaki ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlışı gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR

***Katar ordusuna peşkeş çekilen Sakarya'daki Tank-Palet Fabrikası'nı hemen geri alıp, şanlı ordumuza iade edeceğiz.**

*Esnafın, pandemi döneminde bankalardan aldığı kredilerin faizlerini silecek, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

***Bir kararname ile esnafın stopaj vergisini kaldıracağız.**

*Çiftçilerin, bankalardan veya tarım kredi kooperatiflerinden aldıkları kredilerin faizlerini sıfırlayacak, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

***KYK borçlarından ötürü başlatılan tüm hacizleri durduracak, borçların faizlerini silecek; borçlu iş sahibi olduğunda, anaparayı makul taksitlere böleceğiz.**

*Beşiktaş'taki terör saldırısında hayatını kaybeden 39 polis, 8 sivil toplam 47 şehidimiz için toplanan paraların tamamını faizleriyle birlikte, hak sahiplerine teslim edeceğiz

***15 Temmuz Şehit ve Gazileri için vatandaşın toplanan paraların tamamını faizleri ile birlikte hak sahiplerine vereceğiz**

*Hangi koşulda bedeli ne olursa olsun; vatan topraklarına sahip çıkacak, Süleyman Şah Türbesi'ni vatan toprağına geri götürerek, orada şanlı bayrağımızı dalgalandıracacağız.

VAATLERİMİZ

TARIM

- *Tarımsal üretimde kullanması için çiftçiye ÖTV'siz KDV'siz **kırmızı mazot** vereceğiz.
- ***Ziraat Bankası** kuruluş amacına uygun olarak, çiftçiye **üretim için ucuz kredi** verecek.
- *Çiftçimizin kredi, **su ve elektrik borç faizlerini sileceğiz**, anaparayı ise yapılandıracağız.
- *Her köye **en az bir teknik personel** ataması yapacağız.
- *Çiftçiye verilecek destek **milli gelirin en az %1'i** olacak. Ödeme her yıl Ekim ayında yapılacak.
- *Ürün taban fiyatlarını bir yıl önce açıklayacağız. Hububat, yağlı tohum, baklagiller gibi belli ürünlerde **alım garantisi** vereceğiz.
- *Tarımsal sulamada kullanılan **elektrik ve sulama faturaları hasattan sonra** ödenecek.
- ***Tarım kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz.
- ***Tarım destekleri ve araçları hacedilemeyecek**, desteklerden kesinti yapılamayacak.
- *Hasat döneminde **ithalatı yasaklayacağız**.
- *Kadınların ve gençlerin tarımda istihdamının artması için **sosyal güvenlik primlerinin devlet tarafından** ödenmesini sağlayacağız.

SANAYİ ve TEKNOLOJİ

- *Sanayicinin ve esnafın **elektrik borçlarının faizlerini** sileceğiz.
- ***Akıtma tesislerinin enerji bedellerini** devlet ödeyecek.
- *FABKA projesi ile girişimcilere **düşük maliyetli anahtar teslim fabrikalar** inşa edeceğiz.
- *Her OSB'de teknik eğitim veren 6 yıllık ve yatılı **Teknoloji Lisesi** kurulacak.
- ***Enerji Kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz
- ***Yenilenebilir enerji** için YEKDES adında yeni bir **destekleme mekanizması** kuracağız.
- *Sanayicimizin ihtiyaç duyduğu **teknik personeli yetiştirecek** mesleki eğitim politikaları kararlılıkla takip edeceğiz.
- *Mesleki eğitim almış gençlerimizin, **kendi alanlarında çalışmalarını** teşvik edeceğiz.

KOBİLER

- ***Şirketlerin KDV alacaklarını** gecikmeden ödeyeceğiz.
- *KOBİ kredilerinden alınan **Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisini sıfırlayacağız**.
- ***Katma değeri yüksek ürün üretecek firmalar** için özel kredi ve vergi desteği sağlayacağız.
- *KOBİ'lerin **devletten alacaklarını ödeyeceğiz**.
- *OSB'lerde KOBİ'ler için **enerjiyi özel olarak fiyatlandıracağız**.
- *KOBİ'lere **vergi indirimi** teşviki vereceğiz.
- ***Kara liste** bir defaya mahsus sileceğiz.

VERGİ İNDİRİMLERİ

- *Motor hacmi 1600 cc ve altındaki otomobillerde **ÖTV'ye 1/4 oranında indirim** uygulayacağız.
- ***Gazilere ve şehit yakınlarına** 3 yılda bir vergilerden muaf araç alma hakkı vereceğiz.
- ***Damga Vergisi'ni** kademeli bir şekilde kaldıracacağız.
- ***İlk internet aboneliklerinden** vergi almayacağız.
- *Ücretlilerin **eğitim ve sağlık harcamalarını**, gelir vergisinde indirim konusu yapacağız.

GENÇLER

- *Gençlerin alacağı **ilk sıfır otomobilde, cep telefonunda ve oyun konsolunda ÖTV'yi kaldıracağız.**
- *Gençlere **pasaport ücretsiz olacak**; yurtdışına çıkışta **harç ödeme** uygulamasını kaldıracağız.
- *Gençler, sigorta kapsamında olduğu aile bireylerinin vefatı halinde **ilk sigortalı işgününe kadar sigorta hizmetinden yararlanmaya** devam edecek.
- *İşe ilk giren yeni mezunların **2 yıl süreyle vergi ve prim ödemelerini devlet karşılayacak.**
- *ADS kapsamındaki ailelerde gençlere **kamu istihdamında öncelik** sağlanacak.
- ***Yurt sorununu** bir yılda çözeceğiz
- *Yeni evli çiftlerin **ilk satın alacağı evde KDV'yi yarıya** düşüreceğiz.
- ***Evlilik öncesi bütün taramaların ücretsiz** olarak yaptırılmasını sağlayacağız.
- *Üniversiteli gençlere **kültür-sanat etkinliklerine** katılmaları için, içine belli miktarda para yüklenmiş kart vereceğiz.

KADINLAR

- ***İstanbul Sözleşmesi'**ne 1 hafta içerisinde yeniden taraf olacağız.
- *Kadın cinayetlerinin failleri için **ceza indirimini uygulanmayacak.**
- ***Doğum için işten ayrılan** kadınların işe dönmesi halinde işverene **vergi teşviki uygulayacağız.**
- ***Kadınların ve gençlerin kooperatif** kurmalarını teşvik edeceğiz.
- *Aile Destekleri Sigortası kapsamında "**Yeni Başlangıçölar Fonu**" kuracağız İhtiyaç duyan boşanmış kadınlara ev kurma desteği sağlayacağız.
- *Ebeveynler için çocuk iznini yeniden düzenleyeceğiz, **babalık izninin süresini** uzatacağız.
- ***Kreşlerin ve sığınma evlerinin** sayısını artıracğız.
- *Rahim ağzı kanserini önleyen **HPV aşısı ücretsiz** olacak

ESNAF

- *Ticaret erbabına **sicil affı** getireceğiz.
- ***Kira stopajını** kaldıracağız.
- *BAĞ-KUR prim borcu olsa dahi **esnafın ve bakmakla yükümlü oldukları ailelerinin sağlık** hakkından yararlanmasını sağlayacak net yasal düzenlemeleri yapacağız.
- *Esnafımıza **emeklilik için geriye doğru borçlanma** hakkı tanıyacağız.
- ***Esnaf Destekleri Sigortası Fonu'**nu kuracağız.

ÖĞRETMENLER

- *Öğretmen **atamalarını gerçekleştirecek**, alımlarında **sözlü sınavı kaldıracağız.**
- ***Öğretmen maaşlarını** iyileştireceğiz.
- ***Bütün öğretmenler kadrolu olacak**, ücretli ve sözleşmeli öğretmen ayırımına son vereceğiz.
- *Her yıl 24 Kasım Öğretmenler Gününde öğretmenlere **bir maaş ikramiye** vereceğiz.
- *Öğretmenlere sağlayacağımız **3600 ek gösterge** imkânının yanında, eğitim-öğretim tazminatlarını da artıracğız.
- ***Ek ders ücretini** iki katına çıkaracağız.
- *Okullar açık olduğunda **toplu taşıma araçları tüm eğitim çalışanlarına ücretsiz** olacak.
- *Öğretmenlerin **aile bütünlüğünü** her koşulda sağlayacağız.

SAĞLIK HİZMETLERİ

***Yurttaşımızın prim borcuna bağlı olmaksızın**, Genel Sağlık Sigortası kapsamı içinde yer alabilmesini sağlayacağız.

*Katkı payı, ilave ücret ve fark ücretlerini kaldıracacağız.

*Yurttaşlarımızın **periyodik sağlık kontrollerini ücretsiz** gerçekleştireceğiz.

*Şehir hastaneleri açılırken **kent merkezlerinde kapatılan** devlet hastanelerini yeniden açacağız.

***Askeri hastaneleri** yeniden açacağız.

***Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü'nü** yeniden açacak, ilaç, aşı, serum, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz üretimini stratejik sektörlerindeki **AR-GE çalışmalarına** destek vereceğiz.

***Tıp teknoparklarını** kuracağız.

***Meslek Hastalığı Hastaneleri'ni** ve **Çocuk Hastaneleri'ni** yaygınlaştıracacağız.

SAGLIK CALISANLARI

***Sağlıkta şiddetin önlenmesi** için caydırıcı bir yasa çıkaracağız.

***Sağlık personeli atamalarını** derhal yapacağız.

***Aile Hekimlerinin** iş yükünü azaltmak için yardımcı sağlık çalışanı ataması yapacağız.

*Her bir sağlık mesleği üyesi tek tipte devlet memuru olarak istihdam edilecek.

***Sağlık çalışanlarının ek göstergeleri 3600'den başlamak üzere** kademeli olarak yükseltilecek.

***Çalışma saatlerini** Uluslararası Çalışma Örgütü normlarına uygun hale getireceğiz.

MUHTARLAR

*Tek bir **muhtarlık kanunu** olacak.

*Muhtarlık seçimleri için **birleşik oy pusulası** esası getirilecek.

*Bağımsız bir **muhtarlık evi** olacak.

*Muhtarlıklara **yardımcı büro personeli** tahsis edilecek.

*Kaldırılan **köy tüzel kişilikleri yeniden oluşturulacak.**

*Her muhtarlığın ayrı bir **bütçesi** olacak.

***Sosyal yardımlar, muhtarlıklar aracılığı ile dağıtılacak.**

*Belediye meclisinde, muhtarın seçildiği mahalleyle ilgili bir karar alınacaksa, o kararın görüşüldüğü **belediye meclisi toplantısına muhtar da katılacak**, toplantıda söz ve karar sahibi olacak.

*Muhtar, belediye ile birlikte **sosyal projeler geliştirecek.**

***"Türkiye Muhtarlar Birliği"** kurulacak.

ÇALIŞANLAR

*Asgari ücret enflasyona yenilmeyecek **asgari ücrete 6 ayda bir zam** yapılacak.

***Kıdem tazminatı çalışma yılı şartı olmaksızın** kullanılabilen bir hak olacak.

*Esnek çalışma modellerine son verecek, **güvenceli istihdama** öncelik vereceğiz.

*İşsizlik Sigortası Fonu'nu amacına uygun kullanacağız.

*Kapsam dışı bırakılan **taşeron işçileri kadroya** alacağız.

***3600 Ek Gösterge ve EYT** meselesini çözeceğiz.

*KHK ile ihraç edilip, hakkında **beraat ve göreve iade kararı** verilenleri görevine iade edeceğiz.

ÇOCUKLAR

***Eğitim parasız olacak** çocuklarımıza eşit olanaklar sunacağız.

*Öğrencilerin **kitap, kırtasiye, çanta, kıyafet ve hatta servis ihtiyaçları ücretsiz** karşılanacak.

*Okullarda öğrencilerin **su ve öğle yemekleri ücretsiz** olarak MEB tarafından karşılanacak.

***Yetiştirme yurdundan ayrılmak** zorunda kalanlara **kamuda istihdam olanağı** sağlayacağız.

YAŞLILAR

***Huzurevinde yaşayan yoksul** yaşlıların harçlıklarını arttıracacağız.

***Eşi vefat eden kadınlara** yapılan sosyal yardım miktarını arttıracacağız.

*65 yaş üzerindeki yurttaşlarımızın **kültür, sanat ve spor etkinliklerinden ücretsiz** yararlanmalarını sağlayacağız.

*Emeklilerimize, Turizm Bakanlığı ve TÜRSAB iş birliği sayesinde **makul ücretlerle gezi ve tatil olanağı** sağlayacağız.

***Uzun Dönem Yatılı Kurum Bakımı** hizmeti için sırada beklemeyi sonlandıracağız.

***Kısa Süreli ve Geçici Bakım hizmetlerini** etkin ve yaygın hale getireceğiz.

*Alzheimer/Demens hastalarına yönelik **yatılı ve gündüz hizmetlerini** yaygınlaştıracağız.

12-18 ARALIK 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*12 Aralık 1929'da Başbakan İsmet Paşa, "**Başlıca hedefimiz millî paramızı kıymetlendirerek altına bağlamaktır**" dedi.

***12-18 Aralık Yerli Malı Haftası**

***12 Aralık Mağazacılar Günü**

*13 Aralık 1980'de Piyade Er Zekeriya Önge'yi öldürme suçundan yargılanıp ölüm cezasına çarptırılan **Erdal Eren**'in infazı yapıldı.

*17 Aralık 2013'de **Türkiye'de 4 Bakan, çeşitli düzeyde bürokrat ve iş adamlarının şüphelileri olduğu yolsuzluk, rüşvet ve kaçakçılık operasyonları** başladı.

*18 Aralık 2002'de **Necip Hablemitoğlu evinin önünde silahlı saldırıya uğrayıp öldürüldü.**

*18 Aralık **Dünya Göçmenler Günü**

*18 Aralık **Dünya Sağlık İdarecileri Günü**

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

• **GSYİH:** Türkiye ekonomisi bu yılın üçüncü üç aylık döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 3,6 oranında büyürken, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılarak yapılan hesaplama göre bir önceki çeyreğe göre ise yüzde 0,1 oranında küçüldü. Geçen yıl aynı çeyrekte yıllık olarak yüzde 7,9, bir önceki çeyreğe göre de yüzde 2,7 oranında büyüme yaşanmıştı.

• **Reel sektrün kur riski:** Reel sektör, döviz açığını eylülde bir önceki aya göre 6,1 milyar dolar daha azalarak 83,1 milyar dolara kadar küçüldü.

• Türkiye'nin **dış ticaret açığı** kasımda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 430,4 oranında artarak 8,8 milyar dolara kadar yükselirken, yılın ilk 11 aylık dönemindeki dış ticaret açığı ise 99,9 milyar dolarla, 2011 yılındaki 105 milyar dolarlık yıllık açık hariç, Türkiye tarihinin geri kalan tüm yıllarındaki yıllık açığı geçti.

• **Merkez Bankasının rezervi:** Merkez Bankasının, brüt rezervi 18-25 Kasım haftasında 284 milyon dolar azalarak 122,6 milyar dolara inerken, eksi durumdaki net rezervi ise 1,2 milyar dolar iyileşerek -49,2 milyar dolar oldu

• **Bankalardan rekor kar:** İktidarın artık yüzde 9 yıllık faiz oranıyla fonlamaya başladığı bankacılık sektörü, karlılıkta tarihi bir rekora doğru gidiyor. Sektörün bu yıl ocak-ekim dönemindeki karı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 408,3 oranında artarak 335,9 milyar liraya ulaştı

• **Vatandaşın borçları:** Geliri yetmediği halde, negatif reel faizin de teşviki ve yüksek enflasyon nedeniyle harcamalarını öne çekip borçlanan vatandaşların bankalara olan borcu bir haftada 27,4 milyar lira daha artarak 25 Kasım itibariyle 1 trilyon 455 milyar liraya ulaştı.

- **İcra dairelerinde** derdest bulunan dosya sayısı son bir yılda 695 bin adet artarak 2 Aralık itibariyle 23 milyon 670 bine çıktı.
- Türk-İş dört kişilik bir ailenin **açlık sınırını** kasım ayı için 7 bin 778 lira olarak hesaplarken, aynı ailenin yoksulluk sınırının da 25 bin 346 liraya yükseldiğini açıkladı.
- **Milyonerlerin mevduatı:** Bankalardaki yurt içi yerleşiklere ait olan ve içerisinde 1 milyon lira ve daha fazla para bulunan Türk lirası ve döviz mevduat hesaplarının sayısı ekimde önceki aya göre 19 bine yakın artarak 707 bine yükselirken, bu hesaplardaki paranın toplam tutarı da bir ayda 233 milyar lira artarak 5 trilyon 390 milyar liraya çıktı.
- **Milyonerlerin hisse senetleri:** Yerli yatırımcı sayısının 3 milyonu aşarak 3 milyon 327 bin kişiye yükseldiği kasım ayında, borsadaki hisse senetlerinin yüzde 85,7'sini içerisinde bir milyon lira ve daha fazla değerinde hisse senedi bulunan 119 bin 700 hesap sahibinin kontrol ettiği belirlendi.
- Yıllardır güven sınırının altında seyreden **ekonomik güven endeksi** kasımda yüzde 0,2 oranında azalarak 96,9'a geriledi.
- **Sosyal Güvenlik Kurumunun (SGK) bütçeden finanse edilen finansman açığı** bu yıl ocak-ekim döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 74,4 oranında artarak 21,7 milyar liradan 37,9 milyar liraya kadar yükseldi.

EKONOMİDEKİ YAVAŞLAMA BELİRGİNLEŞİYOR

- Türkiye ekonomisi bu yılın üçüncü üç aylık döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 3,6 oranında büyürken, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılarak yapılan hesaplama göre bir önceki çeyreğe göre ise yüzde 0,1 oranında küçüldü. Geçen yıl aynı çeyrekte yıllık olarak yüzde 7,9, bir önceki çeyreğe göre de yüzde 2,7 oranında büyüme yaşanmıştı.
- Türkiye ekonomisi en son salgın nedeniyle yaşanan kapanmalar yüzünden 2020 yılının ikinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre küçülmüş, izleyen tüm çeyreklerde ise büyümüşü. Ekim ve kasım aylarına ilişkin öncü göstergeler küçülmenin bu yılın son çeyreğinde daha da derinleştiği, sadece bir önceki çeyreğe göre değil, geçen yılın son çeyreğine göre de küçülebileceğine işaret ediyor. Türkiye, enflasyon yaratarak sağlanan büyümenin sürdürülebilir olmadığını pahalı bir deneyle yeniden öğrenmiş oldu.
- Bu yılın birinci çeyreğinde yüzde 7,5, ikinci çeyreğinde yüzde 7,7 olan önceki yılın aynı çeyreğine göre büyüme oranının üçüncü çeyrekte yüzde 3,9'a gerilemişinde üretim açısından sanayi sektörünün büyüme hızının yüzde 0,3'e kadar gerilemesi, inşaat sektöründeki küçülmenin yüzde 14,1'e kadar inmesi belirleyici oldu. Hizmetler sektöründe ise yüzde 6,9 oranında büyüme yaşandı. Tarım sektörünün yarattığı katma değerde ise yüzde 1,1 oranında büyüme oldu.
- Harcamalar yönünden bakıldığında ise üretimdeki düşük ivmeye rağmen hem hanehalkının hem de devletin tüketimindeki büyümenin hızlanarak devam ettiği gözlemlendi. Negatif reel faizlerin tasarrufu anlamsız kılması hem de borçlanarak tüketmeyi özendirilmesi yüzünden hanehalkının tüketim harcamalarında yüzde 19,19 oranında artış yaşanan bu dönemde devletin nihai tüketim harcamalarındaki artış ise yüzde 8,5 oldu. Yatırım harcamaları yüzde 1,3 oranında daralırken, mal ve hizmet ihracatı ise yüzde 12,6 arttı.
- **“O Slogan Duvara Çarpı”:** İktidar sözcülerinin, faiz indirimlerini överken yeri geldiğinde üstüne basa basa söyledikleri “üretimi, yatırımı artırma, cari fazla verme” sloganı da faiz indirimlerinin başladığı çeyreğin yıl dönümünde bir kez daha duvara çarpıyor. TÜİK'in tüm “şişirilmiş” hesaplamalarına ve revizyonlarına rağmen, bu yılın üçüncü çeyreğinde sanayi üretimindeki artış yüzde 0,3'e kadar indi. İnşaat sektörü derin bir küçülme yaşadı, yatırım harcamaları azaldı, net dış ticaretin büyümeye katkısı ise 0,6 puana kadar düştü. İç talebi büyütürken büyümeye çalışmak ithalatı da artıracığı için farklı bir sonuç vermesi beklenemezdi. Yılın dördüncü çeyreğinde net dış ticaretin büyümeye hiç katkı yapmamasına ya da aşağı çekmesine şaşırılmamak gerekir.
- Ailelerin tüketimindeki artış tek başına büyümeye 12 puanlık katkı yaptı. Devletin tüketim harcamalarındaki yüksek oranlı artışın büyümeye katkısı ise 1,1 puan oldu. Yani Türkiye, üretmek değil, hane halkını ve devleti borçlandırıp tüketime yönlendirerek büyüme gibi bir modele sürüklendi. Son aylarda hanehalkının ve devletin borçlanmalarındaki
- **(GSYİH'nin “Net Hata Ve Noksanı”):** TÜİK'in harcamalar yöntemiyle yaptığı GSYİH hesaplamaları ile üretim yöntemiyle yaptığı GSYİH hesaplamaları arasındaki fark, istatistiklere “stok değişimi” olarak yansıtılıyor. Dipnotlarda bu kalemin hesaplamalardaki hatayı da içerdiği ifade ediliyor. Son istatistiklerde iki hesaplama

arasında GSYİH'nin yüzde 7'si kadar bir fark ortaya çıkıyor. (Büyüme oranının neredeyse bir katı) TÜİK'e göre, "ürettiğimizden ve ithal ettiğimizden daha çok tüketmiş ve ihrac etmişiz" bu fazla tüketimi ve ihracatı da eğer hesaplamalarda bir hata yoksa stoklarımızdaki mal ve hizmetlerden karşılamışız.)

• **İşgücünün Payı Azalıyor:** Yüksek enflasyon ve iktidarın ekonomik tercihleri, ülkedeki gelir dağılımının ücretliler aleyhine bozulmaya devam ettiğini gösteriyor. Geçen yılın üçüncü çeyreğinde yüzde 29,5 olan ücretlilerin milli gelirden aldığı pay bu yıl yüzde 26,3'e gerilerken, karın payı ise yüzde 54,1'den yüzde 54,8'e yükseldi,

REEL SEKTÖR KUR RİSKİNİ AZALTMAYI SÜRDÜRÜYOR

• Reel sektör, döviz açığını eylülde bir önceki aya göre 6,1 milyar dolar daha azalarak 83,1 milyar dolara kadar küçülttü.

• Eylülde sektörün döviz yükümlülükleri 4,8 milyar dolar azalırken, döviz varlıklarında ise 1,4 milyar dolarlık artış oldu.

• Reel sektör kur riskini 2018 yılından bu yana azaltıyor. Rejim değişikliğiyle birlikte Türkiye'nin artan riskleri yüzünden sektör, 2017 yılı sonunda 188 milyar dolara kadar çıkmış olan döviz açığını, daha fazla kur zararıyla karşı karşıya kalmamak için, bir yandan döviz varlıklarını artırarak, bir yandan da yükümlülüklerini azaltarak küçültüyor.

• Şirketlerin KKM uygulaması kapsamında açtığı TL hesapların da döviz varlığı sayılması sektörün döviz açığının azalmasına yol açıyor.

DIŞ TİCARET AÇIĞI REKORA GİDİYOR

• Türkiye'nin dış ticaret açığı kasımda geçen yılın aynı ayına göre yüzde 430,4 oranında artarak 8,8 milyar dolara kadar yükselirken, yılın ilk 11 aylık dönemindeki dış ticaret açığı ise 99,9 milyar dolarla, 2011 yılındaki 105 milyar dolarlık yıllık açık hariç, Türkiye tarihinin geri kalan tüm yıllarındaki yıllık açığı geçti.

• Böylece, AKP iktidarı, kendisine ait olan 2011 yılındaki 105 milyar dolarlık dış ticaret açığı rekorunu da bu yıl kıracağı ortaya çıktı. Kasım sonu itibariyle son 12 ayda 106,5 milyar dolara ulaşan yıllık dış ticaret açığının 2022 yılının sonunda 110milyar doları aşması bekleniyor.

• Kasımda ihracat yüzde 1,9 artarak 21,9 milyar dolar olurken, ithalat ise yüzde 14 oranında artarak 30,7 milyar dolar oldu. İhracatın ithalatı karşılama oranı ise yüzde 71,3'e kadar geriledi.

• Ocak-kasım döneminde ise ihracat yüzde 13,9, ithalat ise yüzde 36,6 oranında artış kaydetti. Dış ticaret açığının yüzde 153,6 oranında büyüdüğü bu yılın ilk 11 aylık döneminde, Türkiye her 100 dolarlık ithalata karşılık 69,8 dolar ihracat yapabildi.

• Ocak-kasım döneminde 231,2 milyar dolarlık ihracata karşılık 331,1 milyar dolarlık ithalat yapıldı.

MERKEZ BANKASI REZERVİ

• Merkez Bankasının, brüt rezervi 18-25 Kasım haftasında 284 milyon dolar azalarak 122,6 milyar dolara inerken, eksi durumdaki net rezervi ise 1,2 milyar dolar iyileşerek -49,2 milyar dolar oldu.

• **Tamamı yükümlülüklerden oluşan brüt rezervin 79,8 milyar doları döviz, 42,8 milyar doları ise altın varlıklarından oluşuyor. Son hafta döviz varlıklarında 263 milyon, altın varlıklarında ise 22 milyar dolarlık azalış oldu.**

• Merkez Bankasının, 25 Kasım itibariyle toplam 181,6 milyar dolar döviz borcu (dış yükümlülüğü) bulunuyor.

• Bu borcun 112,9 milyar doları bilanço içi (bankalara, Hazineye, diğer ülkelere v.b) olan borçlardan oluşuyor. Bilançoda gözükmeyen Türkiye'deki bankalara ve bazı ülkelerin merkez bankalarına olan swap borçları ise 68,7 milyar doları buluyor.

• Hazinesinin döviz mevduatı yükümlülük sayılmadığında swap borcu hariç net rezervi geçen hafta 1,2 milyar dolar artarak 49,2 milyar dolar oldu.

• Swap borçlarının, diğer bir ifadeyle Merkez Bankasının satıp sonra kiraladığı (**sat-kirala**) borçlarının brüt rezerv içerisindeki payı ise 25 Kasım itibariyle yüzde 56,1 olarak hesaplandı.

• **Bu arada iktidar, döviz kurunu tutabilmek için bu yıl 100 milyar dolar daha sattığı hesaplanan Merkez Bankasının brüt rezervini artırabilmek için, Rusya, Katar, Suudi Arabistan ve benzeri ülkelerin eline bakıyor. Bu ülkeleri Türkiye'ye mevduat yatırmaları ya da swap yapmaları konusunda ikna etmeye çalışıyor.**

KREDİ VE MEVDUAT GELİŞMELERİ

Mevduat

- Bankalardaki mevduat, özellikle ticari kuruluşların hem TL hem de döviz mevduatlarında yaşanan azalmayla, bir önceki hataya göre 106,5 milyar lira azalarak 25 Kasım'da, 8,55 trilyon liraya geriledi.
- BDDK'nın istatistiklerine göre yıl başından bu yana Türk lirası mevduatlar yüzde 126 oranında arttı. Artışın büyük kısmı, kur korumalı diğer bir ifadeyle de dövize endekslenen mevduatlardan kaynaklandı.
- Döviz mevduatlarının, 5 milyar dolar azalarak 231 milyar dolara gerilediği 25 Kasım'da, TL mevduatlarda ise 19,5 milyar lira azalma yaşandı.
- Döviz mevduatlarında yaşanan 5 milyar dolarlık azalışın 1,5 milyar doları gerçek kişilerin, 3,5 milyar doları ise ticari kuruluşların mevduatından kaynaklandı.
- Kur korumalı mevduatlar ise 6,4 milyar lira artarak 1 trilyon 471 milyar liraya çıktı.
- **Dolarizasyon:** Sadece döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı **tüm mevduatlar** için 50,2 olarak hesaplandı.
- **Dolarizasyon oranı gerçek kişilere** ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 53,9v oldu.
- Döviz endeksli olması nedeniyle, kur korumalı mevduatlar da döviz mevduatlarına dahil edilerek hesaplanan **gerçek dolarizasyon** oranı ise yüzde 67,4 oldu.
- **KKM'nin Maliyeti:** *Bu mevduatlara verilen garanti nedeniyle Devletin üstlendiği risk mart ayında gerçekleşmeye başladı. 23 Mart – 31 Ekim günleri arasında vadesi dolanlar için Hazine bütçeden 91,6 milyar lira ödendi. Merkez Bankasının dövizden dönenler için ne kadar ödeme yaptığı ise gizleniyor.*
- *Kur korumalı mevduatların para kompozisyonu ile ilgili olarak yapılan en son açıklamalardan yola çıkıldığında bu mevduatların yüzde 51'inin döviz veya altından dönen mevduatlardan yüzde 49'unun ise TL mevduatlardan oluştuğu biliniyor. Döviz ve altından dönenlerin kur farkından kaynaklanan faizini Merkez Bankası ödüyor. Açıklanamamakla birlikte Merkez Bankasının da eylül sonuna kadar 95 milyar lira civarında KKM için ödeme yaptığı tahmin ediliyor.*
- *Döviz mevduatından kur korumalı mevduata geçen şirketlere sağlanan kurumlar vergisi avantajı nedeniyle vazgeçilen kurumlar vergisi tutarının ise 18,8 milyar lira olduğu açıklandı. Buna göre sistemin şimdiye kadar kamuya toplam maliyetinin 205 milyar lirayı bulduğu tahmin ediliyor.*

Krediler

- Kredi stoku ise bir haftada 55,2 milyar lira genişleyerek 25 Kasım'da 7,22 trilyon liraya yükseldi. TL kredilerin 58 milyar lira arttığı haftada, döviz kredilerinin TL karşılığında 3,3 milyar liralık düşüş oldu. Döviz kredileri dolar cinsinden ise 304 milyar dolar azalarak 134 milyar dolara indi.
- *Kredi stokunda geçen yılın sonuna göre yüzde 47,4 oranında artış yaşandı. Türk lirası krediler yüzde 67 oranında artarken, döviz kredilerinde ise dolar cinsinden yüzde 14,5 oranında azalma oldu.*
- **Batık Krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise 161,2 milyar lira düzeyinde seyrediyor.

BANKALARIN KARI TARİHİ BİR REKORA GİDİYOR

- İktidarın artık yüzde 9 yıllık faiz oranıyla fonlamaya başladığı bankacılık sektörü, karlılıkta tarihi bir rekora doğru gidiyor. Sektörün bu yıl ocak-ekim dönemindeki karı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 408,3 oranında artarak 335,9 milyar liraya ulaştı.
- BDDK'nın raporladığı verilere göre sektörün toplam aktiflerinin yüzde 82,4, özkaynaklarının ise yüzde 90,3 oranında arttığı bu yılın 11 aylık döneminde net karda yaşanan yüzde 408,3 oranındaki artış, sektörün başta kredilerden aldıkları olmak üzere elde ettikleri faiz gelirlerinin, ödedikleri faize göre oldukça yüksek orandı artmasından kaynaklandı. İktidarın "sözde düşük faiz" politikası yol açılan yüksek enflasyonla dar ve sabit gelirli ikiye yoksullaştırırken banka karlarında ise rekora yol açtı.
- Bu dönemde kamu bankalarının net karı yüzde 444,7 artarak 83 milyar lira, diğer bankaların karı ise yüzde 397 oranında artarak 253 milyar lira oldu.

KOBİ'LERİN BORCU

- Küçük ve orta boy işletmelerin (KOBİ) bankacılık sektörüne olan borçları ekim ayında da 78,5 milyar lira artarak, 1,9 milyar liraya kadar yükseldi, yıl başına göre artış ise 717 milyar lira olarak gerçekleşti.
- Enflasyonun yüzde 85,5 gibi oldukça yüksek bir düzeyde seyrettiği bir dönemde KOBİ'ler son haftalarda yüzde 16'lara kadar gerileyen ticari kredi faizleri nedeniyle borçlanmayı tercih ediyorlar. Ancak bu kredi artışı da ekonomideki yavaşlamayı önlemeye yetmiyor.

TARIM SEKTÖRÜNÜN BANKALARA BORCU

- Maliyet artışlarıyla baş etmeye çalışan tarım sektörünün bankacılık sistemine olan kredi borçları da ekimde önceki aya göre 17,1 milyar liralık artışla 278,6 milyar liraya kadar çıktı.
- Sektörün borçlarında yılbaşından bu yana ise 110 milyar liralık artış yaşandı.

VATANDAŞ BORÇLANMAYA DOYMUYOR

- İktidarın, satın alma gücünü enflasyonla erittiği vatandaşları bankalara borçlandırarak ekonomiyi büyütmeye çalışmasının tetiklediği bireysel krediler ve kredi kartı borçlarındaki artış hızlanarak devam ediyor.
- Geliri yetmediği halde, negatif reel faizin de teşviki ve yüksek enflasyon nedeniyle harcamalarını öne çekip borçlanan vatandaşların bankalara olan borcu bir haftada 27,4 milyar lira daha artarak 25 Kasım itibarıyla 1 trilyon 455 milyar liraya ulaştı.
- Vatandaşların bu borcunun 1 trilyon 56 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinin, 399 milyar lirası da kredi kartı borç bakiyelerinden kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 12,6 milyar liralık, kredi kartı borçlarında ise 14,8 milyar liralık artış kaydedildi.
- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen ve henüz varlık yönetim şirketlerin devretmedikleri takipteki borçları ise 30,9 milyar liraya yükseldi. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine devrediyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.
- **Toplam Borç:** Vatandaşların varlık yönetim şirketlerine olan borçları son bir yılda 5,3 milyar lira artarak eylül sonunda 36 milyar liraya yükseldi. TOKİ'ye olan konut kredisi borçları da 28 milyar lira oldu. Vatandaşların, bankalara, finansman şirketlerine, varlık yönetim şirketlerine ve TOKİ'ye olan (tahsili gecikmiş borçlar da dahil) toplam borcu 1 trilyon 519 milyar lira düzeyinde seyrediyor.
- Vatandaşların bankalara olan borcunda yıl başından bu yana 429 milyar liralık, toplam borçlarında ise 436 milyar liralık artış yaşandı.
- **Vatandaşın Bankalara Ödediği Faiz:** Vatandaşların, bu borçlarının sadece bankalara olan kısmı için bu yılın ilk 10 aylık döneminde ödediği toplam faiz ise 147,6 milyar lira olarak gerçekleşti. Bu tutar geçen yılın aynı dönemine göre 52 milyar liralık (yüzde 54) bir artış gösterdi.

FAİZ ORANLARI

Kredi ve Mevduat Faiz Oranları

- Bankaların, 11 - 18 Kasım günleri arasında açılan **vadeli TL cinsinden mevduata** uyguladığı ortalama faiz oranı yüzde 15,91'den yüzde 16,18'e çıktı. çıktı.
- Söz konusu hafta kullanılan tüketici kredilerinin (ihtiyaç + taşıt + konut) ortalama faizi önceki haftaya göre 0,04 puan azalarak yüzde 29,65'e geriledi.
- Bankalar tüketicilere ihtiyaç kredisini ortalama yüzde 30,75, taşıt kredisini yüzde 25,44, konut kredisini ise yüzde 21,45 yıllık faiz oranıyla kullandı.
- Dolar cinsinden ticari kredi faizi yüzde 9,61, Euro cinsinden olanın faizi de yüzde 7,097a geriledi.
- Ancak, bankaların kullandığı kredilerle ilgili olarak BDDK ve Merkez Bankasının uyguladığı diğer kısıtlamalar nedeniyle krediye erişimin giderek zorlaştığı belirtiliyor.

Merkez Bankası Faizi

- *Merkez Bankası da geçen hafta bankaları yüzde 9 faiz oranıyla fonladı.*

Risk Primi (CDS)

- Merkez Bankası ve BDDK'nın bankaları ticari kredi faizlerini düşük tutmaya yönelik önlemleri bankaları kredi vermek yerine Hazine iç borçlanma kağıtları almaya zorladığı için, piyasada iç borçlanma kağıtlarının faizi önemli ölçüde geriledi.

- Geçen hafta TL cinsinden, 2 yıl vadeli Hazine tahvilinin faizi yüzde 10,48, 5 yıl vadelinin faizi yüzde 10,82, 10 yıl vadelinin faizi yüzde 10,11 oldu. Yıllık enflasyonun yüzde 85'in üzerinde seyrettiği bir dönemde bankaları yüzde 10-11 faizle TL cinsinden iç borçlanma kağıdı almaya zorlamanın bankacılık sektörü açısından sistemik bir risk oluşturmaya başladığı dillendiriliyor.

- Türkiye'nin, CDS'i (risk primi) ise **bir önceki haftaya göre** yüzde 11,58 oranında azalarak 528,38 oldu.

- Hazinenin 5 yıl vadeli dış borçlanma tahvillerinin piyasa faizi yüzde 8,15 olarak gerçekleşirken, Hazine yüzde 9 yıllık faiz oranıyla geçen hafta yeni bir dış borçlanmaya gitti. (2 milyar dolar)

HİZMET FİYATLARINDAKİ ARTIŞ YÜZDE 104,3'Ü BULDU

- Hizmet üretici fiyatları ekimde bir önceki aya göre yüzde 2,05 oranında arttı. Hizmet üretici fiyatlarındaki yıllık artış ise yüzde 104,28 olarak gerçekleşti.

- TÜİK'in hesapladığı bütün üretici fiyatlarındaki (Yurt İçi ÜFE, Yurt Dışı ÜFE, Tarım Ürünleri ÜFE, Hizmet ÜFE) üç haneli oranlarda kalmaya devam ediyor.

DÖVİZ KURU-ALTIN-BORASA

- Merkez Bankasının açıkladığı döviz kurlarına göre geçen hafta dolar kuru bir önceki hafta sonuna göre değişmezken, Euro kurunda yüzde 1,2 oranında artış yaşandı. Kurlar sırasıyla 18,61 TL ve 19,60 TL oldu. Dolar kurunda yıl başından bu yana yüzde 43,4, Euro kurunda yüzde 33,5 oranında artış oldu.

- Ortalama dolar kuru (1 Ocak- 2Aralık 2022 ortalaması) 2021 yılının ortalamasına göre yüzde 84,5 oranında artarak 16,39 TL'ye çıktı.

- Gecen hafta gram altın fiyatı bir önceki haftaya göre yüzde 1,8 oranında artarak 1.068 lira oldu. Altın fiyatı geçen yılın sonuna göre ise yüzde 37,2 oranında arttı.

- Borsa endeksi ise (BİST100) geçen hafta yüzde 1,8 oranında arttı. Endekste yıl başına göre artış ise yüzde 168 oldu.

İCRADAKİ DERDEST DOSYA SAYISI 23,6 MİLYON

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre bu yıl 1 Ocak – 2 Aralık günleri arasında icra ve iflas dairelerine UYAP üzerinden toplam 7 milyon 862 bin yeni dosya geldi. Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 709 adet bin arttı. Bu dönemde 6 milyon 758 bin dosya da sonuçlandırıldı.

- **Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 10 oranında arttı.**

- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı son bir yılda 695 bin adet artarak 2 Aralık itibarıyla 23 milyon 670 bine çıktı.

AÇLIK VE YOKSULLUK SINIRI

- Türk-İş dört kişilik bir ailenin açlık sınırını kasım ayı için 7bin 778 lira olarak hesaplarırken, aynı ailenin yoksulluk sınırının da 25 bin 346 liraya yükseldiğini açıkladı. Türk-İş'e göre kasımda açlık sınırı önceki aya göre 362 lira, yoksulluk sınırı da 1.178 lira arttı.

- Birleşik Kamu-İş Konfederasyonunun araştırmasına göre ise açlık sınırı kasımda önceki aya göre 434 lira artarak 8 bin 654 liraya, yoksulluk sınırı da 909 lira artarak 25 bin 422 liraya kadar çıktı.

BANKALARDAKİ MEVDUATIN YÜZDE 69'U ZENGİNLERİN

- BDDK'nın verilerine göre, yurt içi yerleşiklere ait olan ve içerisinde 1 milyon lira ve daha fazla para bulunan Türk lirası ve döviz mevduat hesaplarının sayısı ekimde önceki aya göre 19 bine yakın artarak 707 bine yükselirken, bu hesaplardaki paranın toplam tutarı da bir ayda 233 milyar lira artarak 5 trilyon 390 milyar liraya çıktı.

- Buna göre 1 milyon lira ve üzerinde mevduat bulunan hesaplar, aynı dönemde 7 trilyon 795 milyar lira olan toplam mevduatın yüzde 69,15'ini oluşturuyor.

HİSSE SENETLERİNİN YÜZDE 85,7'Sİ ZENGİNLERİN

- Dünyada gelir dağılımı en fazla bozuk ülkelerden biri olan Türkiye'deki servet dağılımının da nasıl büyük bir adaletsizlik içerdiğini anlatan bir başka gösterge ise borsada işlem gören hisse senetlerinin sahipliği.
- Yerli yatırımcı sayısının 3 milyonu aşarak 3 milyon 327 bin kişiye yükseldiği kasım ayında, borsadaki hisse senetlerinin yüzde 85,7'sini içerisinde bir milyon lira ve daha fazla değerinde hisse senedi bulunan 119 bin 700 hesap sahibinin kontrol ettiği belirlendi.
- Yerli yatırımcı sayısının 495 bin adet artarak 3 milyon 327 bine çıktığı kasımda, bu yatırımcılara ait hisse senetlerinin toplam değeri ise 336 milyar lira artarak 1 trilyon 673 milyar liraya çıktı.
- Yurt içi yerleşiklere ait olan ve içerisinde 1 milyon lira ve daha fazla değerinde hisse senedi bulunan hesap sayısı ise kasım ayında önceki aya göre 27 bin adet artarak 119 bin 700'e yükselirken, bu hesaplardaki hisse senetlerinin piyasa değeri de 290 milyar lira artarak 1 trilyon 434 milyar lira oldu.
- Buna göre hisse senetlerinin yüzde 85,7'sini zenginler kontrol ederken 3 milyon 200 bin civarındaki küçük yatırımcının payına ise yüzde 14,3 kaldı.
- Kasımda yabancı yatırımcı sayısı ise 1.162 daha artarak 15 bin 816'ya çıktı. Yabancıların hisse senetlerinin piyasa değeri 711 milyar liraya yükseldi. Borsada bir ara yüzde 60'ların üzerinde seyreden yabancı yatırımcı payı ise yüzde 29,8'e kadar indi.

EKONOMİYE GÜVEN AZALDI

- Yıllardır güven sınırının altında seyreden ekonomik güven endeksi kasımda yüzde 0,2 oranında azalarak 96,9'a geriledi. Endeks 100'ün üzerindeyken güveni, altındayken ise güvensizliği gösteriyor.
- Kasımda ekonomiye duyulan güvensizliğin artmasında reel sektör ve hizmetler sektörlerindeki kötüye gidiş belirleyici oldu. Milli gelirle ilgili açıklamaların da üretim ve büyüme hızlarının önceki çeyreklere göre düştüğüne işaret ettiği her iki sektörün de güveni azaldı.
- Tüketici güven endeksinin yüzde 0,5 artarak 76,6'ya çıktığı kasım ayında reel sektör güven endeksi 0,7 oranında azalarak 101,3'e, hizmet sektörü güven endeksi de yüzde 1 oranında azalarak 118,1'e indi.

SGK'NIN FİNANSMAN AÇIĞI BÜYÜYOR

- SGK'nın bu yılın ilk dokuz aylık dönemindeki toplam gelirleri (bütçeden yapılan transferler dahil) yüzde 51,3 oranında artarak 700 milyar liraya yükselirken, giderler ise yüzde 52,3 oranında artarak 738 milyar lira oldu.
- Sosyal Güvenlik Kurumunun (SGK) bütçeden finanse edilen finansman açığı bu yıl ocak-ekim döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 74,4 oranında artarak 21,7 milyar liradan 37,9 milyar liraya kadar yükseldi. 2021 yılının tümünde 21 milyar lirada kalan SGK'nın finansman açığını için bu yıl 50 milyar liranın üzerinde gerçekleşmesi bekleniyor.
- Nitekim SGK'nın kendi mali istatistiklerinde finansman açığının 37,9 milyar lira olarak gösterildiği Ocak-Eylül dönemine ilişkin Merkezi Yönetim Bütçe İstatistiklerinde sosyal güvenlik açıklarının finansmanı için aktarılan tutarın 49 milyar lira olduğu görülüyor.
- Bütçeden aynı dönemde SGK'ya açığın finansmanı da dahil yapılan toplam transferler ise yüzde 55 oranında artarak 301 milyar lirayı buluyor.

GÜVENLİ DÖVİZ GELİRİ KAYNAĞI İHRACAT, YANLIŞ KUR VE FAİZ POLİTİKALARININ KURBANİ!

Kasım ayında ihracat artışı yüzde 1,9'a inerken, ithalattaki artış bunun 7 katı düzeyinde ve yüzde 14 oldu. Kasım'da 8,8 milyar dolar olan aylık dış ticaret açığıyla birlikte 11 aylık açık toplamı 99,8 milyar dolara yükseldi. İktidar döviz ihtiyacını Katar'dan, Suudi Arabistan'dan borç alarak karşılamaya çalışırken, ülkenin güvenli döviz geliri kaynağı ihracat, yanlış kur ve faiz politikalarına kurban ediliyor!

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ve Ticaret Bakanlığı'nın açıkladığı kasım ayı dış ticaret rakamlarına göre ihracat yüzde 1,9 artışla 21,9 milyar dolar olurken ithalat ihracatın 7 misli düzeyinde ve yüzde 14 artarak 30,7 milyar dolar tutarında gerçekleşti.

Ocak-Kasım döneminde 11 aylık ihracat yüzde 13,9 artışla 231 milyar dolara yükselirken, aynı dönemde ithalat yüzde 36,6 oranında artışla 332 milyar dolara yükseldi. Böylelikle kasımda dış ticaret açığı yüzde 61 artışla 8,8

milyar dolar oldu. Ocak-kasım döneminde ise dış ticaret açığı 99,8 milyar dolara ulaştı. Aralık verileri sonrasında dış ticaret açığının Orta Vadeli Program'da öngörülen 105 milyar doları aşması kesinleşti.

TİM'in kasım ihracat rakamlarını duyurmasından bir gün önce TÜİK ve Ticaret Bakanlığı ekim ayı kesinleşmiş dış ticaret verilerini duyurdu. Buna göre ekimde ihracat yüzde 3, ithalat ise yüzde 31,4 arttı. İthalatın, ihracatın 10 katından fazla artmasıyla dış ticaret açığındaki artış ekim ayında yüzde 422 düzeyine ulaşarak 7 milyar 874 milyon dolar tutarında gerçekleşti.

Ekim rakamlarındaki bu kötü gidişin kasım rakamlarında daha da ağırlaşarak sürdüğü görülüyor. Ekim'de geçen yılın aynı ayına göre yüzde 3 olan ihracat artışı, kasımda yüzde 1,9'a indi. İhracat artış hızı geriliyor ve adeta duraklamaya doğru ilerliyor. Kasımda ithalatın, ihracatın 7 misli artması, ihracatın ithalatı karşılama oranının yüzde 69'a inmesi tehlikenin büyüdüğünü gösteriyor.

TİM Başkanı kurların yapay şekilde baskılanması yüzünden ihracatçıların rekabet gücünün giderek yitirildiğini dile getirerek, iktidara kurların da en az enflasyon kadar artması çağrısı yaptı. İktidar faiz indirimi ve liralasma stratejisiyle, kamu bankaları aracılığıyla kıt döviz kaynaklarını satarak kur artışlarını dizginlemeye çalıştıkça bunun faturası dış ticaret açığı, ihracatta düşüş, ithalatta artış, dış ticaret hadlerinin tarihi seviyelere düşmesiyle Türkiye ekonomisine ve tüm topluma çıkıyor.

Bu yanı sıra ısrar edildikçe bir birim ithalat yapabilmek için beş birim mal ihraç etmek zorunda kalınıyor. İhracatın ithalatı karşılama oranının yüzde 90'lardan yüzde 60'lara kadar gerilemesi, dış ticaret açığının olağanüstü düzeyde artması bunun sonucu. TÜİK'in resmi büyüme rakamlarında apaçık görüldüğü gibi faizi indirerek yatırımları ve istihdamı artırma, ihracatı artırıp döviz bollaştırma, kurları aşağı çekme ve cari fazla verme hikayesinin hiçbir gerçekliği ve tutarlılığı yok!

Yatırımlar ekside, ihracat artışı yavaşladı, dış ticaret açığı ve cari açık tarihi seviyelere yükseliyor. Ülke ekonomisi hızla uçuruma sürükleniyor. **Tüm bunlara rağmen Ticaret Bakanı;** ithalatın ihracatı 10'a katladığını, dış ticaret açığının patlama yaptığını, ihracatın ithalatı karşılama oranının hızla inişe geçtiğini görmezlikten gelerek, **'tüm zamanların en yüksek kasım ayı ihracatı' söylemine sarılıyor!**

BEŞE KATLANAN BANKA KÂRLARINA EN BÜYÜK KATKI, FAİZ GELİRLERİNDEN GELDİ!

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun açıkladığı 'Ekim 2022 Bankacılık Sektörü Göstergeleri' bankacılık sektörünün net kârının ekim ayında yüzde 443 arttığını gösterdi. Bankaların toplam kârları geçen yılın aynı dönemine göre beş kat artışla 336 milyar TL'ye yükseldi. Beşe katlanan kârlarına en büyük katkı faiz gelirlerinden geldi!

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun (BDDK) geçen hafta açıkladığı Ekim 2022 Bankacılık Sektörü Göstergeleri, iktidarın faiz indirimi ve övündüğü 'tek haneli politika faizi' politikasının aldatmacadan ve içi boş bir söylemden ibaret olduğunu, banka kârlarının faiz kazançlarıyla geçen yıla göre beş kat arttığını ortaya koydu.

BDDK'nın verilerine bakıldığında bankacılık sektörünün ekim ayındaki net kârının yüzde 443 arttığı görülüyor. Geçen yılın aynı ayına kıyasla bankaların toplam kârı, **335 milyar 900 milyon liraya** çıktı.

✓ Banka kârlarının beşe katlanmasına en büyük katkı, kullanılan kredilerden elde edilen faiz gelirlerinden geldi.

Politika faizinin yüzde 9'a indirilmesinden en kazançlı çıkan sektör bankalar olurken, Merkez Bankası'nın yüzde 9 faizle fonladığı bankalar, bu kaynağı yüzde 30-35 arasında değişen faizlerle kredi olarak kullanarak, MB'ye ödedikleri faizin yaklaşık 3 katı düzeyinde faiz kazancı elde ediyor. Aynı şekilde önceki hafta iki günde 21 milyar TL borçlanan hazinenin en büyük müşterileri de yine bankalar.

Banka müşterisine kredi verip risk üstlenmek yerine, Merkez Bankası'ndan yüzde 9'la aldıkları kaynağı yüzde 12-14 arası faizle hazineye borç veren bankalar bu tercihleriyle hem alacaklarını sağlama bağlıyor hem de Merkez Bankası ve BDDK'nın yaptırım tehditlerinden uzaklaşmış oluyorlar.

Döviz varlıklarını azaltmaları, müşterilerini dövizden TL'ye geçmeye ikna etmeleri yönünde bankaları baskılayan Merkez Bankası ve BDDK'nın kararları, sürdürülen 'liralasma' politikasıyla ekim ayında bankacılık sektörünün en büyük aktif kalemi olan krediler yüzde 43,5 artarak 7 trilyon 35 milyar 46 milyon liraya, menkul değer varlıklarının toplamı ise yüzde 50,2 yükselişle 2 trilyon 218 milyar 130 milyon liraya çıktı. Bankaların menkul

değer varlıklarının yüzde 50'nin üzerinde artmasında özellikle hazine kâğıdı almaya zorlanmaları ve aksi halde karşı karşıya kalacakları daha yüksek komisyon ödeme yaptırımı etkili olmuş görünüyor.

✓ Büyük bir banka yöneticisi, **'Zorlamayla bir yere varılmaz'** diyerek Merkez Bankası ve BDDK'ya müşteri tercihlerine ve serbest para ve kambiyo rejimi ilkelerine saygılı olma çağrısı yaptı.

Ekimde bankalardaki mevduat 2021 sonuna göre yüzde 57,4 artarak 8 trilyon 347 milyar 575 milyon liraya yükselirken, geri ödenmeyen kredilerin yasal takibe dönüşüm oranı yüzde 2,23 seviyesinde gerçekleşti. Banka kârlarındaki rekor artışlara karşılık güçlükle ulaşılan kredilerin geri ödenmesinde sıkıntıların büyüdüğü anlaşılıyor. **İktidarın yanlış ve temelsiz para ve faiz politikaları yüzünden yeni yatırım ve üretim amaçlı kredi talepleri geriliyor!**

TÜRKİYE EKONOMİSİ 10 YIL GERİYE GİTTİ

2022 yılı 3. Çeyrek büyüme rakamları, Türkiye'nin 10 yıl geriye gittiğini, ekonominin küçüldüğünü, milli gelirin 2012 yılının altında kaldığını gösterdi. Ücretlilerin milli gelirden aldığı pay düşmeye devam ederken, resesyona belirtileri arttı. İhracat, inşaat, tarım ve sanayi daralma sürecine girdi. Yatırımlar eksiye indi. Tek kazanan sermaye ve faiz lobisi!

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı 2022 yılı 3. Çeyrek büyüme rakamlarıyla ekonomik gerileme ve resesyona giriş gerçeğini örtme telaşına kapılan iktidar, yine yalanlara sarılırken, yeni ekonomi modeliyle ilgili 'başarı' tezleri tümüyle çöktü.

Türkiye ekonomisi 10 yıl geriye giderken Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) büyümesi ve milli gelir, iktidarın söylemlerinin aksine 2012'nin altına indi. 2012 yılında 878 milyar dolar olan GSYH (milli gelir) toplamı, 2022'nin 3. Çeyreğinde yüzde 3,9 oranındaki büyümeyle 2012'nin 36 milyar dolar altında kalarak 846 milyar dolar oldu. Türkiye ekonomisinin 958 milyar dolarla bugüne kadarki en yüksek GSYH tutarına ulaştığı 2013'ün ise 116 milyar dolar gerisine düşüldü. Kişi başına milli gelir (KBMG) 2012'de 11 bin 675 dolar iken, yeni ekonomi modeliyle 2022 yılı 3. Çeyrekte 9875 dolar! Kaldı ki 2012'de 75 milyon 627 bin 384 kişi olan nüfus şu anda 85 milyon! Nüfus 10 yılda 10 milyon artarken, KBMG 2 bin dolar azalmış, toplum yoksullaşmış! Bu nüfusa 2012'den bu yana ülkemize akın eden resmi kayıtlara göre 3,6 milyon, gayri resmi rakamlarla 7-8 milyona ulaşan Suriyeli sığınmacılar, kaçak göçmenler dahil değil. Ülkemizde yaşayan, yasal-yasa dışı çalışan, tüketen, iktidarın '45 milyar dolar harcadık' dediği sığınmacıları dahil ettiğimizde KBMG 8 bin dolar seviyelerine iniyor!

Asıl acı olan işgücü ödemelerinin (ücretlilerin) GSYH'dan aldığı pay azalırken, sermayenin-faizin payı artıyor. Ücretlerin GSYH'daki payı 2020 başında yüzde 39,1 idi. 2020 sonunda yüzde 25,8'e indi. 2022 başında maaş ve asgari ücret zamlarıyla ilk çeyrekte yüzde 31,2 olan pay, 3. Çeyrekte yüzde 26,3'e gerilerken, sermayenin payı artmaya devam etti ve yüzde 54,8'e ulaştı. Yatırımlar ise eksi yüzde 2,3 geriledi. TÜİK'in rakamları faiz indiriminin kime yaradığını ve iktidarın 'çalışanları enflasyona ezdirmedik' yalanını açığa çıkarttı!

Bu yıl 1. Çeyrek büyümesi yüzde 7,5, 2. Çeyrek yüzde 7,7 iken, 3. Çeyrekte sert bir düşüşle yüzde 3,9'a indi. Sanayinin elektrik tüketiminde, imalat sanayii üretimi ve kapasite kullanımında, ihracattaki yavaşlama ekonominin küçülmeye başladığını, durgunluğa girdiğini işaret ediyordu. Dördüncü çeyrekte bu daralmanın daha da hızlandığı, 2023'te de devam ettiği görülecek. Sanayide yüzde 0,3, tarımda yüzde 1,1 gibi düşük büyümeler yaşanırken, inşaat sektöründeki küçülme beş çeyrektir kesintisiz sürerek eksi yüzde 14,1 oldu. Banka-finans sektörü ise 3. Çeyrekte yüzde 21,6 ile en fazla büyüyen sektör. İktidarın yeni ekonomi modeli ve faiz indirimi politikaları bankaları ve faiz kesimini büyüttü.

Yüksek enflasyonda tüketim harcamalarının öne çekilmesi, tüketimdeki büyümeyi yüzde 19,9'a taşıdı. Devletin tüketim harcamalarında yüzde 9,2 büyüme, seçim ekonomisine geçişin sinyali. Ortada yatırımı, ihracatı, sanayisi, tarımı, inşaatı küçülen, üretmeden tüketen bir ekonomi tablosu var. Ücretlilerin yoksullaştığı, milli gelirden aldığı payın azaldığı, ülke ekonomisinin 10 yıl geriye gittiği, sermaye ve faiz kazançlarının patlama yaptığı bu çarpık düzen biran evvel sonlanmalıdır.

YURTTAŞIN CEBİNDEN DAHA ÇOK PARA ÇIKTI

TÜİK'in eğitim ve sağlık istatistikleri, her iki alanda da yurttaşın cebinden ödediği paranın arttığını ortaya koydu. Uzmanlar, artış nedenlerini ilaç ve tıbbi malzemede dışa bağımlılık ile döviz kurundaki yükselme olarak sıraladı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2021 yılında sağlık ve eğitim harcamalarının arttığını açıkladı. TÜİK verilerine göre, yurttaşın bir yılda cebinden ödediği eğitim harcamaları yüzde 27,1, sağlık harcamaları yüzde 41,6 oranında

arttı. Hekimler, özellikle sağlık harcamalarındaki artışın en önemli nedenlerinin ilaç ve tıbbi malzemede büyük oranda dışa bağımlılık, döviz kurundaki artışlar, kamudan randevu alamayan yurttaşların özel sağlık kuruluşlarına yönelmesi olduğunu vurguladı.

TÜİK'in dün paylaştığı verilere göre, eğitim harcamaları 2021 yılında 2020 yılına göre yüzde 27,1 artarak 344 milyar 341 milyon TL'ye yükseldi. Sağlık harcamaları ise bir önceki yıla göre yüzde 41,6 artarak 353 milyar 941 milyon TL oldu.

En Çok Yüksek Öğrenime

Eğitim harcamalarının en çok yükseldiği eğitim düzeyleri yüzde 37,7 ile yükseköğretim ve yüzde 28,3 ile ortaokul oldu. Devletin eğitim kurumlarınca yapılan harcamaların yüzde 35,6'sını yükseköğretim, yüzde 22,3'ünü ortaöğretim oluşturdu. Özel eğitim kurumlarınca yapılan harcamaların, yüzde 39,5'i yükseköğretime, yüzde 34,4'ü ortaöğretime yapıldı. Öğrenci başına yapılan eğitim harcaması 2020 yılında 12 bin 311 TL iken, 2021 yılında 15 bin 500 TL olarak gerçekleşti. 2021 yılında öğrenci başına harcamanın en yüksek olduğu eğitim düzeyi 28 bin 597 TL ile yükseköğretim oldu. Öğrenci başına eğitim harcamalarının 2021 yılında 2020 yılına göre en fazla artış gösterdiği eğitim düzeyi yüzde 37,7 ile yükseköğretim oldu. Bunu yüzde 31,9 ile ortaokul takip etti.

Toplam sağlık harcaması, 2021 yılında bir önceki yıla göre yüzde 41,6 artarak 353 milyar 941 milyon TL'ye yükseldi.

Kişi Başı Harcama Arttı

Genel devlet sağlık harcaması yüzde 41,5 artarak 280 milyar 220 milyon TL'ye ulaştı. Özel sektör sağlık harcaması ise yüzde 42,1'lik bir artış oranı ile 73 milyar 721 milyon TL oldu. Toplam sağlık harcamasında genel devlet bütçesinden ayrılan pay yüzde 79,2 oldu. Kişi başına sağlık harcaması 2020 yılında 2 bin 997 TL iken, 2021 yılında yüzde 40,3 artarak 4 bin 206 TL'ye yükseldi. Hanehalkları tarafından tedavi, ilaç ve benzeri amaçlı yapılan cepten sağlık harcaması 2021 yılında bir önceki yıla göre yüzde 40,5 artarak 56 milyar 342 milyon TL'ye ulaştı. TÜİK sağlık verilerini, sağlık hizmetlerinin finansmanı Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Genel Sağlık Sigortası (GSS), merkezi yönetim ve kurum bütçeleri, yerel yönetimler, hanehalkı ceplerinden, özel sigorta şirketleri tarafından sağlandı. En önemli oransal değişiklik SGK'nin payında olmuştur. 2020 yılında SGK'nin sağlık harcamaları içindeki payı yüzde 51 iken 2021 yılında bu oran yüzde 47,2'ye düşmüştür. Bu durum, kurumun sağlık hizmetini karşılamada kapsam olarak daralmaya gittiğine işaret etmektedir.

Toplam sağlık harcamalarındaki miktar olarak artışın en önemli nedenlerine ilişkin Pandemi sonrası ertelenmiş ve dolayısıyla artmış olan sağlık sorunları için yapılan harcamalar ile ilaç ve tıbbi malzemede büyük oranda dışa bağımlılıktan kaynaklanan döviz kurundaki artış gösterilebilir.

Alınamayan Randevular

Vatandaşlar birçok branşta ve yan dallarda Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS) üzerinden randevu alamadıkları için kamu sağlık hizmetine ulaşmakta güçlük çekmektedirler. Kamu sağlık kurumlarından muayene, tetkik, girişimsel işlem ve ameliyatlara randevu almakta güçlük çeken hastalardan parası olanlar veya borç para bulabilenler özel sağlık kuruluşlarına yönelmek zorunda kalmaktadırlar. Bu durumu fırsata dönüştüren özel sağlık kuruluşları da artan taleple birlikte, yeterli denetlenme ve caydırıcı ceza da olmadığından her türlü tıbbi işlem için yasal olan SUT bedelinin yüzde 200'ü olan ilave ücretin çok ötesinde rakamları talep etmektedirler. Daha çok cerrahi işlemlerde olmak üzere kayıt dışı olarak elden ödeme şeklinde uygulamalar çok hızlı bir şekilde artmaya başladı. Ayrıca pandemiyle birlikte diş hekimleri filyasyon ekiplerinde görevlendirildi. Bu uygulama kamu ağız ve diş sağlığı hizmetlerinin aksaması sonucunu doğurdu ve ağız ve diş sağlığı sorunu olan vatandaşlar zorunlu olarak özel diş hekimliği merkezlerine yöneldi. İlaç fiyatlarındaki artışlar, vatandaşların ödediği ilaç fark ücretlerinin giderek artmasına yol açtı.

TÜRKİYE'DE ASGARI DEĞİL, ORTALAMA SEFALET ÜCRET BELİRLENİYOR!

İktidar, insan onuruna yaraşır ücretten çalışanları mahrum bırakıyor

Türkiye'de ne yazık ki her yıl asgari ücret değil ortalama ücret belirleniyor. Adı üzerinde asgari ücret bir işçinin alması gereken minimum ücrettir. Eğer ki siz minimum ücret seviyesinde bu kadar çalışan topluluğu yaratırsanız, sonuç olarak ülkeyi açlık ve yoksulluk sınırı altında çalışan, ucuz iş gücü cennetine döndürürsünüz, insan onuruna yaraşır bir ücret hakkında çalışanları mahrum bırakırsınız.

Asgari ücret, hem ortalama hem de açlık ücreti oldu.

Türkiye'de asgari ücretle çalışanların oranı yüzde 50'ler seviyesinde; başka bir deyişle, Türkiye'de her 10 çalışandan 5'i asgari ücret ile çalışmaktadır. Asgari ücretin Türkiye'de açlık ve yoksulluk sınırı altında sürekli olarak seyrettiğini düşündüğümüzde; asgari ücretin insan onuruna yaraşır bir ücretten ziyade açlık ücreti olduğu hepimizin malumu. AKP iktidarının yarattığı girdap işte tam da budur. Asgari ücreti ortalama ücret haline getir, o ücreti de açlık ücretine eşitle. Adı üzerinde asgari ücret bir işçinin alması gereken minimum ücrettir. Eğer ki siz minimum ücret seviyesinde bu kadar çalışan topluluğu yaratırsanız, sonuç olarak ülkeyi açlık ve yoksulluk sınırı altında çalışan, ucuz iş gücü cennetine döndürürsünüz.

İktidar işçileri hangi enflasyona ezdirmeyecek merak ediyoruz.

İktidar acaba işçileri, emekçileri hangi enflasyona ezdirmiyor onu sormamız gerekir. Talimat ile ayarlanan TÜİK verilerine mi yoksa halkın çarşıda, pazarda hissettiği gerçek enflasyona mı? TÜİK son yıllarda açıkladığı enflasyon verileri ile adeta bir soygun mekanizmasına dönüşmüş durumda. Düşük enflasyon verileri işçilerin, emeklilerin ve memurların daha az maaş almasına neden oluyor. Sofrada her gün küçülen ekmeğe TÜİK açıkladığı Saray talimatlı verilerle bu soyguna açık açık aracılık ediyor. Türkiye insanların en çok harcama yaptığı kalem gıda. Gıda enflasyonunda yıllık artış oranı %102,55. Baz etkisi ile zaten enflasyonun düşüşe geçeceği matematik bilen herkesin bildiği bir gerçek. Var olan gerçeklik üzerinden iktidarın propagandasına şahit oluyoruz. Ama enflasyondaki düşüş gıda ürünlerinde düşüş yaşanacağı anlamına gelmiyor. Yoksulluk ve açlık sınırının geldiği durum ortada. Önemli olan asgari ücrete yapacağınız zam değil, yaptığınız zam ile asgari ücretlinin ve diğer ücretlilerin alım gücünü korumaktır. İnsan onuruna yaraşır bir ücret çalışanlara verilecek mi verilmeyecek mi asıl mesele bu.

Asgari ücret insan onuruna yaraşır bir ücret olmalı

Asgari ücret belirlenirken tek bir işçinin geçim maliyeti üzerinden düşünülmemekte, işçilerin kendilerinin dışında bakmakla yükümlü olduğu ailelerinin geçim maliyeti hesaba katılmamaktadır. Bu durumda asgari ücretlinin en temel hakkı olan beslenme, barınma, giyim vb. haklarından mahrum kalmaktadır. Bu bakımdan asgari ücret her şeyden önce işçinin ve bakmakla yükümlü olduğu ailesinin tüm ihtiyaçlarını karşılayabilecek, insan onuruna yaraşır bir ücret olarak belirlenmelidir. Ücretler üzerindeki ağır vergi yüküne son verilmelidir. Ayrıca TÜİK'e göre son 5 aylık enflasyon artışı %14,04. TÜİK son 6 aylık enflasyonu şimdiden %18 olarak belirledi; yani emeklilere ve memurlara verilecek zam sadece %18 ile sınırlı kalacak. Bu durumda asgari ücret ile diğer ücretler arasındaki makas ise iyiden iyiye daralacak. Bu bile asgari ücretin nasıl bir ortalama ücret haline dönüştürüldüğünün kanıtıdır. AKP ülkeyi tamamen ucuz iş gücüne, açlık ve yoksulluk sınırı altında ücretliler toplumuna dönüştürmüştür.

ASGARİ ÜCRET TESPİTİNDE, BİR AİLENİN İNSANCA YAŞAM VE BÜYÜMEDEN REFAH PAYI DİKKATE ALINMALI

Yeni asgari ücret tespitinde, açlık ve yoksulluk sınırlarına ilişkin tutarların, iktidarın övüldüğü büyümeden gelen refah payının ve asgari ücretin dört kişilik bir işçi ailesi için belirlenmesi ilkesinin göz önünde tutulması gereklidir. Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun ilk toplantısı 7 Aralık'ta yapılacak.

İktidarın ekonomi politikalarıyla yüzde 85'i aşan enflasyon karşısında, 2023 başından itibaren uygulamaya girecek yeni asgari ücretin insanca yaşamı sağlayacak düzeyde olması elzemdir. Temmuz ayında 5.500 TL'ye çıkartılan asgari ücret tutarı, kasım ayı itibarıyla 7.786 TL olan açlık sınırı ve 25 bin 365 TL olarak hesaplanan yoksulluk sınırının çok altında.

2022 KASIM	AÇLIK SINIRI	YOKSULLUK SINIRI
TÜRK-İŞ	7.786 TL	25.365 TL
BİRLEŞİK KAMU-İŞ	8.657 TL	25.422 TL

Yıllardan beri asgari ücretin 4 kişilik bir işçi ailesinin insanca yaşayacağı tutarda olması gerektiğini vurgulamamıza karşılık iktidar bu yönde adım atmadı ve asgari ücretin bekâr bir işçinin aylık harcama tutarı olarak belirlenmesinde ısrarını sürdürdü. Buna rağmen kasım ayı itibarıyla bekâr bir çalışanın aylık yaşam maliyeti tutarı 10 bin 171 TL olarak hesaplandı. Mevcut asgari ücret bunun bile yarısı düzeyinde!

İşveren ve kamu ağırlıklı komisyonda, çalışan kesimin sadece Türk-İş tarafından ve tek oyla temsil yapısından ötürü, bugüne kadar çalışanların taleplerini karşılayan adil bir asgari ücret tespiti mümkün olmadı. TÜİK'in hesap oyunları ile düşük çıkartılan resmi enflasyonu esas alan iktidar, enflasyonun düşmeye başlayacağını öne sürerek asgari ücrete düşük zam yapma eğiliminde.

Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği (MÜSİAD) Başkanı, 2023'te uygulanacak asgari ücret zammının gerçekleşen enflasyona göre değil, 'hedeflenen enflasyona' göre yapılması çağrısında bulundu. Aynı başkan daha önce de politika faizinin yüzde 9'la tek haneye indirilmesi ve faiz defterinin kapatılmasını istemişti. Bu talep karşılandı. Orta vadeli programda 2023 yılsonu enflasyon hedefi yüzde 24! Mevcut resmi enflasyon yüzde 85, OVP'de 2022 sonu enflasyon beklentisi yüzde 65!

Türk-İş Başkanı kırmızı çizgilerinin 7.785 TL olduğunu, bunun altında bir rakam olursa masadan kalkacaklarını açıkladı. Ancak başkanın kırmızı çizgisi, başkanı olduğu Türk-İş'in 7.786 TL olarak hesapladığı kasım ayı açlık sınırının altında! SGK kayıtlarında 7 milyon kişi asgari ücretli görünüyor.

✓ Komisyondan adil, hakkaniyetli ve insanca yaşatacak bir asgari ücretin çıkması için öncelikle 4 kişilik bir işçi ailesinin esas alınması şarttır! Asgari ücret sadece yeme-içme-beslenme vb. değil, olağanüstü artan kiralar karşısında barınma, zamlanan elektrik-doğalgaz fiyatlarıyla ısınma-aydınlanma, ulaşım-iletişim-haberleşme-internet, sosyal ve kültürel gereksinimler için yapılacak giderleri de kapsayacak şekilde ve büyümeden refah payı ilavesiyle belirlenmelidir. İşverenlere istihdam yükünü azaltacak ve yeni asgari ücret nedeniyle işçi çıkartmalarını önleyecek destekler sağlanmalıdır.

CHP'NİN ASGARİ ÜCRET TEKLİFİ:10 BİN 128 LİRA

CHP Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağbaba partisinin asgari ücret teklifini açıkladı. CHP, asgari ücretin en az 10 Bin 128 Lira olmasını istedi.

Türkiye'de Asgari Ücret Civarında Çalışan Yüzde 50, Avrupa'da Yüzde 9

Ağbaba, açıklamasında Çalışma Bakanı'nın asgari ücret tespit komisyonunun çalışmalarının devam ederken yaptığı açıklamalarda Türkiye'de asgari ücretin ortalama ücrete dönüştüğünü inkâr ettiğini, asgari ücretle çalışanların oranını yüzde 38 olarak açıkladığını hatırlatarak, "Sayın Bakan sormak isteriz? Merkez bankasının araştırmalarına göre Türkiye'de asgari ücret ve asgari ücret civarında çalışanların oranı yüzde 50. Bizi kışkırtan Avrupa ülkelerinde asgari ücretle çalışanların ortalaması yüzde 9. Yani Türkiye'de en iyi ihtimalle her iki kişiden biri asgari ücret yâda asgari ücret seviyesinde ücret alıyor. Sayın Bakanın ifade ettiği gibi eğer bu konuda bir bilgi eksikliği veya karmaşası var ise, devletin iki kurumu arasındaki bilgi eksikliğidir. Merkez bankasının araştırmalarından açığa çıkan sonuç Türkiye AKP iktidarı eliyle bir asgari ücret toplumuna dönüştürülmüştür" dedi.

Türkiye Neredeyse Dünyanın Ucuz İş Gücü Deposu Olmuş!

İktidarın sürekli bizi Avrupa ülkeleri ile kıyasladığını, Almanya'da rafların boş kaldığını, Fransa'da insanların açlıktan kırıldığını, Avrupa'nın bizi kışkırdığı masalları anlattığını belirten CHP Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağbaba; "Bizi kışkıran Almanya'da asgari ücret 1744 Euro, hasetinden çatlaman Fransa'da 1645 Euro, komşu Yunanistan'da 831 Euro, çok sevdiğiniz Orban'ın Macaristan'ında 503 Euro, bizde ise brüt asgari ücret 374 Euro. Bizden daha düşük ülke var onlar ise 363 Euro ile Bulgaristan, 268 Euro ile Arnavutluk. Türkiye Avrupa'nın, hatta neredeyse dünyanın ucuz iş gücü deposu olmuş, Almanı, Fransız'ı, Belçikalısı, Macar'ı bizi niye kışkırsın!" ifadelerini kullandı.

Türkiye OECD Verilerine Göre Dünyada Gıda Fiyatlarının Açık Ara En Çok Arttığı Ülke

Türkiye'de asgari ücretlilerin gelirlerini en çok gıda için harcadıklarını hatırlatan Ağbaba; "Peki, gıda enflasyonundaki durumumuz nedir? Resmi TÜİK verilerinde dahi Türkiye'de yıllık gıda enflasyonundaki artış oranı yüzde 102! Türkiye OECD verilerine göre dünyada gıda fiyatlarının açık ara en çok arttığı ülke. Geçtiğimiz yıl bir çalışanın yaptığı 100 TL'lik gıda harcaması bu yıl 202 TL'ye mal oluyor. Ama iktidar yetkililerine sorarsanız fakirleşme yok, zenginleşme var. İktidarın fitratında her zaman olduğu gibi insanlarla dalga geçmek, açlığıyla alay etmek var. Türkiye'de yıl sonunda baz etkisi ile enflasyonun düşeceği dört işlemde anlayan herkesin bileceği bir gerçeklik" dedi.

Enflasyonun Belini Kırmışlar!

Ağbaba, "Şimdi "enflasyonun belini de kırık" diyorlar. Baz etkisi ile enflasyon hızındaki artış zaten yılsonunda düşüşe geçiyor, Madem enflasyonu alt etmekte bu kadar ustasınız, baz etkisi ile enflasyondaki artış hızı gerilerken, gıda enflasyonunda ki artış neden devam ediyor? Enflasyonun hızında düşüş gerçekleşmesi, Bakkalda, manavda, pazarda fiyatların düşeceği anlamına gelmiyor. Taze süt fiyatlarındaki yıllık artış yüzde 162, pirinç fiyatlarında yıllık artış yüzde 144, patatesin fiyatındaki artış yüzde 131, peynirin fiyatındaki artış yüzde 129, makarna fiyatlarında yıllık artış yüzde 125, sebze fiyatlarında ki yıllık artış yüzde 106, margarin fiyatlarındaki artış yüzde 100, dana etindeki yıllık artış yüzde 89, ekmeğe yıllık artış yüzde 85. Bu artışlar iktidarın saldırıya geçtiği marketlerin fiyatları değil, bildiğiniz saray talimatlı TÜİK'in verileri" şeklinde konuştu.

4253 TL'nin Alım Gücü 5500 TL'den Daha Yüksek

Asgari ücretin alım gücündeki erimenin deva ettiğini kaydeden Ağbaba, "Şu anki 5500 TL asgari ücret, Ocak ayında 4253 TL asgari ücret ile göre; 162 kilo daha az pirinç, 350 kilo patates, 252 kilo bulgur, 25 kilo daha az tavuk eti, 147 kilo daha az domates alabiliyor. Buradan ise şu sonuç çıkıyor; 4253 TL alım gücü olarak 5500 TL'den daha yüksek. Yani AKP'nin ekonomi politikası sayesinde Matematik bilimi de terse çevrilmiş oluyor. AKP matematiğe de meydan okuyor. Demek ki önemli olan asgari ücreti yükseltmek değil, asgari ücretin ve diğer ücretlerin alım gücünü yükseltmekte, enflasyona ezdirmemekte. Mesele, asgari ücretlinin cebinden alıp Kur Korumalı Mevduat adı altında 91 milyar TL'yi zenginlere vermemekte. Mesele, asgari ücreti ortalama ücret haline adım adım getirip, o ücreti de açlık ve sefalet ücretine eşitlememekte. Mesele, ülkeyi ucuz iş gücü cennetine çevirmemektir." dedi.

CHP Genel Başkan Yardımcısı basın toplantısında şu görüşlere yer verdi;

Lütuf Diye Sundukları Şey; Açlık Ve Sefalet Ücretidir.

Asgari ücret tespiti, resmi enflasyon verileri göz önüne alınarak yapılıyor, O resmi enflasyon verilerinin de saray tarafından nasıl ayarlanıp, manipüle edildiğini herkes biliyor. Ülkede TÜİK'in verilerine güvenmeyenlerin oranı yüzde 80. Kendi seçmeniniz bile TÜİK verilerine inanmazken, asgari ücreti resmi enflasyona hapis etmek demek; kendi yalanlarınıza ancak kendinizin inanması demek. İktidara göre Türkiye ekonomik olarak sürekli büyüyor; ancak emekçiler ve asgari ücretle açlık sınırı altında yaşam savaşı verenler büyümüyor. Hangi insaf sahibi, vicdan sahibi iktidar, işçisine, emekçisine büyümeden pay vermez. Asgari ücret adı üstünde minimum ücrettir. Asgari ücret açlık ve yoksulluk ücreti değildir. Ülkenin ekonomik olarak büyüdüğünü iddia edenler, asgari ücretliyi bu büyümeden dışlayamazlar. İktidar asgari ücreti asla ve asla lütuf gibi sunamaz. Lütuf diye sundukları şey; açlık ve sefalet ücretidir.

Şimdi partimizin 2023 yılı için asgari ücret önerisini sizlerle paylaşıyorum. Türkiye'de 2022 yılı için asgari ücret önce 4253 TL olarak belirlenmişti. Belirlenen 4253 TL asgari ücret, yeni yılın ilk günü itibarıyla faturalara, benzine, motorine, ekmeğe, pirince, ete, süte, sebzeğe gelen zamlarla birlikte daha işçinin cebine bile girmeden eriyip gitti. İsrarlı çağrılarımıza ve sendikalarında talepleri ile birlikte asgari ücrete iktidar bu yıl için ikinci kez zam yapmak zorunda kaldı. Asgari ücrete Temmuz ayında yüzde 29,32'lik bir zam yapıldı, asgari ücret 4253 TL'den 5500 TL'ye yükseltildi. Bu sürede asgari ücrete aradaki resmi enflasyon rakamı yüzde 42,35'in tamamı yansıtılmadı. İkinci 6 aylık dilimdeki 5 ayda gerçekleşen enflasyon yüzde 14,04 bunun da ücretlere yansıtılması

gerekir. Merkez Bankasının açıkladığı yüzde 68 yılsonu enflasyon beklentisinin ve büyüme hızının da hesaba katılarak yeni asgari ücretin bu esaslar çerçevesinde hesaplanması gerekir. Bizim hesaplarımıza göre: Hem yılın ilk 6 ayında eksik verilen zam, hem de bu yılın ikinci yarısında şimdiye kadar enflasyon karşısında asgari ücretlinin kaybı, hem de yılsonu enflasyon beklentisi ile son çeyrek büyüme oranı dikkate alındığında Partimiz Adına 2023 Yılı İçin Asgari Ücret Teklifimiz En Az 10 Bin 128 TL'dir. olmalıdır.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu Üzerindeki Saray Baskısına Son Verilmelidir

10 bin 128 TL asgari ücret önerimizin yanısıra; Ayrıca; Vergi dilimleri yeniden düzenlenmeli, ücretliler ağır vergi yükü altında ezilmemelidir. Asgari ücret sonrası ilk vergi dilimi yüzde 10 seviyesine çekilmelidir. Vergi dilim matrahları geçmişten gelen eksik hesaplamaları giderecek şekilde yeniden güncellenmelidir. İşverenlerimiz de bu süre içerisinde desteklenmeli; İşverenlere verilen yüzde 5'lik SGK prim desteği yüzde 10'a yükseltilmelidir.Yüzde 10'a yükseltilecek SGK prim desteği asgari ücretliye de yansıtılmalıdır. Asgari ücret belirlenirken resmi enflasyon verilerinin dışında büyüme oranları da göz önüne alınmalı, ekonomik büyümeden asgari ücretliye de pay verilmelidir.Tek adam sistemi ile iyiden iyiye etkisizleştirilen Asgari Ücret Tespit Komisyonu üzerindeki Saray baskısına son verilmelidir.En düşük emekli aylığı asgari ücret seviyesine çekilmelidir.

En Düşük Memur Maaşı Hesaplanırken, Asgari Ücret Zammı Da Göz Önüne Alınmalıdır.

Birde yaklaşmakta olan Memur ve Emekli maaşları ile ilgili bazı noktalara dikkat çekmek istiyorum. Bilindiği üzere gelecek ay TÜİK tarafından yıllık enflasyon verileri açıklanacak. Yılın ikinci yarısı için TÜİK tarafından açıklanan 5 aylık enflasyon verisi yüzde 14,04 Yılın son ay içinde enflasyonun aylık artışı en fazla yüzde 4 civarında ön görülmektedir. Yani yılın ikinci yarısındaki enflasyon artışı yüzde 18 olacaktır. Bu ne demektir; Bunca fiyat artışlarına, her gün gelen zamlara rağmen, milyonlarca memura, emekliye sadece yüzde 18 oranında zam verilmesi demektir. Milyonlarca emekliyi ve memuru bir kez daha açlığa ve sefaletle terk etmek demektir. Bu ülke de en büyük soygun TÜİK eliyle gerçekleşmektedir. TÜİK'İN açıkladığı her resmi veri, emeklinin, memurun, işçinin daha az zam alması, Sofrasındaki ekmeğinin daha fazla küçülmesi demektir.Cumhuriyet Halk Partisi olarak iktidara çağrıda bulunuyoruz; En düşük memur maaşı hesaplanırken, asgari ücret zammı da göz önüne alınmalıdır.Yılbaşında memurlarımızın ve emeklilerimizin açlık ve sefalet zammına asla ve asla mahkûm edilmemelidir.

Binlerce Sözleşmeli Personeli Kadro Kapsamı Dışında Tuttunuz

Bilindiği üzere Çalışma Bakanlığı Sözleşmeli Personellere kadro hakkı tanıdığını açıkladı.Dün de bu açıklamasını Meclis Genel Kurulunda konuşurken bir kez daha tekrarladı. Bu konuda da öncelikle Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'na yine bir teşekkür borcunuz var; Çünkü yaklaşık bir yıl önce sözleşmeli personellere kadro hakkının verilmesini yine Genel Başkanımız Meclis grup toplantısında gündeme getirmişti.Lakin Genel Başkanımız tüm sözleşmeli personeller için kadro yani memuriyet hakkı çağrısı yapmıştı.Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının açıklamasına göre bu kadro hakkından tüm sözleşmeli personeller yararlanamayacak.Bir sorunu çözeyim derken her zamanki gibi yine bir ayrımcılığa başvurdunuz.Yine mağduriyet yarattınız,Yine çalışanlar arasında iş barışını ve huzurunu bozdunuz.Binlerce sözleşmeli personeli kadro kapsamı dışında tuttunuz. Askeri personel, KİT personeli, Meclis danışmanları, Sağlık Bakanlığı yöneticileri,kadro kapsamının dışında bırakıldı.Bu ayrımcılığa derhal son verilmeli,Kamuda sözleşmeli çalışan tüm personeller kadro kapsamına alınmalıdır.

150 Bin Taşeron İşçi Kadro Bekliyor

Çözdük diyip çözülmeyen bir başka mesele daha var. KİT ve Kamu kurumlarındaki taşeron meselesi de halen çözülmüş değil. Maalesef hastane bilgi sistemlerinde,laboratuarlarda,görüntüleme merkezlerinde,sağlık bakanlığı birimlerinde, karayolları, ulaştırma alt yapı bakanlığında, Demiryollarında, PTT'de, çağrı merkezlerinde,KİT'lerde, şeker fabrikalarında, ETİ Maden'de,üniversitelerde, MEB'de 150 bin taşeron işçi kadro beklemektedir.

DDY Ve Şeker İşçilerine Kadro Müjdesi

Şimdi buradan bir müjdeyi de DDY ve Şeker Fabrikalarında çalışan geçici işçi kardeşlerimizle paylaşmak istiyoruz. Ben milletvekili olduğum günden beri, partimiz bu konuyla ilgili çok ciddi çaba sarf etmekte. Çalışma Bakanı Bilgin dün mecliste DDY ve Şeker Fabrikalarında çalışan geçici işçilerin kadro sorununun çözüleceğini söz verdi. Meclis tutanaklarına geçirdik. DDY VE Şeker işçilerine hayırlı olsun.

Sevgili EYT'liler Kalkın Ayağa

Yıllardan beri Türkiye'nin gündeminde olan EYT meselesi. Bu EYT Meselesi hükümetin kendi isteğiyle yaptığı ele aldığı bir konu değildir. Bu tamamen özellikle EYT derneklerinin yapmış olduğu eylemler, CHP'nin hiç durmadan gündeme getirmesi, Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu'nun sürekli gündemde tutması neticesinde çözemeyiz dedikleri sorunu çözeceklerini ifade ettiler. Sayın Bakan Bilgin, 11 Kasım 2022'de plan bütçe komisyonunda "Prim gün sayısı, hizmet yılı şartlarını yerine getiren herkes emekli olacak dedi. Yani 9 Eylül 1999 öncesindeki şartları taşıyan herkes emekli olacak dedi. Bu şartları ilk aşamada sağlayan 1 buçuk milyon insan var dedi. Bütün çalışmalarımız hazır dedi. Şimdi ipe un seriyor. Sevgili EYT'liler kalkın ayağa. Hükümet siz ayağa kalktığınızı için bu noktaya geldi. Siz ayağa kalkmazsanız, yeniden bir yaş şartı getirecekler. 48-50, 50-52 yaşları tartışılıyor. Vicdansızlar, yeni yaş şartı getirmek nedir? Böyle bir 5 tutarsızlık olmaz. Anket sonuçlarını görünce AKP, başı kesilmiş tavuk gibi bir o duvara, bir bu duvara çarpıyor. EYT'lilerin talebi net, bizim talebimiz net. 99 da primi tutan, günü tutan herkesin emekli edilmesi gerekiyor. Şimdi topu birbirlerine atıyorlar. Yaş şartında Nebati'yi geçemiyorlarmış. Bu şart AKP'ye mi, Erdoğan'a mı takılıyor. EYT'lilerin haklarını savunmaya, sokakta meydanlarda onlarla mücadele etmeye devam edeceğiz.

EYT, YOKSUL EMEKLİ VE UCUZ İŞGÜCÜ YARATMASINI!

EYT'lilere 1999 öncesi yerine bugünkü sisteme göre aylık bağlanırsa yeni yoksul emekliler ve ucuz işgücü ortaya çıkacak. İşverenler de bunun ardından emekli olan EYT'lileri nasılsa emekli aylığı alıyor diye daha düşük ücretle çalıştırmaya devam edecekler. Düşük aylık alan emekliler de buna razı olacak. Böylece EYT'lilere ödenen düşük emekli aylığı işverenlere dolaylı bir ücret desteğine dönüşecek. İşverenlere en büyük destek ise EYT'lileri düşük aylıkla emekli etmektir.

Aralık ayında çalışma hayatının iki önemli gündemi olacak. Emeklilikte Yaşa Takılanlara (EYT) ilişkin düzenleme ve 2023 yılı asgari ücretinin tespiti. Bu iki konu milyonlarca emekçiyi yakından ilgilendiriyor ve çalışanlar ve emekliler için yaşamsal öneme sahip. Hal böyleyken konu kamuoyu önünde açık ve şeffaf olarak tartışılmıyor ve ayrıntılar bilinmiyor. Özellikle EYT düzenlemesi yapılırken adil, dayanışmacı ve eşitlikçi bir yaklaşımla hareket edilmezse yeni sorunlar ortaya çıkabilir. EYT düzenlemesi yeni yoksul emekli ve ucuz emekli işgücü ortaya çıkabilir. O nedenle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı sayın Vedat Bilgin'e tekrar çağrı yapıyorum. Konuyu muhatapları ile ve kurumsal mekanizmalar üzerinden görüşün taslağını kamuoyuna sunun ve tartışılmasını sağlayın. Aksi halde taşeron düzenlemesinde olduğu gibi, 2008'deki sosyal güvenlik düzenlemeleri gibi büyük sorunlar ve adaletsizlikler ortaya çıkacaktır.

EYT gündeme gelir gelmez işverenler hemen kıdem tazminatı yükünden dem vurmaya başladı. Oysa kıdem tazminatı bir yük değil. İşçinin ücret gibi temel bir alacağı işverenin de borcu. İşverenin ücret borcu için devletten (kamu kaynaklarından) destek istemesi çok tuhaf. Maliye Bakanlığı müjdeyi vermekte gecikmedi. İşverenlere EYT'lilerin kıdem tazminatlarını ödeyebilmeleri için Kredi Garanti Fonundan için uygun kredi sağlayacakmış. Siz bunu kamu kaynaklarından uygun kredi diye okuyun! Peki neden ve ne hakla?

Düşük Emekli Aylığı Tehlikesi

Bilindiği gibi EYT sorunu 8 Eylül 1999'dan önce çalışmaya başlamış olanların ve kadınsa 20, erkekse 25 yılda emekli olma hakkı olanların 8 Eylül 1999 tarih ve 4447 sayılı yasa ile oldukça ağır yaş koşullarına tabi kılınması ve emekliliklerinde 17 yıla varan gecikmelerin yaşanmasıdır. EYT'lilerin uzun mücadeleleri sonucu ve seçimin de etkisiyle konu gündeme geldi, hükümet geri adım attı. EYT'lilerin eski çalışma koşulları ile (20-25 yıl) emekli olmalarına yönelik düzenleme yapılacak gibi.

Ancak burada EYT'lileri bekleyen büyük sorunlar var. Eski çalışma süresi koşulları ile emekli olacak EYT'lilerin aylıkları nasıl bağlanacak? İşte zurnanın zırt dediği yer burasıdır. Eğer EYT'lilere 1999 öncesi aylık bağlama sistemi ve aylık bağlama oranları (ABO) yerine bugünkü sistemle aylık bağlanırsa yeni yoksul emekliler ve ucuz emekli işgücü ortaya çıkacak. Hükümet böyle yaparsa işverenlere çok büyük bir "destek" zaten vermiş olacak! İki aylık bağlama sistemi arasındaki devasa fark ne anlatayım? Emekli aylıkları nasıl budandı, nasıl asgari ücretin yarısına geriledi?

2008'de AKP tarafından çıkarılan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası (SSGSS) Kanunu ile emekli aylıklarının sistemli bir biçimde düşürülmesi süreci başlamıştır. SSGSS'nin aylık bağlama oranı, güncelleme katsayısı, aylıkların alt sınırı ve aylıkların artırılmasına ilişkin hükümleri emekliler için ciddi mağduriyetler yaratmaktadır.

Bilindiği gibi emekli aylıkları konusunda dört unsur büyük önem taşımaktadır: (1) Güncelleme katsayısı, (2) Aylık bağlama oranı, (3) Aylıkların alt sınırı ve (4) Aylıkların artırılma yöntemi. Bilindiği gibi emekli aylıkları şu formülle saptanmaktadır: Emekli aylığı = Güncellenmiş ortalama aylık kazanç x aylık bağlama oranı (ABO).

Emekli aylığı güncelleme katsayısı kullanılarak hesaplanan aylık ortalama kazanç ile aylık bağlama oranının (ABO) çarpımı sonucu bulunur. Alt sınır ve aylıkların artırılma biçimi ise aylıklar açısından önem taşıyan diğer iki unsurdur.

Emekli aylığı bağlama ve hesaplama koşullarının sık sık değiştirilmesi sonucunda benzer koşullarda ancak farklı dönemlerde emekli olan sigortalıların aylıkları arasında ciddi eşitsizlikler ortaya çıkmıştır. Çalışma süresi, prim gün sayısı aynı olan milyonlarca emekli, emekli oldukları dönemde uygulanan sistemden dolayı daha düşük emekli aylığı almaktadır. Bu durum eşitlik ilkesinin ihlaline yol açmaktadır.

Emekli Aylıkları Düşürüldü

ABO sigortalının belirli bir prim ödeme gün sayısı karşılığında ne oranda aylığı hak edeceğini belirlemektedir. Diğer bir ifadeyle güncellenmiş aylık ortalama kazancın ne kadarının emekli aylığı olarak ödeneceği aylık bağlama oranına bağlıdır. Aylık bağlama oranının yüksek olması daha yüksek emekli aylığı anlamına gelmektedir.

1999 öncesinde işçiler için aylık bağlama oranı (ABO) oranı yüzde 77'ye kadar yükseliyordu. Bazı durumlarda yüzde 100'ün üstüne çıkabiliyordu. 5510 sayılı Yasa ile aylık bağlama oranları ciddi bir biçimde, yüzde 40'a kadar düşürüldü. Ayrıca Yasa ile tavan sınırlaması getirildi ve aylık bağlama oranlarının yüzde 90'ı geçemeyeceği hükme bağlandı.

Güncelleme katsayısı sigortalının geçmişteki prime esas kazancının veya ödediği primlerin bugünkü değerini bulmak için yaşamsal önemdedir. Geçmişteki prime esas kazançların bugünkü değerine ulaşması için geçmiş prime esas kazançların enflasyon oranında artırılarak bugüne taşınması gerekir. Ancak bu yetmez ve yanıltıcı sonuçlar verir. Güncelleme yapılırken hem enflasyonun hem de büyümenin dikkate alınması gerekir.

2000-2008 arasında güncelleme yapılırken Tüketici Fiyatları Endeksi'nde (TÜFE) meydana gelen artış ile büyüme oranının (sabit fiyatlarla gayri safi yurt içi hasıla) yüzde 100'ü birlikte hesaba katılıyordu. 5510 sayılı Yasa'ya ile önemli birlikte büyümenin sadece yüzde 30'u hesaba katılmaya başlandı. Büyümenin yüzde 70'i güncelleme dışında bırakıldı. AKP hükümeti emekli aylığını belirleyen her iki değişkeni birden küçültünce emekli aylıklarındaki küçülme de kaçınılmaz oldu ve bugünkü sefalet aylıkları ortaya çıktı.

Emekli aylıklarının alt sınırı yaşamsal bir konudur. Eğer emekli aylıkları bir alt sınırla korunmazsa düşük gelirli çalışanların emekli aylıklarında çok ciddi düşüşler olabilir. Emekli aylıkları asgari ücretin yarısına, dahası üçte birine kadar gerileyebilir. Aylıkların alt sınırı 5510 sayılı yasanın 55. maddesi ile yüzde 35-40 olarak belirlendi. Bu yüzden 1999 ve 2008 reformu sonrasında işe girenlerin emekli aylıkları ciddi bir biçimde geriledi. Örneğin 2008'de işe giren bir çalışan alt sınırdan prim ödediğinde 7200 gün prim ödeyerek emekli olursa emekli aylığı prime esas kazancın alt sınırının yüzde 40'ına kadar (asgari ücretin yüzde 40'ı) gerileyebilecektir.

Büyümeden Emekliye Sıfır Pay

Emekli aylıklarının bir kez saptandıktan sonra nasıl artırılacağı da son derece önemlidir. Enflasyon ve büyüme oranları emekli aylıkları açısından yaşamsal öneme sahiptir. 5510 sayılı Yasa'nın 55. maddesi emekli aylıklarının her yıl ocak ve temmuz aylarında TÜİK tarafından açıklanacak Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) oranında artırılmasını öngörmektedir. Ekonomik büyümedeki artış emekli aylıkları artışında dikkate alınmamaktadır.

Emekli aylıklarının artışının sadece enflasyonla sınırlanması emekli aylıklarının görece olarak düşmesine ve emeklilerin yoksullaşmasına yol açacaktır. Emeklilerin milli gelir içindeki payı düşecek ve refahları azalacaktır. Bu nedenledir ki bağlandığında ortalama düzeyde olan bir emekli aylığı zamanla en düşük aylık seviyesine doğru gerilemektedir. Emekli aylıklarının gerçek değerini koruyabilmesi için, hesabında da artırılmasında da büyüme oranının tümünün dikkate alınması gerekir.

EYT'liler Ucuz İşgücü Mü Olacak?

Şimdi soru şudur: EYT'lilere 1999 öncesi sisteme göre mi aylık bağlanacak şimdiki sisteme göre mi? Eğer mevcut sisteme göre aylık bağlanırsa emekli aylıkları oldukça düşük olacak.

İşverenler emekli olan EYT'lileri nasılsa emekli aylığı alıyor diye daha düşük ücretle çalıştıracak. Düşük aylık alan emekliler de buna arzu olacak. Böylece EYT'lilere ödenen düşük emekli aylığı işverenlere dolaylı bir ücret desteğine dönüşecek.

İşverenlere en büyük destek EYT'lileri düşük aylıkla emekli etmek ve böylece tekrar çalışmaya mahkum etmektir. EYT'lilerin aylıkları mevcut aylık bağlama oranına göre bağlanırsa bunun anlamı emekli yoksulluğu ve ucuz emekli işgücü olacak.

EYT'lilerin emekli aylıkları eski aylık bağlama oranına (ABO) göre (1999 öncesi sistem) bağlanmalıdır. Maliye Bakanlığı işverenlere kaynak sağlamak yerine SGK'ye bunun için destek vermelidir!

1999 Sonrası İçin Adil Kademeli Bir Geçiş

Bilindiği gibi EYT söz konusu olduğunda 8.9.1999 milat olarak ele alınmakta ve bu tarihten sonra çalışmaya başlayanların durumu dikkatten kaçmaktadır. Oysa bir gün, bir hafta veya bir yıl farkla işe girenler arasında 20 yıla yakın emeklilik farkı oluşmaktadır. 8.9.1999'a işe giren bir işçi 20 ve 25 yıl çalışarak emekli olabilirken birkaç gün sonra işe giren işçi yaklaşık 40 yıl çalışmak zorunda kalmaktadır. Bu adil, eşitlikçi ve dayanışmacı bir durum değildir ve Anayasanın eşitlik ilkesinin ihlalidir. Sosyal güvenlik sistemi adil ve dayanışmacı olmalıdır. O nedenle 8.9.1999 sonrası işe girenler için de yeni bir kademeli emeklilik yaş takvimi oluşturulmalıdır.

İKTİDAR EYT KONUSUNDA YAN ÇİZMEYE BAŞLADI

EYT ile ilgili şu an kamuoyuna sunulan bir taslak yok. Hem Bakanın yaptığı açıklamalar hem de medyaya yansıyan bilgilere bakınca iktidar EYT meselesinin çözümü için yan çizmeye başladığı anlaşılıyor. Şimdi de bazı medya organlarında çıkan haberlere göre iktidar EYT' ye yeni bir yaş şartı getirme hazırlığı içerisinde olduğu iddia ediliyor.

İktidar sorunu yeni bir yaş şartı getirerek çözüme arayışı içinde.

Geçtiğimiz günlerde çalışma bakanının doğum ve askerlik borçlanmasının sigorta başlangıcını geçmiş tarihe çekemeyeceğine dair ifadelerde bulunduğu açıklandı. Oysaki mevcut 5510 sayılı yasanın 41. Maddesi mevcut çalışanlara bu hakkı vermektedir. Yani çalışanların kanunda belirtilen durumlarda borçlanarak sigorta başlangıcını geçmiş tarihe çekme hakları vardır. Lakin iddia edilen bu ifadeler EYT'lileri ayırarak bu hakkın verilmeyeceği anlamı çıkmaktadır.

Ayrıca bugün basına yansıya bazı haberlere göre dün Saray'da gerçekleştirilen toplantıda yaş şartının da gündem geldiği ve buna göre kadınlarda 48 erkeklerde ise 50 yaş şartının yeniden değerlendirileceği ifade edildi. EYT meselesinin özü zaten yaş şartı iken iktidar şimdi yeniden bir yaş şartı arayışında olduğu iddiaları vardır. Bu durumda iktidar EYT meselesini iyice karmaşık bir hale getirmekte, sorunun çözümü için yan çizmeye başlamaktadır.

İktidara EYT konusunda şeffaf olması için son kez çağrıda bulunuyoruz.

İktidar kanadı aylardır EYT ile ilgili çalışma yaptığı açıklayıp durdu. Teknik konularda çalışmaların bittiği açıklandı. Hatta ve hatta düzenleme ile birlikte ilk kapsamda kaç kişinin emekli olacağı bile açıklandı. Düzenlemenin ocak ayında yürürlüğe gireceği söylendi. Lakin tek açıklanmayan şey bugüne kadar EYT ile ilgili nasıl bir yasal düzenleme yapılacağı oldu. İktidar meselenin çözümü için bugüne kadar ne sendikalarla, ne sivil toplum örgütleriyle ne de muhalefet partileri ile hiçbir görüşme yapmadı ve bilgi vermedi. Şimdi görüyoruz ki meselenin çözümü iktidar için bir çıkmaza dönüşmüş vaziyette. Bu gidişle yapılacak düzenleme ne yazık ki EYT sorununu çözmeyecek hatta yeni mağdurlar yaratacaktır.

İktidara son kez çağrıda bulunuyoruz ve diyoruz ki gelin şeffaf olun. EYT ile ilgili nasıl bir düzenleme yapmayı düşünüyorsanız bunu kamuoyu ile paylaşın. Konu ile ilgili tüm kesimlerin görüşünü dikkate alın. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizle bu konunun çözümü için hazırız. Yeni mağduriyetler yaratmaması adına gelin bu yasayı birlikte meclisten geçirelim diyoruz.

ENFLASYON CANAVARI

TÜİK'e göre tüketici fiyatları kasımda yıllık yüzde 84,39, aylık yüzde 2,88 arttı. 119 temel ürünün fiyatında büyük artış gerçekleşti. ENAG'a göre ise yıllık enflasyon yüzde 170,7. Gıda enflasyonu kasımda yıllık yüzde 102,55 oldu. Bir önceki yıla göre en yüksek artış yüzde 107,03 ile ulaştırma ve gıdada yaşandı. Kasımın zam şampiyonu ise yüzde 17 ile tereyağı.

AKP ekonomi yönetiminin enflasyon için uzun süredir beklediği "baz etkisi" Kasım ayı rakamlarıyla birlikte hayata geçmeye başladı.

Türkiye İstatistik Kurumu'na (TÜİK) kasım ayında aylık enflasyon yüzde 2,88 arttı. Yine TÜİK verilerine göre kasımda yıllık enflasyon yüzde 84,39 oldu. Aylık olarak artış yüzde 2,88 düzeyinde gerçekleşirken artış serisi 47. aya yükseldi.

Tüketici enflasyonunda TÜİK'e göre artışın en yüksek olduğu üç ana harcama gurubu ise sırasıyla, yüzde 107,03 ile ulaştırma, yüzde 102,55 ile gıda ve alkolsüz içecekler ve yüzde 92,83 ile ev eşyası oldu. Böylece ulaştırmada üç haneli enflasyon gerçekleşti.

ENAG Yine Farklı

Bağımsız akademisyenler tarafından oluşturulan Enflasyon Araştırma Grubu'nun (ENAG) bu ay da yaptığı enflasyon ölçüm değerleri TÜİK'ten farklı çıktı. ENAG'a göre kasım ayında tüketici enflasyonunun baz etkisi nedeniyle, yıllık bazda yüzde 170,70 seviyesine gerilediğini açıkladı. Bir grup akademisyen tarafından enflasyon araştırması sürdüren ENAG, tüketici enflasyonunun aylık bazda yüzde 4,24 arttığını açıkladı. ENAG'a göre yılbaşından bu yana yüzde 125,43 artış yaşandı. ENAG verilerine göre enflasyon ekim ayında yüzde 185 seviyesindeydi.

ENAG en yüksek harcama gruplarını giyim ve ayakkabı kategorisinde yüzde 15,4, ev eşyasında fiyat artışları yüzde 14,26, çeşitli mal ve hizmetlerde ise yüzde 9,02 olarak hesapladı. Bir önceki aya göre enflasyon oranı gerileyen tek kategori, yüzde 0,08 azalışla sağlık oldu. Sağlıkta yüzde 0,91 artışla haberleşme, yüzde 1,41 artışla ulaştırma kategorisi sıralandı.

TÜİK	ENAG
KASIM	KASIM
2,88 AYLIK	4,24 AYLIK
84,39 YILLIK	170,70 YILLIK

	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım
TÜFE	78,62	79,6	80,21	83,45	85,51	84,39
ÜFE	138,31	144,661	143,75	151,5	157,69	136,02
GIDA	93,93	94,65	90,25	93,05	99,05	102,55

Zamlar Devam Edecek

TÜİK'in açıkladığı bir başka enflasyon rakamı da tüketici enflasyonu oldu. TÜİK'e göre kasım ayında da artan üretici enflasyonu, tüketici enflasyonun üzerinde seyretti. Üretici enflasyonu 2022 yılı kasım ayında bir önceki aya göre yüzde 0,74, bir önceki yılın aralık ayına göre yüzde 98,20, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 136,02 ve on iki aylık ortalamalara göre yüzde 128,94 artış gösterdi.

Madencilik ve taş ocakçılığı, imalatta, elektrik, gaz üretimi ve dağıtımı, su temini gibi alanlar en yüksek artışın yaşandığı başlıklar oldu.

Yıllık en düşük artış; yüzde 64,45 ile ana metaller, yüzde 65,31 ile diğer ulaşım araçları, yüzde 74,89 ile metal cevherleri alt sektörlerinde gerçekleşti. Buna karşılık elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme yüzde 442,97, diğer metalik olmayan mineral ürünler yüzde 203,36, ham petrol ve doğal gaz yüzde 202,77 ile endekslerin en fazla arttığı alt sektörler oldu.

Gıda Fena Yaktı

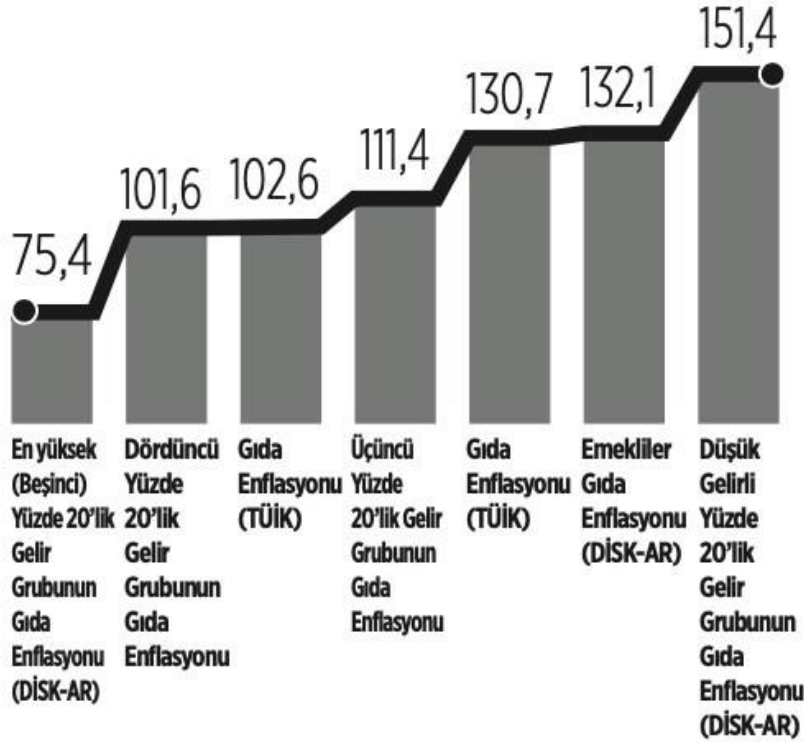
Resmi enflasyon gelir gruplarının alım gücünü yansıtmadı. DİSK-AR tarafından yapılan hesaplama göre emeklilerin gıda enflasyonu yüzde 131, en yoksul ikinci yüzde 20'lik gelir grubunun gıda enflasyonu yüzde 132, en yoksul yüzde 20'lik gelir grubunun enflasyonu ise yüzde 151 olarak gerçekleşti.

DİSK-AR olarak TÜİK'in ham verilerinden yararlanarak emeklilerin, dar gelirliilerin, düşük gelirliilerin hissettiği enflasyonu yeniden hesapladı. Hesaplamaya göre gıda enflasyonu ortalama yüzde 102,6 olarak gerçekleşirken emeklilerde gıda enflasyonu yüzde 130,7 oldu. Üçüncü yüzde 20'lik gelir grubunun gıda enflasyonu yüzde 11,4 olurken, düşük gelirli ikinci yüzde 20'lik grubun gıda enflasyonu yüzde 132,1, en yoksul yüzde 20'lik gelir grubun gıda enflasyonu ise yüzde 151,4 olarak gerçekleşti.

Dördüncü yüzde 20'lik gelir grubunun gıda enflasyonu yüzde 101,6 olurken, en yüksek gelir grubunun gıda enflasyonu ise yüzde 75,4 oldu. Böylece en yoksul gelir grubu yüzde 151,4 oranında gıda enflasyonu hissederken, en yüksek gelir grubu ise yüzde 75,4 oranında gıda enflasyonu hissetmiş oldu. Bu durum enflasyonun gelir gruplarına göre önemli ölçüde farklı hissedildiğini ortaya koydu.

Kasım 2022'de yüzde 84,4 olan resmi enflasyon oranı AKP dönemi için yeni bir rekor anlamına geldi. Aralık 2002'de yüzde 29,7'lik bir enflasyon devralan AKP 20 yılda enflasyonu 55 puan artırmış oldu.

EMEKLİLERDE VE YÜZDE 20'LİK GELİR GRUPLARINDA GIDA ENFLASYONU KASIM 2022 (YÜZDE)

Türkiye'de enflasyon artışı kağıt üzerinde hız kesse bile gerçek öyle değil. Özellikle gıda ve ulaşım gibi yoksulların temel ihtiyaç başlıklarında enflasyon üç haneli olarak kalmaya devam ediyor.

Baz Etkisi Nedir?

Ekonomik verilerde baz etkisi, verinin yıllık değişiminin son ayda gösterdiğinden değil, 12 ay önceki değişiminden etkilenmesi durumuna denir. Örneğin 2020 kasım ayı yıllık enflasyonu hesaplamasında, 2020'nin kasım ayı tüketici endeksinin 2019 yılı Kasım ayı tüketici endeksinde göre yüzde değişimine dikkat edilir. 2020 yılı kasım ayında tüketici endeksi normal ortalamalara göre çok daha düşük bir oranda yükseldiyse 2021 yılı kasım ayında yıllık enflasyonu artmış bir baz etkisi görülür.

Enflasyon Notları

- Aralık 2002'de yüzde 29,7'lik bir enflasyon devralan AKP 20 yılda enflasyonu 55 puan artırmış oldu.
- Resmi enflasyon gelir gruplarının alım gücünü yansıtmıyor. DİSK-AR tarafından yapılan hesaplamaya göre emeklilerin gıda enflasyonu yüzde 131, en yoksul ikinci yüzde 20'lik gelir grubunun gıda enflasyonu yüzde 132, en yoksul yüzde 20'lik gelir grubunun enflasyonu ise yüzde 151 olarak gerçekleşti.

•Kasım 2012’de 212 olan TÜFE, Kasım 2022’de 1.115, Kasım 2012’de 2017 olan gıda fiyatları endeksi Kasım 2022’de 1.527 oldu.

KRİZDEN ETKİLENEN ESNAF KEPENKLERİ KAPATIYOR

Ticaret Bakanı Muş, işletmelerin içerisinde bulunduğu kritik koşulları itiraf etti. ‘Muş, 2021 yılının ilk 11 ayında kaydını sildiren esnaf sayısı 28 bin 677 oldu’ dedi.

TBMM Genel Kurulu’nda süren 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi’nin görüşmeleri kapsamında milletvekillerinin karşısına çıkan Ticaret Bakanı Mehmet Muş, ticari hayatta yaşanan olumsuz koşulların pandemi döneminden daha ağır olduğuna ilişkin rakamları açıkladı.

Genel Kurul’da ekonomide yaşanan bozulmayı ortaya koyan muhalefet milletvekilleri, kapanan iş yerlerine dikkati çekti. CHP Grubu adına konuşan İzmir Milletvekili Bedri Serter, “Yirmi yıldır Türkiye’yi öyle bir hale getirdiniz ki ‘adalet’ deyip adaletsizliği had safhada yaşamaktayız. ‘Kalkınma’ deyip çocuklarımızı ve gençlerimizi bir topak ekmek ve bir bardak suya mahkum ettiniz. Toplumsal huzur yok oldu, ticarete güveni yerle bir edip esnafı devlet babadan soğuttunuz... 81 ilde ülkeye değer katan, iktidarımıza umut gözlükleriyle bakan esnafımız var. Onların sıkıntıları her geçen gün artarken siz ise kepenk indirmelere seyirci kalıyorsunuz” dedi. HDP Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık ise “Halkın karşısına çıkacak yüzünüz varsa esnafı dolaşın, evleri gezin, bu ülkeyi nasıl viraneye çevirdiğinizi görün” diye konuştu.

İki Yıllık Karşılaştırma

Gelen eleştirilerin ardından söz alan Ticaret Bakanı Muş, esnaf ve ticarethanelerin önceki yıllara göre daha iyi durumda olduğunu anlatmak isterken yaşanan “batağı” açıkladı. Bakan Muş, hem kapanan iş yeri sayısının hem de kaydını sildiren ve mesleği bırakan esnaf sayısının pandeminin ağır koşulları altında geçilen 2021 yılına göre daha fazla olduğunu açıkladı.

Bakan Muş, “Değerli milletvekilleri, 2021 yılında 44 bin 414 şirket kapanmış, 149 bin 653 şirket açılmış. 2022 yılında, bunlar 30 Kasım itibarıyla rakamlar, 182 bin 869 şirket kurulmuş, 52 bin 993 şirket kapanmış. Diğer taraftan, esnafa yönelik rakamlara baktığımız zaman 233 bin 451 tescil, 79 bin 372 terkin. 2022 yılı, 293 bin 868 tescil, 108 bin 49 terkin yapılmış” dedi.

SANAYİ TESİSİ İÇİN CANLAR HIÇE SAYILDI

Erdoğan’ın yönettiği Varlık Fonu, Hatay’a 118 milyar TL’ye dev bir petrokimya tesisi kuracak. Tarım alanları ve canlıların yaşam alanlarını yok edecek tesis için bölgede görülen kertenkele türünün taşınması önerildi.

Kâr hırsıyla doğa katlinde sınır tanımıyorlar. Deniz, toprak, hava, su bir daha geri dönülmez biçimde kirlenirken iktidar her yeri betona boğmaya devam ediyor. Son hedef Hatay’ın Dörtüyük ve Erzin ilçeleri arasında yer alan ve özel kumlu toprağıyla endemik türlere ev sahipliğı yapan alan oldu.

Sayıştay’ın denetleyemediğı ve AKP’li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın başkanlığını yaptığı Türkiye Varlık Fonu (TVF) tartışma yaratacak ve çevre katliamına neden olacak bir proje hazırladı. Fona bağılı olarak 2020’de sessiz sedasız TVF Rafineri ve Petrokimya isimli bir şirket kuruldu. “Doğu Akdeniz Petrokimya Tesisi Projesi” adıyla proje için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’na başvuru yapıldı. 4 bin sayfalık ÇED raporu, projenin çevreye vereceğı zararları gözler önüne serdi.

Kertenkele İçin Taşınma Vakti Belirlendi

Hazırlanan ÇED raporu, tesisin bölgede nasıl bir çevre katliamına yol açacağını da ortaya koydu. Rapor, kaplumbağlardan kum zambaklarına kadar sayısız canlının yaşam alanını nasıl etkileneceğı adeta uzun bir itiraf listesi gibi. Ne var ki raporun en ilginç bölümünde bugüne dek belirlenen tek yaşam alanı Burnaz Kumsalı olan ‘İskenderun Kertenkelesi’ ayrı şekilde değerlendirildi. Proje için akıl almaz biçimde şöyle denildi: “Kertenkeleler taşınmalı. Bunun için aktivasyonun başladığı ancak üreme döneminin başlamadığı Nisan-Mayıs aylarında toplanmalı. Bu alana benzer ekolojik özelliklere sahip bir alana taşınmalı.”

Kaplumbağalar İle Zambaklar Tehlikede

ÇED raporunda tesisin getireceğı sonuçlara ilişkin şu veriler yer aldı:

•Tesis, ekim yapılan ve yüzde 85’i kamulaştırılan verimli tarım arazileri üzerine inşa edilecek. Bir de liman oluşturulacak. Petrokimya kompleksine hammadde temini ve lojistiğı limanda yükleme ve boşaltma platformları yer alacak.

- Tesisin çevresindeki göletler, kuşların göç mevsiminde uğrak noktası.
- Bölge kaplumbağalar için de önemli bir yaşam alanı. Yeniyurt Kumsalı'nda 34 deniz kaplumbağası aktivitesi tespit edildi. Ayrıca caretta caretta için bir yuva. Yeşil kaplumbağa ile yumuşak kabuklu nil kaplumbağaları da bu alanı kullanıyor.
- Ayrıca proje alanının 850 metre yakınında yerleşim alanları da yer alıyor.
- Nesli tehlike altındaki kum zambakları da bu bölgede.
- Endemik, soyu tükenme tehlikesiyle karşı karşıya olan, nadir ve koruma statüleri ulusal ve uluslararası düzeyde yüksek olan kuş türleri de yakın çevrede. Dolayısıyla, proje alanı hassas bir alan özelliği taşımaktadır.

ÇED raporunda projenin gerekçesi ise şöyle açıklandı: "Petrokimya sanayi, petrol rafineri ürünleri ve doğal gazdan başlayarak plastik, lastik ve elyaf hammaddeleri ve diğer organik ara mallar üreten, ambalaj, elektronik, otomotiv ve tarım gibi diğer sektöre girdi sağlayan lokomotif bir sektör. Türkiye petrokimya alanında gelişme potansiyeline sahip."

Bilal'in Arkadaşı, Damadın Danışmanı...

Proje, Hatay'ın Dört Yol ilçesine bağlı Yeniyurt ve Yeşilköy Mahalleleri ile Erzin ilçesine bağlı Yukarıburnaz, Turunçlu ve Mahmutlu Mahalleleri'ndeki birinci sınıf tarım arazileri üzerine inşa edilecek. 9 milyon ton üretim kapasitesine sahip olacak tesis 78 ayda tamamlanacak. İşletme süresi ise 49 yıl. Çevre katliamına neden olacak olan projeyi yapacak olan TVF Rafineri ve Petrokimya Şirketi'nin yönetim kurulu başkanlığını Bilal Erdoğan'ın Kartal İmam Hatip Lisesi'nden arkadaşı olan ve aynı zamanda Varlık Fonu'nun genel müdürü ve yönetim kurulu üyesi olan Salim Arda Ermut yapıyor. Şirketin yönetim kurulu başkan vekilliği görevini ise Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın damadı eski Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın danışmanı Ömer Demirhan yürütüyor. ÇED raporunu hazırlayan firma Kanal İstanbul İstanbul projesinin de raporuna imza atan Çınar Mühendislik Müşavirlik A.Ş. Firmanın sahibi Selahattin Hacıömeroğlu'nun, BOTAŞ davasında rüşvet suçundan 3 yıl 4 ay hapis cezası aldığı orta çıkmıştı. Kararın Yargıtay tarafından bozulmasının ardından, davanın Ankara 11'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nde devam ettiği belirtilmişti.

SORUN ÇÖZMEK YERİNE ETİKET MÜCADELESİYLE GÖZ BOYAMA

Üreticinin sorunlarını çözmek yerine market raflarında etiket mücadelesiyle göz boyama arayışına giren iktidar, enflasyon timlerini devreye sokarak 'fahiş fiyat mücadelesi' gösterisi başlattı. Market baskınları, gıdaya erişim ve gıda fiyatlarının düşmesinde bir işe yaramayacak!

İktidar aralık ayından itibaren baz etkisiyle enflasyonun rakamsal olarak kâğıt üzerinde incek olmasının, hayat pahalılığı ve fiyatlara yansımayaacağını bildiği için bahane üretmek amacıyla yeniden defalarca denenmiş yöntemlere başvurarak marketlerde, bakkal, kasap, manavlarda 'fahiş fiyat' denetimleri başlattı.

2019'da yerel seçim öncesi soğan-patates depolarını basan, üreticiye gıda teröristi muamelesi yapan iktidar, kendi yönetimindeki belediyelerde de tanzim satış çadırları kurmuştu. Tarladan, bahçeden ürün gelmeyince tüm bu adımların gösterişten ibaret olduğu kısa sürede açığa çıktı. Ardından Cumhurbaşkanı kararıyla Hazine ve Maliye Bakanı Başkanlığında **Fiyat İstikrar Komitesi** (FİK) kurarak, fiyatları kontrole alma gösterisi yaptılar. Anayasa Mahkemesi, kanunla yapılması gereken düzenlemelerin Cumhurbaşkanı kararıyla yapılamayacağını içeren kararıyla bunu iptal etti. Kasım ayında **Vergi Usul Kanunu** (VUK) değişikliklerini kapsayan torba yasaya FİK kuruluşunu da koyarak TBMM'den geçirdiler.

Hep vurguladığım gibi, sorunun temeli üretimden, tarladan, bahçeden başlıyor. Üretici desteklenmezse, ürün girdi maliyetleri, elektrikten mazota, gübreden tohuma, yemden işçilik ve taşımacılık ücretlerine varana kadar bir destek-sübvansiyon-taban fiyat-alım garantisi vb. programlar olmazsa ne komite kurarak ne enflasyon timlerini salarak ne de raflarda etiket denetimi yapıp ceza keserek fiyatların düşürülmesi mümkün değildir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan marketlere denetim başlattıklarını açıklarken ittifak ortağı market zincirlerinin terör örgütleriyle bağlantılı olduklarını, gıda fiyatlarına zam yapıp, halkı tahrik ederek ülkenin huzurunu bozmak istediklerini iddia ediyor. Market zincirleri ise üretim ve girdi maliyetleri düşürülmedikçe fiyatların inmesinin olanaksız olduğunu, azami kâr hadlerinin yüzde 4 olduğunu, bunu sınırlasalar bile ucuzluk olamayacağını savunuyor.

✓ Elektriğe, doğalgaza, mazota, sulama ücretine yüzde 100-150 zam yapan, sebze-meyveyi, gıda ürünlerini taşıyan kamyon ve TIR'ların kur arttıkça ücreti zamlanan döviz garantili köprü, otoyollardan geçişini mecbur

kılan, tarım arazilerini, meraları, zeytinlikleri, sahillerdeki muz ve narenciye bahçelerini yapılaşmaya, madencilğe açan iktidarın kendisi değil mi?

Şimdi Ticaret Bakanlığı, kameralar eşliğinde baskınlarla suçlu arıyor. Etiket denetiminde ürün başına 615 TL, piyasa bozucu eylem gerekçesiyle 2 milyon TL ceza kesiliyor.

✓ FİK, Enflasyon Timleri, Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu vb. bürokrasiyle masa başında sözde mücadele ediyorlar.

Üretim planlaması, gerçekçi taban fiyat, ürün alım garantisi ve bütçeden üreticiye hak ettiği destek ödeneği ayrılmadıkça, tarımda destekleme tarla-bahçeden başlatılmadıkça ucuz gıdaya erişim sorunu çözülemeyecektir.

Enflasyon rakamı kâğıt üzerinde düşse de fiyatlar düşmeyecektir!

YURTTAŞA TASARRUF, KAMUYA LÜKS FİLO

İktidar, önlenemez hale gelen ekonomik krizde yurttaşa, “kum saati ile duş, fırın ile ısınma”, “akşam pazarı” gibi tasarruf önerileri sunarken kamunun filosuna Eylül-Kasım döneminde onlarca yeni lüks araç eklendi.

Kamunun taşıt alımlarına kısıtlama getiren tasarruf genelgesi hemen her yıl kâğıt üzerinde kalırken Devlet Malzeme Ofisi'nin (DMO) verileri de araç alımı için harcanan fahiş paraları açığa çıkardı. DMO'nun kamuda kullanılması amacıyla 2022'nin Eylül-Kasım döneminde toplam 100 taşıt aldığı öğrenildi. Kamu adına alınan 100 taşıttan altısını 4X4 arazi aracı araçları oluşturdu.

AKP'nin ekonomik krizi önlenemez hale getiren politikaları, milyonlarca yurttaşı yoksulluğa sürükledi. İktidar, hemen her krizde yurttaşa, “Kemer sıkmayı” öğütse de kamunun harcamalarından tasarruf edilmedi. Cumhurbaşkanlığı'nca yayımlanan ve kamunun araç ve taşınmaz satın alımları ile kiralamalarına kısıtlama getirilen genelgesi, bakanlıklar ve AKP'li yerel yönetimlerce kâğıt üzerinde bırakıldı. Hemen her AKP'li belediye, fahiş paralarla satın alınan ya da kiralanın makam araçları ile gündeme geldi. Kamu kurum ve kuruluşlarının mal ve hizmet ihtiyaçlarının tedariki ile dağıtımdan sorumlu olan Devlet Malzeme Ofisi'nin verileri de taşıt alımları için harcanan paranın büyüklüğünü gözler önüne serdi.

Filo Giderek Genişledi

DMO 1 No'lu Satınalma Daire Başkanlığı'nca taşıt satın alımına yönelik 2022'nin son çeyreğinde gerçekleştirilen ihalelerin ilki 2 Eylül'de düzenlendi. İhale kapsamında üç adet 2022 model 4X4 araç satın alındı. Araçlar için İstanbul merkezli bir otomotiv firması ile 697 bin 800 TL'lik anlaşma yapıldı.

8 Eylül'de ise “Muhtelif 34 araç” başlıklı ihale kapsamında 10 milyon 468 bin TL'lik sözleşme imzalandı. Eylül'de DMO, 4X4 araçlar için de anlaşmalar yaptı. Bu kapsamda 19 Eylül'de Toyota Hilux marka arazi aracı 663 bin 825 TL karşılığında kamunun filosuna katıldı. DMO, 1 milyon 268 bin TL ödeyerek aynı markadan iki aracı da 4 Ekim'de kamu filosuna kattı.

Lüks Makam Aracı Alındı

2022 yılının son çeyreğinde kamu kurumlarının kullanması amacıyla satın alınan araçlardan en dikkati çeken, Mercedes marka makam aracı oldu. DMO'nun 2 milyon 149 bin 200 TL ödeyerek satın aldığı aracın, “S 400 d 4Matic L Inspiration” model olduğu bildirildi.

DMO 1 No'lu Satınalma Daire Başkanlığı'nca Eylül-Kasım döneminde kamu adına satın alınan diğer bazı araçlar ve maliyetleri ise şöyle sıralandı:

- 35 adet Egea: 8 milyon 587 bin TL,
- 50 adet Egea Sedan: 12 milyon 897 bin TL,
- Dört adet Egea Cross: 1 milyon 93 bin TL,
- Bir adet Toyota 4X4: 663 bin 825 TL.

Yurttaşa Tasarruf Öğütleri

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı geçtiğimiz Kasım ayında, “Aklınla Verimli Yaşa” adlı tasarruf tedbirlerini açıkladı. Yurttaşa öğütler içeren ve “Bu kadarı da olmaz” dedirten bazı öneriler şöyle kaydedildi:

- Kısa mesafelerde yürüyün ya da bisiklete binin.
- Saçınızı kurutma makinesi ile değil, havlu ile kurutun.

- Banyoya kum saati koyun, dört dakikadan fazla duş almayın.
- Kışın fırını kullandıktan sonra kapağını açıp ortamı ısıtın.
- Düşük katlar için asansöre binmeyin, merdivenden çıkın.

38 TL'LİK GİYİM YARDIMI MI OLUR!

Sağlık çalışanlarına yapılan 'giyim yardımı ödemesi'nin 38 TL ile 190 TL arasında kaldığı ortaya çıktı. Duruma tepki gösteren sağlıkçılar "Bakanlık bizimle dalga geçiyor. Bu paralarla bit pazarından bile bir şey alamayız" dedi.

Koronavirüs pandemisinde Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın "hakları ödenmez" dediği sağlıkçılara verilen giyim yardımı ödemesi tepkilere neden oldu. Hekimler ve sağlık çalışanlarına 38 lira ile 190 lira arasında değişen oranlarda giyim yardımı yapılması ile ilgili "Bizimle dalga geçmeyin" diyen sağlıkçılar "Sağlıkçıya bunu reva gördüler. Bu para ile bit pazarından bile bir kıyafet alamayız. Bu parayı Sağlık Bakanı'na versinler bakalım bir önlük alabilir mi?" diye sordular.

Hekim, ebe, hemşire, laborant, veri işleme personeli gibi sağlık personeline her yılın sonunda Sağlık Bakanlığı tarafından önlük, terlik gibi kıyafetleri için bir giyim yardım ödemesi yapılıyor. Ancak fiyatlar güncellenmediği için veriler ücretler ise eleştirilere neden oluyor. Bu yıl kasım ayı sonunda sağlıkçıların maaşlarına yatırılan giyim ücreti adı altındaki ücret ise büyük tepkiye neden oldu.

KESK'e bağlı Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Genel Sekreteri Dr. Ahmet Özdemir, sağlıkçılara verilen giyim ödemesinin çok düşük kaldığına dikkat çekerek "Bu rakamlar çok komik. 38 TL ile 190 TL arasında değişiyor. Sağlıkçı bu para ile ne yapabilir? Biz mesleki tanımımız gereği belli kıyafetleri giymek durumundayız. Bugün en basit bir beyaz önlük bile 150-200 TL arasında başlıyor. En azından bu konuda devletin planlamasında komik rakamların olması, bu rakamların güncellenmemesi büyük problem oluşturuyor bizler için. En kısa sürede ekonomik şartları gözeten yerden en azından güncellenmesini istiyoruz" dedi. Çoğu hastanede kıyafet yönetmeliğinin uygulanmak istendiğini ve üniformaların tek tipleştirilmek istendiğini anımsatan Özdemir "Çoğu hastanede belli renk önlüklerin giyilmesi isteniyor. Bu şartlarda bunu zorlayınca bir de bu tarz giyim yardımı ile olunca bu çalışanlar için ciddi zorlama oluyor. 38 TL yardımıyla çalışanın ayakkabı alması isteniyor. Bu giyim yardımları ile mümkün değil. Belki yıl içinde iki kez giyim yardımı yapılabilir. Şartlar en azından çalışma alanlarına göre belirlenerek, ekonomik göstergelerde ona uygun hale getirmek gerekiyor. Kıyafet yönetmeliğinin zorunlu hale getirilen yerlerde bunun yine işveren tarafından karşılanması gerek. Bu da doğal olarak bizim devletten beklentimiz haline geliyor. Bir önlüğün minimum fiyatı 150-200 TL. Yaptığımız işten müdahale sırasında kirlenme olasılığı yüksek. Beyaz önlük aslında temizliği temsil ediyor. Bir hekimin, hemşirenin yani sağlık çalışanının birden fazla önlüğünün olması gerek. Fiyatların bir an önce güncellenmesi gerek. Eskiden kamu kaynakları ile oluşturulan Sümerbank'tan karşılanabiliyordu günümüzde serbest piyasa koşullarında bu rakamlarla bir şey almamız mümkün değil" değerlendirmesini yaptı.

En Az 4 Bin TL Olmalı

SES Şişli Şubesi Eş Başkanı 21 yıllık sağlıkçı Abuzer Arslan ise kendisine giyim desteği olarak 38 lira 29 kuruş yatırıldığını anımsatarak "Sağlık Bakanı'na bu parayı versinler bakalım bir önlük alabilir mi?" diye sordu. Arslan, ödenen miktarların çok düşük olduğunu belirterek "Giyimimiz gereken önlüğü bu parayla almamız gerekiyormuş. Ama 200 liradan aşağıya önlük yok. Devletin aklı 90'lı yıllarda kalmış. Rakamlar güncellenmiyor. Önceleri Sümerbank çeki verilirdi, yine üzerine para koyar bir şey alırdık ancak bugün yatırılan miktar çok çok daha düşük ve güncellenmediği için komik" dedi. "Bizimle alay ediyorlar" diyen Arslan, şöyle devam etti:

"Her yıl kamuda çalışan birçok memura giyim yardımı yapılır. Bu giyim yardımı görevde olduğunuz branşa göre değişir. Örneğin polislere kıyafet verilir. Ama sağlıkçıya maddi olarak para veriliyor. Mesela ben veri hazırlama ve kontrol işletmeniyim. Benim giyim yardımım iş önlüğü diye geçiyor. Aynı şekilde hekimlerde de iş önlüğü diye geçiyor. Hemşirelere ise forma, kep, ayakkabı ve iki tane çorap diye verilir. Hemşirelere 171 TL olarak ödenir. 600 TL'den aşağı bir forma yok. Günümüz şartlarında bu paralarla bit pazarında bile bir şey alamayız. 1965 yılında kanuna dayanarak giyim yardımı çıkarıldı. Ama enflasyon düşünülmeden yapılan bu yardımlar güncellenmediği için bu rakamlar düşük kaldı. Resmen tüm kamu çalışanlarıyla alay ediliyor. Bir önlük, bir forma bir yıl dayanmaz. Birkaç tane gerekli. Mesela laboratuvarında çalışan bir laboratın en az iki yedek önlüğünün olması gerek. 6 ayda bir giyim yardımı olmalı ve 2 bin TL'den aşağı olmamalı. İlgililer bizimle alay etmesin."

Bir Çorap Bile Alamazsın

SES Anadolu Şube Eş Başkanı Erdal Güzel ise yapılan giyim yardımını eleştirerek "Sağlıkçıya yapılan bu yardım çok komik. Daha önce çek veriliyordu, Sümerbank'a gidiyorduk, üstüne yine para veriyorduk. Sonra bu iptal oldu, nakit olarak hesabımıza yatırılıyor. 38 TL ile bir çorap bile alamazsın. Bu insanlarla dalga geçmektir. Bunların minimum karşılığı 5 bin TL'den aşağı olmamalı" dedi.

Sağlıkçıya Verilen Giyim Yardımı Miktarları

Sağlık memuru 38.29 TL

Hekim 38.29 TL

Hemşire 171.70 TL

Sözleşmeli hemşire 143.20 TL

Ebe 190.85 TL

Ortalama Maliyet 1712 TL

Hemşireye 2 çorap, 1 ayakkabı ve 2 kep (bone) ücreti olarak 171 TL ödenirken; ürünlerin piyasadaki fiyatının 1712 TL olduğu belirtildi. Sağlıkçılar, şu hesabı yaptı;

Hemşire ve doktor çorabı siyah: 59.80 TL

Doktor, hemşire forma takım: 1200 TL

Doktor, hemşire hastane terliği: 400 TL

Doktor, hemşire bonesi: 52.32 TL

Toplam: 1.712.12 TL

GÜNÜNDE ÖDENMEYEN ENERJİ FATURALARINDA REKOR ARTIŞ

1 Ocak 2022 tarihinde yüzde 127'yi bulan fahiş elektrik zammının ardından zamanında ödeyemeyen fatura sayısı bir artış gösterdi. Zammın ardından faturayı zamanında ödeyemeyen konut aboneleri yüzde 78; sanayi abonelerinde yüzde 185 oranında artış yaşandı. Bu veriler temel bir hak olan enerjinin maalesef ülkemizde ödenebilir olmaktan çıkmış olduğunu gösterirken; sanayicilerimizin enerji girdilerini karşılamakta çektiği güçlüğü de gösteriyor.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın resmi verileri "kademeli tarife" adı altında yapılan fahiş zammın ardından vatandaşların faturalarını zamanında ödeyemediği ortaya koydu. Zammın ardından faturasını ödeyemeyen abonelere ilişkin Bilgi Edinme Yasası kapsamında başvuruda bulunduk. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın verdiği yanıt, yılbaşındaki fahiş zammın ardından vatandaşların faturalarını ödeyemediğini ortaya koydu.

İktidar 2022 yılının ilk gününde Cumhuriyet tarihimizin en büyük elektrik zammına imza atmıştı. 1 Ocak 2022 itibarıyla konutlarda düşük kademede yüzde 52, yüksek kademeye ise yüzde 127 oranında yapılan zam faturalara Şubat 2022 itibarıyla yansımaya başladı. Vatandaş da artan faturalar nedeniyle bütçesini denkleştiremediği için faturaları verilen süre içerisinde ödeyememe başladı.

Zamanında Ödenmeyen Faturalar Arttı

Fahiş zammın tam olarak yansıtılmadığı Ocak 2022 fatura dönemi ile zammın yansıtıldığı Şubat 2022 dönemine ilişkin fatura verileri karşılaştırıldığında vatandaşın yaşadığı sıkıntı ortaya çıkıyor. Fahiş zammın yansıtılmadığı Ocak 2022 fatura döneminde 553 bin 917'si konut aboneli olmak üzere toplam 730 bin 701 abone faturasını süresi içinde ödeyemedi.

Şubat Döneminde Yüzde 55,1 Oranında Artış

Zammın faturalara yansıtılmasıyla birlikte Şubat 2022 fatura döneminde ise 859 bin 532'si konut aboneli olmak üzere toplam 1 milyon 39 bin 646 abone faturasını belirlenen süre içinde ödeyemedi. Buna göre konut aboneleri yılbaşındaki fahiş zammın ardından faturasını ödemekte zorlanan konut abone sayısı yüzde 55,1 oranında arttı. Tüm abone gruplarında faturasını zamanında ödeyemeyen abone sayısı ise toplamda yüzde 42,2 olarak gerçekleşti.

Fatura Ödeyemeyen Aboneler Yüzde 78 Arttı

Fahiş zammın tam olarak faturalara yansımaya başladığı Mart 2022 fatura döneminde ise 987 bin 453'ü konut aboneleri olmak üzere toplam 1 milyon 245 bin 391 abone faturasını ödeyemedi. Buna göre Cumhuriyet tarihinin en büyük elektrik zammının ardından faturasını ödemekte zorlanan konut abone sayısı iki ay içerisinde yüzde 78,2 oranında arttı. Tüm abone gruplarında faturasını zamanında ödeyemeyen abone sayısı ise toplamda yüzde 70,4 oldu.

Sanayi Abonelerinde Artış Yüzde 185

Enerji zamları en çok sanayiye vurdu. Kontrollü elektrik kesintilerinin de yapıldığı dönemde sanayi abonelerinde faturasını zamanında ödeyemeyen abone sayısı bin 584'ten 4 bin 519'a yükselerek yüzde 185,3 oranında arttı. Tarımsal sulama aboneleri de zammın ardından ödeme zorluğu yaşayan bir değer abone grubu oldu. Zammın ardından faturasını gününde ödeyemeyen tarımsal sulama abonelerinin sayısı da 14 bin 866'tan 28 bin 243'e çıkarak yüzde 89,9 oranında **artmış oldu**.

Temel bir insan hakkı olan enerji maalesef ülkemizde ödenebilir olmaktan her geçen gün daha da uzaklaşıyor. 2022 yılının ilk gününde Cumhuriyet tarihinin en büyük zammının ardından ülkemizde enerji yoksulluğu çok daha derin bir şekilde yaşanmaya başladı. Zammın yansımalarının gününde ödenemeyen fatura sayısında konut abonelerinde yüzde 78, sanayi abonelerinde ise yüzde 185 oranında artış yaşandı. **Bu veriler vatandaşın enerji faturalarını ödemekte ne kadar zorlandığını gösterirken; sanayicilerimizin de üretimin temel bir girdisi olan enerji giderlerini karşılamakta güçlük çektiğini ortaya koyuyor.**

HALKIN PARASIYLA BİNLERCE SEYAHAT

Ulaştırma Bakanlığı bürokratları, 4 bin 693 kez yurtdışı ziyareti gerçekleştirdi. Antmen ise bazı bürokratların seyahatlere aileleriyle katıldığına dikkat çekti.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, bakanlığı süresince yurtdışına gönderilen personelin bilgilerini paylaşmadı. Ziyaret sayısını aktaran Karaismailoğlu, bu ziyaretlerin hangi ülkelere, kimler tarafından gerçekleştirildiğini ve maliyetini ise açıklamadı.

Ne Kadar Harcandı?

CHP Mersin Milletvekili Alpay Antmen, Karaismailoğlu'nun yanıtlanması istemiyle TBMM Başkanlığı'na sunduğu soru önergesinde, bakanlık personelinin gezilerini sordu. Antmen önergesinde, "Ocak 2017 ile Kasım 2022 tarihleri arasında geçen sürede Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, kaç kez yurtdışı ziyareti gerçekleştirdi? Bu ziyaretler hangi ülkelere ve kaç günlük süreyle yapılmıştır? Heyette götürülen kaç kişi bulunmaktadır? Ziyaretlere harcanan toplamda harcanan para miktarı nedir? Heyette bulunanlara verilen hediyeler nelerdir?" sorularını yöneltti.

Önergeyi "yanıtlayan" Bakan Karaismailoğlu, "Ocak 2017 ile Kasım 2022 tarihlerini kapsayan beş yıllık süreçte bakanlığımız personeli 4 bin 693 makam onayı ile yurt dışı resmi seyahat gerçekleştirmiştir" ifadelerini kullandı. Bakan, diğer soruları ise cevapsız bıraktı.

Aileyle Dünya Turu

Bakan Karaismailoğlu'nun sansürlü yanıtı hakkında BirGün'e değerlendirmelerde bulunan CHP'li Alpay Antmen, "Saray rejiminde bakanlar halka, yani Meclis'e değil Saray'a, tek kişiye hesap veriyor. Tek kişilik bir Saray orkestrası var ve bakanlar bunun nakaratlarını tekrar etmekle yükümlü" dedi.

Antmen, bazı bakanlık personelinin aileleriyle birlikte yurtdışı seyahatleri gerçekleştirdiğine yönelik bilgilerin varlığına işaret etti. Eksik yanıt nedeniyle bilgilere erişemediklerini ifade eden Antmen, şunları dile getirdi: "Bazı bakan ve yetkililerin aileleri ile yurtdışına gittiğini, bazı yandaşları tatil olsun diye gezdirdiklerini, bazı bürokrat ve memurlara işleri olmamasına rağmen vatandaşın parasıyla dünya turu attırdıklarını biliyorum. Korkuları yoksa kimlerle ne zaman nerelere gittiklerini ve ne kadar harcadıklarını açıklasınlar. Yok öyle halkın parasıyla 80 günde devri alem yapmak."

KÖİ PROJELERİNDE DÖVİZ ÜZERİNDEN VERİLEN GARANTİLER TL'YE ÇEVİRİLMELİ

İktidarın her fırsatta kullandığı "yerlilik" ve "millilik" söylemi; nedense gelir garantilerine gelince hiç umursanmıyor. Kamu özel işbirliği projeleri özellikle otoyol ve köprü geçişlerine verilen garantiler TL'ye çevrilmeli.

AK Parti İktidarı her fırsatta “Avrupa bizi kiskanıyor” algısı ile halkı yanıltmaya çalışıyor. Bun örneklerinden biri de Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'nun yaptığı açıklamadır. Bakan Karaismailoğlu; örnekler vererek Avrupa'da da otoyolların ücretli olduğunu anlatıyor. Ancak, Almanya'da en yüksek geçiş ücreti yaz döneminde 5,5 Avro oluyor. Almanya'da ücretli çalışanların yüzde 3'ünü asgari ücretliler oluşturuyor ve asgari ücret bin 600 Avro. Yani Almanya'da asgari ücretle bir ayda 291 geçiş yapılıyor. Türkiye'de asgari ücretle Osmangazi Köprüsü'nden 30 defa geçebiliyorsunuz; en son hizmete açılan Çanakkale Köprüsü'nden ise bir aylık asgari ücretle 30 defa geçmek için borç almanız gerekiyor.

İktidarın her fırsatta kullandığı “yerlilik” ve “millilik” söylemi; nedense gelir garantilerine gelince hiç umursanmıyor. Kamu özel işbirliği projelerinin birçoğunun uygulama sözleşmelerinin detaylarını bilmiyor. Çünkü ticari sır olduğu gerekçesiyle açıklanmıyor. Ama kamuoyuna yansıyanları hatırlamakta fayda var. Osmangazi köprüsüne 35 dolar artı yüzde 8 KDV üzerinden 40 bin araç geçiş garantisi verildi. Çanakkale köprüsüne 15 Avro artı yüzde 8 KDV üzerinden 45 bin araç geçiş garantisi verildi. Yavuz Sultan Selim Köprüsüne ise 3 dolar artı yüzde 8 KDV üzerinden 135 bin araç geçiş garantisi verildi. Yalnızca köprülerin maliyeti bu yıl içinde kurdaki artış nedeniyle günlük neredeyse 10 milyon lira artmış durumda. Bir de bu garanti bedellerinin üzerine ABD ve AB enflasyonu da ekleniyor. Bunun yükü hepimizin parasıyla oluşan hazine den karılanıyor. Üstelik milli paramız değer kaybettikçe bu garantilerin yükü daha da artırıyor. İşte bizim karşı olduğumuz bu garantiler. Yerlilik ve millilik söyleminin hakkını vermek istiyorlarsa bu garanti tutarlarını derhal milli paramız Türk Lirasına çevrilmeli. İktidarın her fırsatta dile getirdiği “Avrupa bizi kiskanıyor” algısı da gerçeği yansıtmıyor.

KÜLTÜR EKONOMİSİ KRİZDE

Ulu Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Cumhuriyeti kurarken onun temellerinin sağlam bir kültüre dayanmasını öngörmüştür. "Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür" sözü de bu öngörüsünü destekler niteliktedir. Ancak son yıllarda Türkiye Cumhuriyeti Devleti bütçeleri hazırlanırken açıklanan rakamlar ve kabul edilen bütçelerden de anlaşılacağı üzere kültür ve sanata ayrılan bütçeler ne yazık ki komik denecek kadar az miktarlar içermektedir. Özellikle bakanlıklara ayrılan bütçelere bakıldığında en az bütçenin Kültür ve Turizm Bakanlığı'na ayrılması da ülkemizdeki kültür ve sanatın yerini gözler önüne sermektedir.

Anayasanın 64. Maddesi şöyle demektedir: “Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur; sanat eserlerinin ve sanatçının korunması, değerlendirilmesi, desteklenmesi ve sanat sevgisinin yayılması için gereken tedbirleri alır.” 64. maddede yer alan kültür politikalarında devletin sorumluluğuna içerik ve işlerlik kazandırılması ve tüm yurttaşların kültüre erişimi ve katılımının sağlanması vurgusuyla güçlendirilmesi bir gerekliliktir. Devletin sanatı ve sanatçıyı koruma, sanatı ve kültürel faaliyetleri yayma görevi anayasal hükümlerce güvence altına alınmışken, TÜİK'in açıkladığı kültür harcamaları rakamları tablonun hiç de görüldüğü gibi olmadığını ispatlamaktadır.

Kültürel Faaliyetler Günlük Kişi Başı 2,7 TL...

TÜİK, 2021 yılının Kültür Ekonomisi ve Kültürel İstihdam İstatistiklerini açıkladı. GSYH, 2021 yılı için 7 trilyon 248 milyar 789 milyon TL'dir. Kültür harcamalarının, gayrisafi yurt içi hasılaya oranı ise 2021 yılında %1,1 olarak gerçekleşmiştir. Kültür harcamaları 2021 yılında 2020 yılına göre %31,8 artarak 79 milyar 530 milyon 334 bin TL olmuştur. **Yani bu demek oluyor ki 85 milyon nüfuslu Türkiye'de, kişi başı yıllık kültür harcaması 1000 TL, aylık 83 TL, günlük ise sadece 2,7 TL.** Günlük 2,7 TL ile herhangi bir kültürel faaliyetin gerçekleşmesi imkân dahilinde bile değildir.

Kültür Harcamasının %20,5'i Televizyon Ve Ekipmanı Alımına Yapıldı

Hane halklarının 2021 yılında gerçekleştirdiği kültür harcamalarında; **televizyon ve ekipmanı masrafları %20,5, kablolu/özel TV yayın hizmetlerine ödenen ücretler %15,7 ve veri işlem ekipmanları %15,5 paya sahip oldu.** Yüzde 20,5 ile en büyük paya sahip olan televizyonun kültürel faaliyetler arasında sayılması dahi halkın kültür ve sanat sektörüne ne kadar uzak olduğunu göstermektedir. Televizyon izlemek bir kültürel faaliyet midir, televizyon ve ekipmanlarına harcanan para kültürel faaliyetlere mi harcanmış oluyor? Kültür ve sanata hizmet eden programlar dışında, televizyonlardaki yayınlar dikkate alındığında bu sektöre hizmet eden bir faaliyet olup olmadığı ayrı bir tartışma konusuysen, televizyon izlemek için satın alınan hizmetin de kültürel faaliyet sayılmasının gerçeklikle uzaktan yakından ilgili bulunmamaktadır.

Ekonomik Krizin Oluşturduğu Baskı, Halkı Kültürel Faaliyetlerden Uzaklaştırıyor

Gerçek anlamda bir kültürel etkinlik olan sinema, tiyatro ve konser masraflarına baktığımızda ise 2021 yılı için %1,0 olurken (2020'de 2,0) kitaplar %11,7 olmuştur. (2020'de kitaplar %13,1) Gazete ve dergi masrafları

2020'de de olduğu gibi 2021'de de %2,1 oldu. Dolar kurundaki yükselmenin kâğıt fiyatlarına yansımaları, kâğıdı ithal ettiğimiz için kurdaki yukarı yönlü hareket, etkisini maliyetlerde ve satış fiyatlarında göstermektedir. Kitapların pahalılığı halkın kitaba erişimindeki engellerden sadece biridir. Ülke geneline hâkim olan ekonomik krizin halkın üzerinde oluşturduğu baskı, ne yazık ki halkı kültürel faaliyetlerden uzaklaştırmaktadır. Sinema, tiyatro, konser ve kitap masraflarındaki bir önceki seneye göre düşüş yaşanması da dikkat çeken diğer bir noktadır.

Diğer: Gazete ve dergiler; fotoğraf ve sinema ekipmanı; sinema, tiyatro, konser; radyo, CD çalar ve diğer elektro akustik aletler; kasetler, diskler ve disketler; müzeler, hayvanat bahçeleri vb. yerlere giriş ücreti, diğer kültürel hizmetleri.

*Harcama türlerine göre kültür harcamaları (%), 2021

Kültürel İstihdam Durma Noktasında

Kültürel istihdam 2021 yılında bir önceki yıla göre %8,4 artarak 642 bin kişi oldu. Oransal artışın yanı sıra bir sene içerisinde kültür sektörü gibi uçsuz bucaksız bir sektörde sadece 641 bin yeni emekçinin istihdama katılması, kültür sektörünün durma noktasına geldiğini göstermektedir. İstihdam edilenlerin dahi kadro sorunları çözülemezken, sözleşmeliden kadroya geçişlerde yapılan ayrımcılık kadro vaatlerine gölge düşürürken, yeni istihdama katılan kültür emekçilerinin devamlılığı uzun vadede belirsizlik göstermektedir. Kültürel istihdamda olanların %63,1'i 30-54 yaş grubunda, %28,8'i 15-29 yaş grubunda, %7,9'u ise 55 ve daha yukarı yaş grubunda yer aldı. "Efendiler! Hepiniz mebus olabilirsiniz, vekil olabilirsiniz, hatta reisicumhur olabilirsiniz, fakat sanatkâr olamazsınız. Hayatlarını büyük bir sanata vakfeden bu çocukları sevelim." Ulu Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk, bu sözü ile kültür ve sanatı yüksek bir nokta görmüş ve emekçilerine verilmesi gereken değeri vurgulamak istemiştir. Kültür sanat emekçilerimiz bu ülkenin kıymetli değerleridir. Fakat sektörel baskı ve kültür sanat emekçilerine yapılan muamele yüzünden artık çocuk yaşta sanatçı ne yazık ki yetişmez oldu. Kültür-sanat alanına yönelmeye gerek duymayan bir nesil haliyle de kültürel faaliyetlerle alakadar olmuyor. Belki dünya çapında yetenekli birçok değerimizi bu anlayış yüzünden kazanmadan yitirdik. Oransal olarak baktığımızda kültürel istihdamda olanların %40,2'sini yükseköğretim mezunları, %36,4'ünü lise altı eğitimliler, %23,4'ünü ise lise ve dengi meslek okulu mezunu olanlar oluşturdu. Kültürel istihdamda olanların, %60,4'ü ücretli, maaşlı veya yevmiyeli çalışırken, %39,6'sı işveren, kendi hesabına veya ücretsiz aile işçisi olarak çalıştı. Kültürel istihdamda olanların %74,1'i tam zamanlı çalışırken, %25,9'u yarı zamanlı çalıştı. Kültürel istihdamda yer alan kişilerin haftalık ortalama normal çalışma süresi 38,7 saat oldu.

Grafikteki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Kültürel istihdamın mesleki alanlara göre dağılımı (%), 15+ yaş, 2021

%2,2 İle En Düşük Pay Kültürel Eğitimin Oldu

Kültürel istihdamda olanların %40,0'ını el sanatları çalışanları, %19,9'unu mimar, planlamacı ve tasarımcılar, %8,4'ünü sanat ve kültür ile ilgili yardımcı profesyonel meslek mensupları, %7,9'unu ise yaratıcı sanatçılar ve sahne sanatçıları oluşturdu. Fakat TÜİK istatistiklerinin el sanatları grubuna hangi meslek gruplarını ve hangi sanatsal faaliyetleri dahil ettiği de bilinmemektedir. Kültürel istihdamın mesleki alanlara göre dağılımına göz attığımızda yüzde 2,2 ile en düşük payı kültürel eğitim almaktadır. Kültürel eğitimin yok sayıldığı bir eğitim sisteminde ise yaratıcı sanatçıları ve sahne sanatçılarının yüzde 7,9 olması sürpriz bir tablo olmamaktadır. Yazar, gazeteci ve dil bilimcilerin kültürel istihdamı ise 6,7 ile yine pastadan en az payı alan meslekler arasındadır. Buradan çıkan sonuç ise yazar, düşünen, araştıran ve bilgilerini aktaran bir nesilden hızla uzaklaşıldığıdır.

Sonuç

Düşüncenin de en saygın ve en soylu biçimi sanattır. Sanatın yer olmadığı bir kültür sektörü düşünülemez. Fakat ne yazık ki, siyasi otoriteler düşüncüyü ifade meselesiyle hiç barışık değiller. Bu incelikten öyle uzaklaşıyor ki kültürel faaliyetlere ayrılan bu dar alandan hem istihdam yaratılmaya çalışılıyor hem de halkın kültürel ihtiyaçlarının karşılanması bekleniyor.

Oysa bu kadim topraklarda her türlü ayrımcılık karşısında kültür ve sanat iyileştirici, kapsayıcı, yaraları sarıcı olmuştur. Kültür alanını pasifleştiren, kültürel faaliyetleri dar bir alanda tutan, kültür sektörüne üvey evlat muamelesi yapan bu anlayışın artık değiştirilmesi gerektiğine inanıyoruz.

Sanatın her dalının insanı insan yapma konusunda müthiş bir rolü vardır. Yeter ki biz insanlarımızı sanatla buluşturalım. Fakat geline nokta maddi imkansızlıklar, kültürel faaliyetlerin pahalılığı ve ülkenin içinde bulunduğu ekonomik darboğaz nedeniyle insanımızın kültür ve sanatla buluşamadığı ortadadır.

Kültür faaliyetlerine ayrılan bütçelerin insan onuruna yakışan düzeyde olduğu, temelinde kültür olan bu ülkenin insanların kültürel faaliyetlerden uzak olmadığı, kültürle ve sanatla iç içe yaşadığımız bir toplum artık temennide değil pratikte de olmalıdır.

MAARİF, DEVLETİ ÜÇE KATLADI

Eğitim bütçesinden 2023'te Maarif Vakfı'na 3,5 milyar lira kaynak aktarımı öngörüldü. Maarif Vakfı'nda öğrenci başına düşen para 69,9 bin TL olurken MEB'e bağlı okullarda ise bu tutar 23,9 bin TL'de kaldı.

Kuruluş yasasında yer almasına karşın yönetiminde MEB temsilcisinin bulunmadığı Türkiye Maarif Vakfı'na 2023'de aktarılması öngörülen kaynak, çarpıcı bir detayı gün yüzüne çıkardı. Vakfın okullarında öğrenim gören öğrenci başına düşen para, Türkiye'deki devlet okullarında öğrenim gören öğrenciler için ayrılan tutarı üçe katladı.

FETÖ'ye ait yurtdışındaki okulları devralmak amacıyla kurulan Maarif Vakfı, bu yıl itibarıyla 51 ülkede 440 okula ulaştı. Maarif Vakfı idaresindeki okullarda öğrenim gören öğrenci sayısı ise 50 bin ile ifade edildi.

Ödenek Rekoru

Eğitim bütçesinden 2019'da 422,5 milyon TL, 2020'de 684 milyon TL, 2021'de 1,7 milyar TL, 2022'de 1,3 milyar TL para aktarılan Maarif Vakfı'na, önümüzdeki yıl için 3,5 milyar TL para aktarımı öngörüldü. Vakfın ödeneğindeki rekor artış, "Okul sayısındaki artış ve dövizdeki dalgalanmaya" bağlanırken öğrenci sayıları itibarıyla vakıf, bütçesi ile MEB'i geride bıraktı. Vakıfta bir öğrencinin maliyeti 69 bin 997 TL olarak hesaplanırken bu hesap MEB'de oldukça düşük gerçekleşti. Türkiye'de devlet okullarında öğrenim gören 17 milyon 577 bin 338 öğrenci üzerinden yapılan hesaba göre, MEB bütçesinden öğrenci başına yalnızca 23 bin 980 TL düştü.

Yetki Karmaşası

MEB Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü, faaliyet raporlarında Maarif Vakfı ile aynı alanlarda çalışmaktan yakındı. MEB, vakfın kaynakların etkin kullanımına engel olduğunu bildirdi. Müdürlüğün faaliyet raporunda yer alan, "Zayıflıklar" bölümüne şu not düşüldü: "Türkiye Maarif Vakfı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) gibi kuruluşlar özellikle yurt dışında Genel Müdürlüğümüzle mükerrer sahalarda bulunmaktadır. Söz konusu kurum ve kuruluşlarla iletişimin artırılıp farklı sahalara yönlendirme yapılarak devletin kaynakları daha etkili ve verimli kullanılmalıdır."

Maarif Okullarına Aktarılan Para

- 2019: 422,5 milyon TL
- 2020: 684 milyon TL
- 2021: 1,7 milyar TL
- 2022: 1,3 milyar TL
- 2023: 3,5 milyar TL

SARAYIN YOLUNU YAPTI, İHALEYİ KAPTI

Cumhurbaşkanı Erdoğan için Okluk Koyu'na inşa edilen yazlık sarayın yollarını yapan AKP'li Keleş'in şirketine bir felaket daha gelir kapısı oldu. Şirket, Sinop'ta yağış ile yıkılan köprüyü 15,1 milyon TL'ye yeniden inşa edecek.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yazlık sarayının yolunu yapan, Kastamonu'da 2021 yılında yaşanan sel felaketinde hasar gören yolları onaran AKP'li İsmail Keleş'in şirketine yeni bir ihale daha verildi. Keleş'in ortağı olduğu Sariosmanoğlu İnşaat, Sinop'ta mart ayında yıkılan Sefer Köprüsü'nün yeniden yapım ihalesini 15,1 milyon TL'ye aldı. Şirketin 2018-2022 döneminde aldığı kamu ihalelerinin toplam maliyeti ise 2,3 milyar TL'ye ulaştı.

AKP iktidarına yönelik "Kamu ihaleleri belirli kişi ya da kişileri zenginleştirme aracı olarak kullanılıyor" iddialarını anımsatan bir yeni ihale daha sonuçlandı. Sinop'ta 2012 yılında meydana gelen selde yıkılan köprü'nün yerine yapılan ancak mart ayındaki şiddetli yağışta bir kez daha yıkılan köprü'nün yeniden inşa ihalesini, AKP'nin eski Trabzon İl Başkan Yardımcısı ve İl Genel Meclisi Üyesi İsmail Keleş'in üstlendiği öğrenildi.

Yöntem Yine Pazarlık Oldu

Sinop İl Özel İdaresi 25 Kasım'da, "Dikmen İlçesi Sefer Köprüsü Yapımı" ihalesi gerçekleştirdi. Pazarlık yöntemiyle gerçekleştirilen ihale kapsamında üç şirketten teklif alındı. Teklif alınan şirketlerden biri de AKP'li İsmail Keleş'in sahibi olduğu Sariosmanoğlu İnşaat Madencilik isimli şirket oldu. Kamudan aldığı yüksek maliyetli ihaleler ile gündeme gelen şirketin, Sefer Köprüsü'nün yapım ihalesinden de kazanan olarak çıktığı bildirildi. Sinop İl Özel İdaresi ile şirket arasında 2 Aralık'ta 15 milyon 149 bin 811 TL'lik sözleşme imzalandı.

Sinop İl Özel İdaresi'nden 15,1 milyon TL'lik ihale alan Keleş'in şirketi ismini, Marmaris Okluk Koyu'na inşa edilen Cumhurbaşkanlığı yazlık sarayının yollarını yapması ile duyurdu. AKP'de aktif siyaset yapan Keleş'in sahibi olduğu Sariosmanoğlu Şirketi, kamudan milyarlarca liralık ihaleler aldı. Kasım 2017-Aralık 2022 döneminde şirketin bir bölümünü tek başına, bir bölümünü ise iş ortaklığı yoluyla aldığı kamu ihalelerinin toplam maliyeti 2 milyar 378 milyon 446 bin TL olarak kayıtlara geçti.

Büyük Dilimi Karayolları'ndan Aldı

Sariosmanoğlu İnşaat'ın çalıştığı bazı kamu idareleri ve aldığı ihalelerin maliyetleri ise şöyle sıralandı:

- Karayolları II. Bölge Müdürlüğü: 1 milyar 954 milyon TL

► Karayolları VII. Bölge Müdürlüğü: 289 milyon 108 bin TL

► Ordu Büyükşehir Belediyesi: 67 milyon 473 bin TL

SARAY DENETİMDEN MUAF

Yeni sistemle birlikte denetim mekanizmalarını birer birer yok eden Saray iktidarı kararnamele, örtülü ödenek harcamaları ve Varlık Fonu işletmelerinden sonra yönetmelikleri de denetim dışında tuttu.

Tartışmalı referandumun ardından 2018’de resmen yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi, kamunun en önemli kurumu haline gelen Cumhurbaşkanlığı’na sınırsız koruma ve denetimsizlik olarak geri döndü. AKP’li Cumhurbaşkanı ve bürokratlar, tek adam diktatörlükleri dışında hiçbir sistemde bulunmayan bir rahatlığa kavuştu. Keyfi denetimsizlik zırhıyla yetinmeyen Saray yönetimi, yönetmeliklerden de medet ummaya ve bu zırhı genişletmeye başladı.

AKP’li Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın sahip olduğu denetimsizlik imkanı, yönetmeliklerde de ortaya çıktı. ANKA’nın haberine göre, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı İhale ve Satın Alma Yönetmeliği’nin, Resmi Gazete’de yayınlanacak Olan Yönetmelikler Hakkında Kanun’un, “Milli emniyet ve milli güvenlikle ilgili olan ve gizlilik derecesi taşıyan yönetmelikler yayımlanmaz” düzenlemesi uyarınca Resmi Gazete’de yayınlanmadığı ortaya çıktı. Cumhurbaşkanlığı envanterindeki araçların kasko ve zorunlu mali sorumluluk sigortası ihalelerinin, Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre değil, söz konusu gizli yönetmelik uyarınca yapıldığı bildirildi. Bu durum, akıllara Saray’ın zaten var olan denetimsizliklerini getirdi.

•Saray’ı denetimden kaçıran en önemli etken, kanunlara tabi olmaması olarak gösteriliyor. Saray, Devlet İhale Kanunu’na, Harcırah Kanunu’na, Taşıt Kanunu’na, Kamu Konutları Kanunu’na, Kamu İhale Kanunu’na, Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’na tabi değil.

•Cumhurbaşkanlığı, kâğıt üzerinde birden fazla denetime maruz kalabiliyor. Bunlardan ilki, TBMM kanalıyla iletilen yazılı soru önermeleri. Erdoğan’ı doğrudan hedef alamayan milletvekilleri, Cumhurbaşkanı Yardımcısı’na yazılı soru önergesi iletebiliyor. Ancak mevcut Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, doğrudan Saray’ı ilgilendiren sorulara bile yanıt vermek yerine genellikle bu soruların kendisini ilgilendirmediğini bildirerek önermeleri yanıtızsız bırakıyor.

•Fuat Oktay, kanunlara göre yılda bir kez TBMM’ye gelerek bütçe görüşmeleri kapsamında milletvekillerinin sorularını yanıtlaması gerekiyor. Bu kapsamda yılsonları TBMM’ye gelen Oktay, kendisine yöneltilen sözlü soruları büyük oranda yanıtızsız bırakan Oktay, bu sorulara daha sonra yazılı olarak da yanıt veriyor.

•TBMM’nin yetkilerini büyük oranda devralan Cumhurbaşkanlığı, yasamanın alanına giren konularda kararnamele yayımlayabiliyor. Bu kararnamele ise sadece Anayasa Mahkemesi’ne (AYM) taşınabiliyor fakat AYM, çoğunlukla kararnamele Anayasa’ya uygunluğunu denetleme yerine onaylama görevi görüyor.

•Halk arasında ‘örtülü ödenek’ olarak da adlandırılan Gizli Hizmet Giderleri de denetlenmesi neredeyse imkansız olan bir diğer konu başlığı olarak öne çıkıyor. Cumhurbaşkanı tarafından harcanan ve hesabı sorulamayan örtülü ödenekten yıllardır milyarlarca TL’lik harcamalar yapılıyor.

•Türkiye Varlık Fonu, AKP iktidarının tartışmalı uygulamaları arasında yer alıyor. Kamunun gelir getirici en önemli kuruluşlarını elinde bulunduran Fon’un başında Cumhurbaşkanı bulunuyor. Sayıştay denetimlerine kapalı. Devlet Denetleme Kurulu ve bağımsız denetim kuruluşları fonu denetleme hakkında sahip. Ancak bu denetimler de planlanandan daha geç yapılıyor ve kanunda tanınan süreler aşıldıktan sonra denetim raporları TBMM’ye sunuluyor.

TASARRUF DİYEN MECLİS’E 175 ARAÇ YETERLİ GELMEDİ

TBMM, envanterinde bulunan araçlar için genişletilmiş kasko ihalesi düzenliyor. 175 araçtan oluşan filonun değeri 100 milyon TL. Mevcut araçlarla yetinmeyen Meclis, 27 araç kiralamak için yeni bir ihaleye çıkacak.

TBMM Genel Sekreterliği’nin Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) üzerinden açtığı kasko ihalesi, Meclis’in araç saltanatını gözler önüne serdi. İhale dokümanına göre, Meclis’teki araçların toplam karşılığı 100 milyon TL’yi buluyor.

TBMM Genel Sekreterliği’nin EKAP üzerinden açılan kasko ihalesine göre, Meclis’in envanterinde 175 araç bulunuyor. Bu araçların önemli bir bölümü, lüks araçlardan oluşuyor. İhale dokümanına göre, 100 milyon TL’lik araçların en pahalısı, 6 milyon 59 TL değere sahip özel amaçlı ve zırhlı araç. Aracın sadece zırh bedeli, 1 milyon

500 bin TL olarak belirlendi. Bu aracı, 3 milyon 200 bin TL, 3 milyon 40 bin TL ve 2 milyon 745 bin TL'lik araçlar izliyor. TBMM'nin hazırladığı ihale dokümanını göre, Meclis'in en eski aracı 1993 model. 2022 yılına ait son model üç araç da envantere yer alıyor. Bu araçların ikisinin değeri 3 milyon 200 bin TL, birinin değeri ise 561 bin 700 TL olarak kayıtlarda yer alıyor. Geçen sene açılan kasko ihalesini, Şenel Kardeşler Sigorta Şirketi kazanmıştı.

TBMM yönetimi, envantere bulunan 175 araçla yetinmeyerek 2023 yılında kullanılmak üzere 27 yeni araç kiralama işlemi için de ihale ilanı yayımladı. TBMM Destek Hizmetleri Başkanlığı'nın yayımladığı ilana göre, kiralanacak araçların sekizi minibüs, 19'u ise binek araçlardan oluşacak. Tamamı için 1950 ve üstü cc motor şartı aranırken en düşük 2019 model araçların kiralanacağı vurgulandı.

Aranan özellikleri de sıraladılar

İhale şartnamesinde araçlarda aranan özelliklerden bazıları şöyle sıralandı:

- 200 hp veya üstü beygir gücü
- Orta konsolda en az 6,5 inç ve üstü ekran
- Isıtmalı ön ve arka koltuklar
- Yedi veya üstü vites, tam otomatik ve triptonik özelliğe sahip, çift kavramalı şanzıman
- Renkli ekranlı Türkçe dil seçeneekli yol bilgisayarı
- Viraj fren kontrolü
- Sürücü ve ön yolcu perde ve yan hava yastıkları
- Yokuş kalkış desteği
- Elektrikli arka cam ve manuel yan cam perdeleri

MÜHENDİS VE YAZILIMCILARIN DA YURT DIŞINA GÖÇÜ HIZLANDI!

Doktorlar ve mühendislerden sonra bilgisayar mühendisleri ve yazılımcıların yurt dışına göçü hızlandı. Yılbaşından bu yana 700 bilgisayar mühendisi ve yazılımcının yurt dışına göç ettiği, bu sayının birkaç yılda 7-8 bine ulaşacağı öngörülüyor. Yeni ekonomi modeli gibi iktidarın 2018'de ilan ettiği '1 milyon yazılımcı' kampanyası da boş çıktı!

Ekonomik sıkıntıların ve yaşam koşullarının olağanüstü zorlaşması yanında iktidarın baskıcı ve yasakçı politikaları, özellikle gençleri hedef alan özgürlükleri ve yaşam alanlarını kısıtlayan uygulamalarıyla doktorlar ve mühendislerden sonra yurt dışına göç dalgası bilgisayar mühendisleri, bilişimciler ve yazılımcılara da sıçradı. **Türk Tabipleri Birliği'nin** (TTB) açıkladığı resmi rakamlara göre kasım ayında 264 doktor daha yurt dışına gitmek için iyi hal belgesi aldı ve ocaktan bu yana 11 ayda dışarıya giden doktor sayısı 2021'in tamamında 1405 olan sayının iki katına yaklaşarak 2417'ye yükseldi. Doktorların yanı sıra **Bilgisayar Mühendisleri Odası** (BMO) ve **Yazılım Sanayicileri Derneği'nin** (YASAD) açıkladığı son verilere göre, yılbaşından bu yana yurt dışına giden bilgisayar mühendisi ve yazılımcı sayısı 700'e ulaştı. Her geçen gün bu sayının arttığı, birkaç yılda yurt dışına giden bilgisayar mühendisi ve mühendis olmayan yazılımcı sayısının toplamının 7-8 bine ulaşacağı belirtiliyor. BMO'nun raporuna göre Türkiye'deki üniversitelerde 200'ün üzerinde bilgisayar mühendisliği veya bilişim-yazılım meslek yüksek okulu bölümü olmasına karşılık bu bölümlerin sadece yüzde 16'sında 3 veya üzerinde profesör öğretim üyesi var.

✓ İktidarın yüksek öğretim politikaları, üniversiteleri partizanlaştırma ve liseleştirme politikalarıyla eğitim-öğretim kalitesi dibe vururken, yetişmiş insan gücü de hızla akademiden ve ülkeden uzaklaşıyor.

✓ Her seçim döneminde konut, istihdam, kredi kampanyaları başlatan iktidar, 2015 seçiminden önce 500 bin yazılımcı kampanyası ilan ederken, 2018'de de 1 milyon yazılımcı kampanyası başlatmıştı.

Bu kampanyalara rağmen BMO'nun açıkladığı verilerle halen Türkiye'deki bilgisayar mühendisi ve yazılımcı sayısı 100 bin dolayında. Ülkedeki ağır siyasi ve ekonomik atmosfer nedeniyle bunların yurt dışına göçü hızlandı. **Bilgi Teknolojileri Kurumu'nun** (BTK) istihdam garantili bu yazılımcı yetiştirme kampanyalarına kaç kişinin başvurduğu, kaç kişinin eğitimi tamamladığı, kaçının vaat edildiği gibi istihdam edildiği açıklanmıyor. BMO ve YASAD'ın açıklamalarına bakılırsa bilişimci-yazılımcı sıkıntısı had safhada.

Bilişimci-yazılımcılar evlerinden, bürolarından online yurtdışına çalışma, döviz üzerinden yüksek maaş alma olanağına sahipken yurtdışına göçü tercih etmelerinin temelinde, parasal nedenlerden çok özgürlüklerin, özgür düşünme, yaşama ve tasarlama olanaklarının kısıtlanması yatıyor.

2002’de AK Parti iktidarında doğup şimdi 20’li yaşlarında olan teknolojiyle barışık genç ve özgür beyinler iktidarın baskıları, yasakları, sosyal medya sansürleri, hakaret davaları, düşünceyi suç sayan yaklaşımları, konser, festival yasakları, dozu artan kavgacı ortam ve söylemleriyle mutsuzluğa, ülkeden ayrılmaya sürükleniyor. İktidarın özgür beyinlere bir şey ifade etmeyen 2053-2071 vaatleri ve hızlanan bilişimci-yazılımcı göçü bunun somut göstergesi!

ÖĞRENCİLER DİNİ YAPILARA TESLİM EDİLDİ

MEB, dini yapılar ile onlarca protokol imzalayarak öğrencileri adeta bu yapıların eline teslim etti.

İktidarın destek ve yönlendirmeleri ile etki alanlarını giderek genişleten dini yapılar, en çok eğitim alanında söz sahibi yapıldı. Milli Eğitim Bakanlığı, işbirliği anlaşmalarıyla okulların kapısını dini cemaatlere ardına kadar açtı. Aralarında İsmailağa Cemaati ve Nur Cemaati’nin de yer aldığı dini yapıların öğrencilere ulaşması, protokoller yoluyla sağlandı.

MEB’in cemaat, tarikat ve iktidara yakınlığı ile bilinen derneklere okulların kapısını ardına kadar açan protokollerinden bazıları şunlar:

Nurcu Vakıfla İşbirliği

Nur Cemaati’ne yakınlığıyla bilinen Hayrat Vakfı ile “Osmanlı Türkçesi” bahanesiyle “Eğitimde İş Birliği Protokolü” imzalanırken vakfın MEB’e milli eğitim müdürlüğü ile koordineli çalışacağı bildirildi.

MEB, Hizmet Vakfı ve TÜRGEV ile 2017 yılında imzaladığı protokollerin süresini de sessiz sedasız uzattı. Hizmet Vakfı’yla imzalanan, “Değerler Eğitimi” protokolünün süresi Temmuz 2020’ye, TÜRGEV ile imzalanan, “Öğrencilere Yönelik Sosyal, Kültürel Kurslar Düzenlenmesi” protokolünün süresi ise Kasım 2019’a kadar uzatıldı.

Binalar Emirlerinde

MEB, çıtayı Okçular Vakfı ile yaptığı anlaşmayla daha da yükseğe koydu. Çok sayıda AKP’li ismin yönetiminde yer aldığı Okçular Vakfı ile imzalanan protokol kapsamında, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü binasında bulunan salon, vakfın kullanımına açıldı.

Dini vakıf ve derneklerle işbirliği ısrarı il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerini de cesaretlendirdi. Siverek İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Nur Cemaati’ne yakınlığıyla bilinen Siverek Öğrenci Derneği’nin ortaokul ve lise öğrencileri için bilgi yarışması düzenleme talebine onay verdi.

Nakşibendi Tarikatı’na yakınlığıyla bilinen Server Yaşam Vakfı, MEB izniyle okullarda bilgi yarışması düzenledi. Yarışma için hazırlanan kitapta skandal ifadeler yer aldı.

Milli eğitim müdürlükleri tarafından okulları cemaat ve tarikatlara açan, “Değerler Eğitimi” protokolleri kapsamında da bazı okullar derneklere tahsis edildi. Nakşibendi Tarikatı’na yakınlığıyla bilinen Erenköy Cemaati’nin kurduğu Aziz Mahmut Hüdayi Vakfı’na bağlı Gülberenk Değerler Eğitimi Derneği’ne tahsis edilen okulda 5 ile 10 yaş arasındaki çocuklara, “Kovanda bal programı” adı altında eğitim verildi.

VAKIFLARA MİLYARLAR YAĞDI

Bütçeden dernek ve vakıflara 19 yılda 12 milyar liralık yardım yapıldı. 2004’ten bu yana yıllık yardım 165 kat arttı. Ancak iktidar kamu kaynaklarının kimlere ve ne karşılığı verildiğini hiçbir zaman açıklamadı.

Laikliğe aykırı yapıların toplumdaki etkinliğini artırmasını kolaylaştırıcı adımları hiç çekinmeden uygulayan iktidar, devlet bütçesinden de bu yapılara yıllar boyunca milyarlarca lira aktardı. Genel bütçeden dernek ve vakıf gibi oluşumlara aktarılan tutar 19 yılda 12 milyar TL’yi geçti.

Bütçe gerçekleştirme rakamlarından yapılan hesaplamalara göre, genel bütçeden dernek ve vakıflara aktarılan tutar yıllık bazda 165 kat arttı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın bizzat çocuklarının kurucu ya da yönetici olduğu yapıların yanısıra diğerlerine de büyük mali destek sağlandı. Taşınmaz tahsisi, vergi muafiyetleri gibi istisnaların yanısıra bütçeden 2004 yılından bu yana aktarılan tutar 12 milyar lirayı geçti. Ancak tüm taleplere karşın iktidar bu paraların kimlere ve ne karşılığı verildiği ise hiçbir zaman açıklamadı.

Bütçenin “Kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferler” ana başlığı altında yer alan “Dernek, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık vb. Kuruluşlara...” bölümünde açıklanan rakamlar kamunun bu oluşumlara aktardığı tutarın her yıl katlanarak arttığını ortaya koydu.

Katlanarak Arttı

2004 yılında 9 milyon 339 bin TL olan yardım toplamı, 2022'nin 10 aylık döneminde 1 milyar 543 milyon liraya fırladı.

Bu kuruluşların mal ve hizmet alımlarının finansmanı amacıyla yapılan yardımların tutarı da 8 milyar lira oldu.

Bina, ulaşım aracı, makine-demirbaş alımı, inşaat işi gibi sermaye niteliğindeki harcamalarını karşılamak için de karşılıksız yardım yapıldı. İktidarın arka bahçesi olduğu bilinen bu kuruluşlara bütçeden borç da verildi.

En Cömert Değişti

Geçmiş yıllarda genel bütçeli idareler arasında en fazla transferi Milli Eğitim Bakanlığı yaparken geçen yıl birinci değişti. Kültür ve Turizm Bakanlığı genel bütçeli idarelerin yaptığı 752 milyon liralık cari transferin 292 milyon lirasını tek başına aktardı.

Kültür Bakanlığı'nı 170 milyon lira ile Sağlık Bakanlığı, 136 milyon lira Gençlik ve Spor Bakanlığı, 95 milyon lira ile Diyanet İşleri Başkanlığı, 42 milyon lira ile de İçişleri Bakanlığı izledi.

Milli Eğitim Bakanlığı 7 milyon lira ile altıncı sıraya geriledi.

Adres Açıklanmalı

Sayıştay, Genel Faaliyet Raporu'nda her yıl, merkezi bütçeden yardım alan dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllerin faaliyetlerine ilişkin değerlendirmelere kurum faaliyet raporlarında yer verilmesi gerektiği uyarısında bulunuldu. Sadece yardım yapan idarelerin açıklandığı ifade edilerek, “Bu durumun sorumluluk ilkesi gereği hesap verebilirlik ve mali saydamlığı zedeleyecek nitelikte olduğu değerlendirilmektedir” denildi.

Kime yardım yapabilirim?

Kamu idarelerince dernek ve vakıflara yapılacak yardımlar, Dernek, Vakıf, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık Ve Benzeri Teşekküllere Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Bütçelerinden Yardım Yapılması Hakkında Yönetmelik'te düzenleniyor. Buna göre, yardım ancak şu koşullarda yapılabilir:

- Yardımlarda kamu yararı gözetilmesi, yardımların öncelikle toplumun ihtiyaç ve sorunlarına çözüm sağlaması ile toplumsal gelişmeye katkıda bulunulmasına yönelik olması,
- Vakıf ve derneğin, yardımı yapacak idarenin görev alanına giren konularda faaliyet göstermesi,
- Vakıf veya dernek ile yardım yapacak idare arasında protokol yapılması.

AK PARTİ İKTİDARININ KARANLIK İNADI SÜRÜYOR...

TBMM Genel Kurulu'nda kalıcı yaz saati uygulamasının ortaya çıkardığı sorunların araştırılması amacıyla verdiğimiz önerge AKP ve MHP milletvekillerinin oylarıyla reddedildi. İktidarın altı yıldır kalıcı yaz saati uygulamasının vatandaşların, çocukların ve kadınların hayatını eziyete çevirdiği bu uygulama inadı sürüyor.

Öğrencilerin, çalışanların karanlıkta gidip gelmek zorunda kaldığı kalıcı yaz saati uygulamasının ortaya çıkardığı sorunların araştırılması için TBMM'de verdiğimiz önerge AK Parti ve MHP milletvekillerinin oylarıyla reddedildi. AK parti iktidarı milletimizin bu uygulamanın kaldırılması konusundaki talebini inatla görmezden geliyor.

AK Parti iktidarı kalıcı yaz saati uygulaması nedeniyle tasarruf yapıldığını, “bilimsel rapora” dayandırıldığını iddia etse de bu iddia gerçeği yansıtmamaktadır. 2017'de dünya genelinde kalıcı yaz saati analiz edilerek tasarruf edilip edilmediği incelenmiştir. Ortada bir tasarruf yoktur. Aynı şekilde, Oxford Enerji Araştırmaları Enstitüsü'nün yaptığı araştırmada 2012 ile 2022 yılları arasındaki verileri incelenmiş, sonuç şu ifadelerle dile getirilmiştir: “**Kalıcı yaz saati uygulamasıyla alakalı bir tasarruf sağlanmadığı anlaşılmaktadır. Uygulamanın elektrik tüketimi üzerinde gözlemlenir hiçbir etkisi yoktur.**”

'90 Gün İçerisinde Bu Uygulamayı Kaldıracağız'

6 yıldır süren kalıcı yaz saati uygulaması nedeniyle çocuklarımız karanlıkta okula gitmek zorunda kalıyor. İktidar ise milletimizin bu uygulamanın kaldırılması konusundaki talebini inatla görmezden geliyor. İktidara geldiğimizde 90 gün içerisinde bu uygulamayı kaldırarak, karanlığa son vereceğiz.

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ RAPORU: BİR YILDA 67 KİŞİYE 299 YIL HAPİS CEZASI

Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği, ağırlıklı olarak gazetecilerin yargılandığı, 11 aylık döneme ilişkin ifade özgürlüğü raporunu yayımladı. Raporda geçmiş döneme oranla hapis cezalarının 'rekor' derecede arttığına vurgu yapıldı.

Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği (MLSA), 1 Eylül 2021- 20 Temmuz 2022 tarihleri arasındaki Dava İzleme raporunu yayımladı. Rapora göre ağırlıklı olarak gazetecilerin yargılandığı davalarda 299 yıl, 2 ay, 24 gün hapis cezası verildi.

MLSA bu döneme ilişkin değerlendirmesinde "Önceki raporlama dönemlerine göre bu dönemde karara bağlanan davalarda verilen hapis cezalarında radikal bir artış gözlemlendi. İfade özgürlüğü üzerindeki baskıyı ve mahkemelerin değişen siyasi konjonktür ile birlikte artan cezalandırma iradesini gösterir şekilde hak savunucusu Osman Kavala'ya verilen ağırlaştırılmış müebbet, gazeteci Rojhat Doğru'ya verilen müebbet hapis cezalarına ek olarak bu dönemde karara bağlanan 41 davada yargılanan 67 kişiye toplamda 299 yıl 2 ay 24 gün hapis cezası verildi" ifadelerini kullandı.

Raporda 23 farklı şehirden, 210 davanın 446 duruşmasına ilişkin veriler sunuldu. Davalara ilişkin verilere göre gazeteciler, en çok haberleri ve sosyal medya paylaşımlarının delil olarak gösterildiği davalarda terör suçlamaları ile yargılandı. Barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşlerine açılan davalarda artış olduğu belirtilen raporda savcılıkların ve ilk derece mahkemelerinin, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) kararlarını uygulamadıklarına da dikkat çekildi.

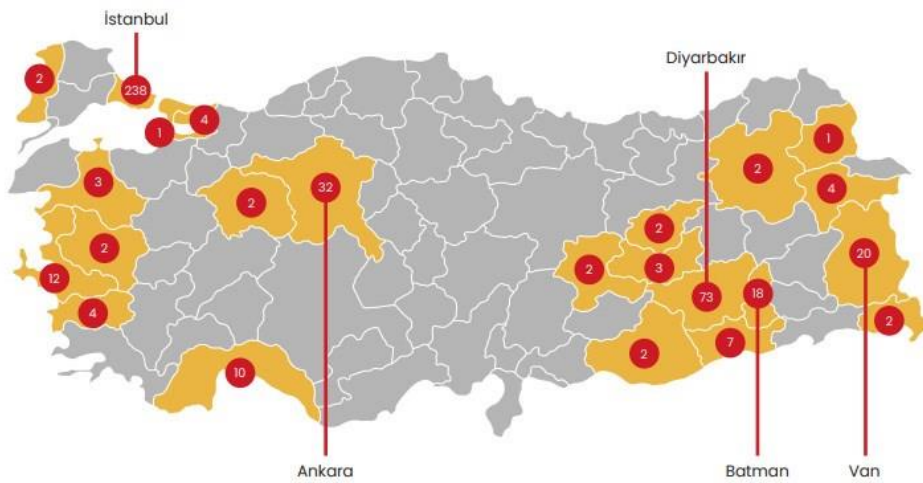
"Örgüt propagandası" suçlamasının 62 davada yöneltildiğine yer verilen raporda 143 gazetecinin bu suçlamayla yargılandığı kaydedildi. "Örgüt üyeliği" suçlamasının yöneltildiği 44 davanın 38'inde gazetecilerin yargılandığına dikkat çekilen raporda 132 gazetecinin bu suçlama ile hakim karşısına çıktığı paylaşıldı. Rapordaki verilere göre bu davalarda en çok gazetecilerin yazdıkları haberler ve sosyal medya paylaşımları suçlamalara delil olarak gösterildi.

Gazetecilere en çok yüzde 38 ile 'terörizm suçlamaları' yöneltildi. Bunu yüzde 10 ile cumhurbaşkanına hakaret ve yüzde 7 ile hakaret suçlaması takip etti.

Rapora göre cezaevlerinde 59 gazeteci ve medya çalışanı bulunuyor. Bu dönemde yargılanan gazeteci sayısı 318, tutuklu yargılananların sayısı ise 12 olarak kaydedildi.

En Çok Yargılama İstanbul'da

Davaların çok görüldüğü yer olarak 238 ile İstanbul ön plana çıktı. Bunu 73 dava ile Diyarbakır, 32 dava ile Ankara takip etti.

Fotoğraf: MLSA raporu

Bu dönemde yargılamaların yüzde 56,4'ü gazeteci oldu. Gazetecileri hak savunucuları ve aktivistler yüzde 9,1 ile takip etti.

Meslek	Sanık sayısı
Doktor	2
Akademisyen	6
Basın Çalışanı	6
Sanatçı	16
Hak Savunucusu	21
Yazar	23
İşsiz	25
Avukat	39
Siyasetçi	124
Diğer	135
Öğrenci	292
Gazeteci	318
Aktivist	391
Toplam	1398

Fotoğraf: MLSA raporu

'Cumhurbaşkanına Hakaret' Suçlamasına Hukuksuzca Elde Edilen Deliller Sunuldu

90 farklı davada yargılananların yüzde 53,9'una terör örgütü propagandası yapmak, yüzde 39,1'ine terör örgütü üyeliği, yüzde 4,3'üne terörle mücadelede görev almış kişilerin kimliğini açıklamak ve yüzde 0,9'una Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkındaki Kanuna muhalefet etmek suçlamaları yöneltildi. Yargılanan bin 398 kişiye ağırlıklı olarak yazdıkları haber, yazı ve çekilen fotoğraflar ile sosyal medya paylaşımları ağırlıklı olarak delil olarak gösterildi.

Bir yıllık dönemde 34 kişinin "cumhurbaşkanına hakaret" suçlamasıyla açılan 29 davada yargılandığı paylaşılan raporda bu davaların da en çok gazetecileri hedef aldığı belirtildi. Rapora göre 18 gazeteci, "cumhurbaşkanına hakaret" suçlamasıyla hakim karşısına çıktı.

Cumhurbaşkanına hakaret suçlaması ile ilgili 19 davada sanıklar aleyhine yalnızca sosyal medya paylaşımlarının delil olarak sunulduğuna dikkat çekilen raporda, Bu davaların 14'ünde delillerin Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) 19 Şubat 2020 tarihli kararıyla anayasaya aykırı olduğuna hükmederek ilgili yasa maddesini iptal ettiği "sanal devriye" yöntemi ile elde edildiği belirtildi. Raporda AYM kararından sonraki tarihlerde hazırlanan ve "sanal devriye" yöntemi ile elde edilen delillere yer verilen 8 iddianamenin mahkemeler tarafından kabul edildiği paylaşıldı.

"AYM ve AHİM içtihatları göz ardı ediliyor"

MLSA, karar vericilerin yargılananlar lehine olan içtihatları uygulamadığını belirterek, "11 aylık döneme ilişkin Bu dönemde görülen ve kamuoyunda en çok ilgi gören dava olan Gezi Davası'nda olduğu gibi hakimlerin, mahkeme heyetlerinin ve savcılarının, yargılanan kişilerin adil yargılanma hakkının ihlalini oluşturacak şekilde tavır ve tutumlar sergiledikleri kaydedildi. Hakimlerin başta AYM ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) olmak üzere yerleşik içtihatları göz ardı ederek kararlar verdikleri; savcılarının da yargılanan kişiler lehine olan delil ve olguları dikkate almadan sundukları esas hakkındaki mütalaalar ile ceza talep ettikleri görüldü" ifadelerine yer verildi.

GEREKÇESİ; 'TÜRKİYE'DE ADİL YARGILANAMAZ'!

Kırmızı bültenle aranan terör ve cinayet zanlısının Türkiye'ye iadesi davasında Bulgaristan mahkemesinin verdiği ret kararının gerekçesinde 'Türkiye'de insan haklarına uygun ve adil yargılama olmadığının' vurgulanması, Türk yargısı açısından üzücüdür. Bu karar, Türkiye'nin hukuk devleti ve bağımsız yargı konusundaki inandırıcılığının kalmadığını teyit ediyor!

Akademisyen Necip Hablemitoğlu'na yönelik suikastın faili ve organizatörü, terör örgütü mensubu olduğu iddiasıyla kırmızı bültenle aranan komşumuz Bulgaristan'da yakalanan zanlının Türkiye'ye iadesi talebi

Bulgaristan-Hasköy yerel mahkemesi tarafından reddedildi. Bulgaristan yargısının kararına suskun kalan Adalet ve İçişleri Bakanlıkları, **Hakimler ve Savcılar Kurulu (HSK)**, iktidar sözcüleri ve iktidar medyası, Türk yargısı adına onur kırıcı, üzücü ve incitici olan **ret gerekçesini görmezlikten gelmeyi, üstünü örtmeyi tercih etti**.

Adalet ve İçişleri Bakanlıklarının hazırladığı dosya ile Interpol'ün kırmızı bülteniyle aranan, hakkında uluslararası yakalama kararı bulunan zanlının iade talebini ele alan Bulgaristan-Hasköy Mahkemesi hakimi, zanlının Türkiye'de 'insan haklarına uygun ve adil biçimde yargılanmayabileceğini, bu yönde ciddi emareler olduğunu' belirterek ret kararı verdi.

Bu karar, içeride artık rutin hale gelen adaletsizliklerin, yargıya güvensizliğin, adil yargılamanın olmadığı, yargının siyasallaştığı, iktidarın yargıya müdahalelerinin sıradanlaştığı, yaygın hak ihlalleri yaşandığı yönündeki **Anayasa Mahkemesi (AYM)** ve **Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)** kararlarının sadece içeride değil, yurt dışında ve tüm dünyada bilindiğini gösterdi.

Kısa süre öncesine kadar demokrasi ve insan haklarının olmadığı doğu blokunun üyesi ve dışı kapalı katı tek parti rejimi yönetimi altında bulunan Bulgaristan hızla demokratikleşerek AB üyesi oldu. Bulgaristan, demokratikleşme yönünde değişikliklerle sistemini, yargısını ileriye taşıırken, Cumhuriyetin ikinci yüzyılına hazırlanan Türkiye'de ise iktidarın icraatlarıyla temel hak ve özgürlükler, hukuk devleti, yargı bağımsızlığı hasara uğratıldı. Anayasa ve yasaların çiğnenmesi, yok sayılması sıradanlaştırıldı. Türkiye, AYM ve AİHM kararlarını uygulamayan yargı mensuplarının terfi ettirilerek ödüllendirildiği, hukuk devleti ve bağımsız yargının yok edildiği bir ülkeye dönüştürüldü.

✓ Yargı kararlarının uygulanmaması, siyasi yargılamalarla gazetecilerin, akademisyenlerin cezaevlerine konulmasının yaygınlaşmasıyla Türkiye, Avrupa Konseyi'nden atılma ve yaptırım ihtimaliyle karşı karşıya!

AB üyesi Bulgaristan'daki Hasköy Mahkemesi yargıcı muhtemelen bütün bunlardan haberdar olduğu için siyasi suikast, terör örgütü üyeliği ve cinayet organizasyonu ile suçlanan, kırmızı bültenle yakalama kararı çıkartılan zanlının Türkiye'de 'adil şekilde yargılanamayacağı' kanaatine vararak, iade talebini reddetti.

Türkiye ve Türk yargısı adına onur kırıcı olduğu kadar incitici bu karar, iktidarın yargıyı baskı altına alması yanında, siyasi talimatlar doğrultusunda verilen yargı kararlarının, içeride ve dışarıda yargının bağımsızlığını, tarafsızlığını, saygınlığını ve güvenilirliğini yok etmesinin en acı sonucudur!

RANT CEPHANELİĞİ

Konya'daki cephanelik olarak bilinen 47'nci Mühimmat Bölük Komutanlığı taşıyor. Yeni cephanelik de 358 milyon TL'ye Palandöken'de inşa ettiği kayak pistleri iki defa yerle bir olan Sarıdağlar İnşaat'a yaptırılıyor.

Milli Savunma Bakanlığı'na ait Konya'nın Selçuklu ilçesinde bulunan ve cephanelik olarak bilinen 47'nci Mühimmat Bölük Komutanlığı'nın arazisi AKP'li Konya Büyükşehir Belediyesi'ne devredildi. 1 milyon 895 bin metrekarelik araziye sahip olan cephaneliğin Çumra ilçesine taşınacağı açıklandı.

Konya Büyükşehir Belediye Başkanı AKP'li Uğur İbrahim Altay 2021 yılında yaptığı açıklamada, mevcut cephanelik arazisini aldıklarını ve bunun karşılığında da Çumra'ya 8 milyon metrekarelik arazi üzerinde kurulacak yeni cephaneliğin yapımını üstlendiklerini ifade etti. Altay, "Türk Silahlı Kuvvetlerimizin yeni tip mühimmatını depolayabileceği standartta modern bir tesis inşa ediyoruz" dedi.

Konya Büyükşehir Belediyesi'nin yapımını üstlendiği yeni cephaneliği inşa ettirmek için iki ayrı ihale düzenlendi. Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, AKP'li belediye, Çumra ilçesine inşa edilen cephanelik için ilk olarak 3 Eylül 2021 tarihinde bir ihale düzenledi. Pazarlık usulüyle düzenlenen bu ihalenin 214 milyon 950 bin TL'ye Bingöl merkezli Sarıdağlar İnşaat'a verildiği açıklandı.

Ardından cephaneliğin inşası için 26 Ekim 2022'de bir ihale daha düzenlendi. Pazarlık usulüyle düzenlenen bu ihale de 142 milyon 990 bin TL'ye yine ilk ihaleyi de alan Sarıdağlar İnşaat'a verildi. Bu iki ihaleyle şirkete ödenen para yaklaşık 358 milyon TL'ye ulaştı.

Skandala İmza Atıldı

Cephaneliğin inşa ettirildiği Sarıdağlar İnşaat, daha önce Erzurum'a inşa ettiği kayak pistlerinin iki defa çökmesi skandalıyla ülke gündemine oturmuştu. Sarıdağlar İnşaat'a Dünya Üniversiteler Kış Oyunları için 2011'de 100 milyon liraya Erzurum Palandöken'e kayakla atlama pisti yaptırıldı. Ülkenin ilk kayakla atlama pisti de olan tesisin açılışını dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan, "Erzurum'a çağ atlatacak tesis" diyerek yaptı. Ancak milyonlarca liraya yaptırılan pistin üç yıl sonra, 15 Temmuz 2014'te çökmesi gündem oldu.

Cumhuriyet Başsavcılığı soruşturma başlatırken felaketin ardından pistin zemin etüdü yapılmadan heyelan bölgesine inşa edildiği iddia edildi. O dönem açıklama yapan Prof. Dr. Ahmet Ercan tesise yönelik "Olağanüstü bir mühendislik hatası" ifadelerini kullanmıştı.

5 Yıl Sonra Yine Çöktü

Dönemin Erzurum Valisi Ahmet Altıparmak da yaptığı açıklama ile bir skandala imza atarak kulelerin yıkılmasına sevinmişti. Altıparmak, "Yıkılması kamuoyunda ciddi ses getirdi. Reklamın kötüsü olmaz anlamında bir tanıtımı oldu" demişti. Aynı yıl TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası'nda yapılan açıklamada ise bilimsel verilere ve uyarılara aldırılmadan heyelan bölgesine yapılan projeye kamunun zarara uğratıldığı ve halkın parasının çöpe atıldığı vurgulandı.

2014 yılında toprak kayması sonucu pistleri çöken atlama kulelerinin 2017 Avrupa Gençlik Kış Olimpik Festivali'ne (EYOWF 2017) yetiştirilmesi için yoğun çalışma başlatılmıştı. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın yaptığı ihalenin ardından yüklenici firma fore kazıklar çıkararak pistteki kaymayı durdurup, yerle bir olan tesisleri eski haline getirmişti. Ancak aradan 5 yıl geçmeden, 2021'de pistlerde yeniden açılma ve kaymalar yaşanmaya başladı. Geçen yıl da pist bir kez daha çöktü.

Sahibi AKP'li Eski Bakanın Arkadaşı

Sarıdağlar İnşaat'ın sahibi Ahmet Sarıdağ, Türkiye'de Helal Turizm Sertifikası alan ilk otel olan, "Muhafazakâr İslami Otel" sloganını kullanan Antalya'daki Adenya Otel'in de sahibi. Ahmet Sarıdağ'ın eski Kalkınma Bakanı AKP'li Cevdet Yılmaz'ın çocukluk arkadaşı olduğu, birçok bakan ve milletvekilinin de tatillerini Sarıdağ'ın İslami usullere göre hizmet veren otelinde geçirdiği de iddialar arasında.

Sarıdağlar İnşaat, kamudan sadece son 10 yılda, 14 projenin ihalesini aldı. Bu ihalelerle kamunun kasasından şirkete 3 milyar 474 milyon TL ödendi. Çamlıca Tepesi'ndeki onlarca radyo ve televizyon vericisinin kaldırılması amacıyla 2016 yılının Mart ayında inşaatına başlanan Çamlıca Kulesi de yine bu şirkete yaptırıldı.

EĞİTİM VE ARAŞTIRMA İFADESİ YALNIZCA ADLARINDA KALACAK

Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan personel dağılım cetvelinde kısmen kapatılması planlanan hastanelerdeki uzman hekim sayılarının azaltıldığı görüldü. Sendikalar, şehir hastaneleri için uzman hekim kadrolarının 3'te 2 oranında azaldığını belirterek "Personel dağılımı, mevcut hastanelerin artık aynı kapasitede çalışmayacağını gösteriyor" dedi.

Bilkent Şehir Hastanesi'nin açılacağı söylenerek çok önemli 6 hastane kapatıldı. Ankara'da Etlik Şehir Hastanesi'nin açılmasının ardından da Ankara Onkoloji, Dr. Sami Ulus Çocuk Sağlığı ve Araştırmaları, Dışkapı Yıldırım Beyazıt ve Ulucanlar Göz ve Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastaneleri işlevsiz hale getirildi. Bakanlık tarafından yayımlanan personel dağılım cetveline göre Dışkapı EAH'sinde uzman hekim sayısı 342'den 160'a, Sami Ulus EAH'sinde uzman hekim sayısı 192'den 46'ya, Ulucanlar Göz EAH uzman hekim sayısı 41'den 16'ya, Zübeyde Hanım EAH uzman hekim sayısı 132'den 50'ye düşürüldü. Etlik Şehir Hastanesi'ne ise 1015 uzman hekim kadrosu açıldı.

Ciddi Azalma Var

Hastanemi Açın Platformu sözcüsü Dr. Bayazıt İlhan, "Hastanelerin uzman hekim kadrolarında ciddi azaltma yapıldığı görüyoruz. Bu kadroların da Etlik Şehir Hastanesi'ne kaydırıldığı görülüyor. Personel dağılımı, mevcut hastanelerin artık aynı kapasitede çalışmayacağını gösteriyor. Biz bu hastanelerin güçlendirilmesini, personel ve ekipman eksiklerinin giderilmesini talep ediyoruz" dedi. Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası Ankara Şubesi Eş Başkanı Kubilay Yalçınkaya ise "Sağlık Bakanı mevcut hastanelerin kapanmayacağını ifade etti ancak yayımlanan cetvel ile bu hastanelerin eğitim ve araştırma hastanesi vasfını sürdürmesi imkânsız. Hastanelerdeki uzman hekim sayısı neredeyse 3'te 2 oranında azaltılmış durumda. Eğitim ve araştırma yalnızca bu hastanelerin adı olarak kalacak" diye konuştu.

ŞAHSIM HÜKÜMETİ SAĞLIK SİSTEMİNİN SAĞLIĞINI BOZDU!

"Beyaz Reform" sloganıyla Sağlık Bakanlığı tarafından hayata geçirilen; ödül ve teşvike dayandığı belirtilen yeni sistem tartışılırken, Covid-19 salgınının sağlık çalışanları üzerinde yarattığı tahribatın izleri istatistiklere yansdı. Sağlık Hizmetleri sektöründe son 2 senede meydana gelen iş kazaları **yüzde 116** oranında arttı. Türkiye'de **son 14 senede** sağlık hizmetleri sektöründe toplam **146 bin 52** iş kazası meydana gelirken bu kazaların **92 bin 943**'ü, geride bıraktığımız 2 senede yaşandı. Başka bir ifadeyle 2008-2021 yıllarında sağlık hizmetleri sektöründe

yaşanan iş kazalarının toplam **yüzde 64'ü** pandemide meydana geldi. Öte yandan 2020-2021 yılları arasında sağlık hizmetleri sektöründe çalışan **24 kişi iş kazası, 30 kişi** ise meslek hastalığı sonucu yaşamını yitirdi. Pandemi süresince Türkiye genelinde tüm iş kollarında **toplam 40 kişi** meslek hastalığı nedeniyle hayatını kaybederken, **ölenlerin yüzde 75'ini** sağlık hizmet sektöründe çalışanlar oluşturdu.

2021'de Tüm Zamanlar Rekoru

Son 14 senede Türkiye'de sağlık alanında toplam **146 bin 52** iş kazası meydana geldi. Kazalar 2008-2021 yılları arasında **748 kat** arttı. 2008 yılında kayda geçen iş kazası sayısı yalnızca **72** iken, iş yükünün arttığı, sağlık sisteminin talebe cevap vermekte zorlandığı 2021 yılında toplam **53 bin 826** iş kazası rapor edildi. Başka bir ifadeyle sağlık sektöründe "tüm zamanlar rekoru"nun kırıldığı 2021'de iş kazaları on değil, yüz değil, bin değil tam **yüzde 74 bin 631** oranında arttı.

Pandemi Etkisi

COVID-19 salgınının sağlık sistemine getirdiği yük, iş kazaları istatistiklerinde de açıkça görülüyor. 2020-2021 yılları arasında sağlık hizmet sektöründe meydana gelen iş kazaları **yüzde 116** artarken pandemi boyunca **her hafta sağlık sektöründe çalışan 864 kişi** iş kazası geçirdi. Covid-19 salgınının başlangıcından bugüne kadar iş kazası geçiren toplam sağlık çalışanı sayısı ise **92 bin 943** oldu. Bu sayı son 14 yılda sağlık sektöründe kayıt altına alınan toplam iş kazasının **yüzde 64'üne denk geliyor**. Başka bir ifadeyle Türkiye'de sağlık hizmetleri sektöründe meydana gelen **her 5 iş kazasından 3'ü** pandemi sürecinde yaşandı.

Hekimler Arasında Yaygınlaştı

AKP iktidarının halk sağlığını bozan "Sağlıkta Dönüşüm Sistemi", performans dayatmasıyla karşı karşıya kalan hekimlerin iş sağlığını da bozdu. Kısa sürede çok fazla hasta bakmak zorunda bırakılan hekimler arasında iş kazaları yaygınlaştı. Türkiye'de 2008-2021 yılları arasında mesleğini icra ederken toplam **4 bin 952** hekim iş kazası geçirdi. Hekimler arasında iş kazaları **yüzde 3 bin 70** arttı. 2008 yılında iş kazası geçiren hekim sayısı **47** iken bu sayı pandeminin doruk noktasına ulaştığı 2021 yılında **1.490'a** yükseldi. Pandemi süresince iş kazası geçiren hekim sayısı ise **2 bin 377** oldu.

SGK Kabul Etmiyor Ama...

Türkiye'de son 2 senede **en az 556** sağlık çalışanı covid-19 nedeniyle hayatını kaybettiği halde, SGK verilerine göre meslek hastalığı nedeniyle hayatını kaybeden sağlık çalışanı sayısı **30'dur**. Bu da temelde bir sigortacılık kurumu olan SGK'nın meslek hastalıklarını bir tazminat süreci olarak ele aldığını ve sağlık çalışanlarının insani taleplerini ekonomik gerekçelerle yok saydığını göstermektedir.

1)AKP iktidarı döneminde kamucu sağlık politikaları terkedilmiştir.

Sağlıkta Dönüşüm Programı ile sağlık hizmetleri ticarileştirilmiş, "**tamamlayıcı sigorta**" gibi "**yan ürünler**" aracılığıyla halk sağlığı alanı tümüyle özelleştirilmiştir.

Sağlık hizmetlerinin piyasa koşullarına terk edildiği bu süreçte sağlık çalışanları, aşırı ve düzensiz çalışma, ücret yetersizliği ve adaletsizliği, hedef gösterilme, iş kazaları, çalışma barışının bozulması, mesleki yükselmelerde liyakatin yok sayılması, çalışma koşullarının gün geçtikçe kötüleşmesi, güvencesizlik, gelecek kaygısı ve şiddet nedeniyle ciddi sıkıntılar yaşamaktalar.

2)Sağlık sistemi üzerindeki iş yükü sürekli artmaktadır.

İktidar; başta hekim göçü ve covid kaynaklı ölümler olmak üzere sağlık alanındaki çöküşü perdelemek için 2021 yılına ait sağlık istatistiklerini açıklıyor.

Bugün Türkiye'de **1 hekim başına 488 hastanın düştüğü** göz önünde bulundurulursa "Sağlıkta Dönüşüm" sloganıyla makyajlanarak pazarlanan sağlık sisteminin üzerindeki "performans" baskısının sürekli artan iş yükünü taşıyamaz hale geldiğini ortaya koyuyor.

Piyasanın emrine sunulan sağlık alanında belirleyici etken olan "performans" kriteri hizmet kalitesini düşürdüğü gibi, hasta ile hekim ve sağlık çalışanı arasındaki ilişkiyi de olumsuz etkiliyor.

3)"Performans kriteri" iş kazalarına davetiye çıkartıyor.

"Az zamanda daha fazla hasta muayene etmek" üzerine kurulu sağlık sistemi, sağlık hizmet sektöründe yaşanan iş kazalarının tavan yapmasına neden olmuştur. Bu gerçek SGK verilerinde bütün çıplaklığıyla ortadadır.

4) AKP, sağlıkta Şiddet sarmalına son verecek siyasi iradeyi ortaya koyamıyor.

Özel sağlık sigortalarına dayalı hale getirilen sağlık sistemi, hastaları birinci basamak yerine ikinci basamak sağlık kuruluşlarına yönlendirirken, aşırı yüklenen sistem, tüketim aracı haline dönüşen taleplere nitelikli cevap verme kabiliyetini yitirmiştir. Özellikle acil servislere meydana gelen yığılmalar nedeniyle sağlık hizmetlerinde oluşan aksamaların sorumlusu olarak sağlık çalışanları görölmektedir.

Oysa hizmette meydana gelen aksamaların yegane sebebi hasta/müşteri memnuniyeti temelli hizmeti dayatan piyasalaştırılmış sağlık sistemi ve bu sisteminin savunucusu sağlık bakanlığıdır.

5) Yapısal sorunlar çözümedi.

Pandemide 3'üncü yılı geride bırakmaya hazırlanırken, salgınının sağlık çalışanları bakımından meslek hastalığı sayılıp sayılmayacağı halen tartışılıyor.

Uluslararası Çalışma Örgütü'ne göre dünyada birçok ülke Covid-19'u meslek hastalığı olarak tariflerken, Türkiye pratiğinde hala illiyet bağı arandığı görölmüyor.

İktidarın, ekonomik kaygılarla insan hayatını ikinci plana itmesi nedeniyle sağlık emekçilerinin omuzlamak zorunda kaldığı yük de bütün gerçekliğiyle istatistiklere yansımıyor.

Bugüne kadar en az **556** sağlık emekçisi covid-19 nedeniyle hayatını kaybetmişken, bu ölümler SGK verilerinde yer almıyor. Covid-19'un meslek hastalığı sayılmaması sağlık emekçilerinin büyük hak kayıplarına uğramasına yol açtığı gibi ve hukuki bakımdan hak arama yollarını da kapatıyor.

6) Sağlık çalışanları güvencesiz.

Şahsım hükümetinin uyguladığı ekonomi politikaları, halk sağlığını korumakla görevli sağlık çalışanlarını ucuz iş gücü konuma indirgemenin yanı sıra güvencesiz iş havuzunun bir parçası haline de getirdi. Koronavirüs salgını ile mücadeleyi yürütenlerin en ön safında yer alan sağlık çalışanlarının karşılaştığı sorunlar son 3 sene derinleştirdiği gibi yaşamlarını da tehdit eder boyuta ulaştı.

Pandemi başında alkışlarla desteklenen sağlık çalışanları ne yazık ki bugün insan hayatını kurtarmak için göstermiş oldukları çabanın maddi ve manevi karşılığını dahi alamıyorlar.

Yıllık izin, emeklilik, istifa gibi temel özlük hakları pandemi boyunca engellenen sağlık emekçilerinin en temel insani talepleri dahi kabul edilmemektedir. Sürecin geldiği noktada yıpranan, tükenen, moralsiz ve çareyi yurtdışına gitmekte bulan sağlık ordusunun neferleri şahsım hükümetinin sözcüleri tarafından hedef gösterilmektedir.

126 BİN HEKTAR ORMANLIK ALAN MADENCİLİĞE AÇILDI

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG) tarafından 58 ilde 222 adet maden ihalesine çıkılacağı duyurulmuştur.

58 ilin 222 noktasında, büyük çoğunluğu ormanlık olan 125 bin 945,64 hektarlık alanı maden arama çalışmalarına açılmıştır. Duyuruda ihale tarihinin ileriki günlerde açıklanacağı bildirilmiştir.

İhaleye konu olan 222 noktanın tamamı, 'avlak' alanları olarak belirlenmiş. 126 bin hektarlık alanın neredeyse tamamı ise 4. Grup maden sahaları olarak işaretlenmiş.

Maden sahası olarak belirlenmiş olan avlaklar ise; ormanlık alanlar, toprak muhafaza ve ağaçlandırma sahaları ile devlet tarım işletmeleri sahaları, baraj gölleri ve bunların emniyet sahalarını içeriyor. 40 ilde 4. Grup madenciliğin kapsadığı alan 119 bin 227,71 hektar alanı kapsıyor. 6717,93 hektarlık alanda ise 1-b. Grup, 2. Grup ve 2- b. grup madenler için ihaleye çıkılıyor.

BODRUM'A BİR GÜNDE ÜÇ HANÇER!

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, aralarında Cengiz İnşaat'ın da yer aldığı Bodrum'daki üç projeyi onayladı. Projeler, korunması gereken sit alanları ile eşsiz güzelliğe sahip koylarda yapılacak.

Türkiye'nin en gözde turizm ilçelerinden biri olan Muğla'nın Bodrum ilçesi, son yıllarda talana açıldı. En güzel koylar, özel işletmeler tarafından hızla işgal edilip, ticarileştiriliyor. Anayasa ve kıyı kanununa göre halkın kullanımına açık olması gereken plajlar ise özel işletmeler tarafından kiralanarak veya işgal edilerek halkın ücretsiz kullanımına kapatılıyor.

Bu talan projelerine karşı ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı sadece onay veriyor. İlçede son olarak 6 Aralık tarihinde Bakanlık, 3 projeye 'çevresel etki değerlendirme (ÇED) gerekli değildir' kararı verdi. Yapılmak istenen projelerin arasında 17-25 Aralık sürecinde halka ettiği küfürle hafızalara kazınan 'beşli çeteden' Mehmet Cengiz'in şirketinin projesi de bulunuyor. BirGün olarak yapılmak istenen 3 projeyi inceledik.

Yine Cengiz Yine Talan

Cengiz İnşaat Sanayi ve Ticaret, Muğla'nın Bodrum ilçesine bağlı Göl Mahallesi'nde yer alan Cennet Koyu'nda 'Turizm Konaklama Tesisi' projesi için harekete geçti. Şirket 409 bin 233, 38 metrekaarelik sahip olduğu mülkiyetinde alanda; 101 apart oda ve 83 süit oda olmak üzere toplam 184 oda yapmayı planlıyor. Projenin yapılacağı alan ise orman ve önemli doğa alanı içerisinde kalıyor. Proje alanı ikinci ve üçüncü sit derecesi içinde kalırken çevresinde birinci derece sit alanları bulunuyor. Proje bedeli ise 56 milyon 831 bin 860 TL olarak belirlendi. Mehmet Cengiz, Cennet Koyu için iki kez girişimde bulunmuştu. Danıştay 13. Dairesi, Cennet Koyu'ndaki 2 milyar 100 milyon TL değerindeki 700 dönümlük kamu arazisinin özelleştirme kararını daha önce iki kez iptal etmişti. Danıştay kararına rağmen Cengiz İnşaat bu proje için ise Bulgarı ile anlaşmıştı.

Kıyılar Zenginlere

Azerbaycan merkezli Pasha Holding bünyesinde bulunduğu bilenen PD Turizm ve Gayrimenkul şirketi ise, Geriş mahallesi Yaka mevkiinde yaşama yeri, dalgakıran ve kıyı düzenlemesi projesi yapmak için çalışma başlattı. Projenin yaklaşık 9 bin 806 metrekaarelik alanda hayata geçirilmesi planlanıyor. Proje kapsamında kazıklı dalgakıran için 295 adet kazık çakılacak.

Proje alanı 'Su Ürünleri Kanunu kapsamında olan Su Ürünleri İstihsal ve Üreme Sahaları' ve 'Kıyı Kanunu' gereğince yapı yasağı getirilen alanlar içerisinde kalıyor.

Proje bedeli 21 milyon 926 bin 980 TL olması öngörülüyor. Bir diğer onaylanan proje ise Bilak Madencilik İnşaat Turizm İthalat ve İhracat şirketinin 'Taş ocağı, Kıрма-Element Tesisi ve Beton Santrali'nin' elektrik ihtiyacını karşılamak amacıyla Güneş Enerji Santrali projesi. Şirketin Turgutreis Mahallesi Bozdağ mevkiinde 2,901 hektarlık alanda yapmak istediği proje mera alanı içerisinde kalıyor. Proje alanına sadece 40 metre mesafede konut yer alıyor. Proje bedeli de 48 milyon TL olarak belirlendi.

KAYYUMUN SİYANÜR SEVDASI

Açtığı siyanür kuyularıyla çevreyi ve insan yaşamını tehdit eden Koza Altın, yeni bir proje için kolları sıvadı. Gümüşhane'de altın madeni açmak için başvuran şirket, cevheri Giresun'daki siyanür havuzuna taşıyacak.

Ülkenin dört bir tarafını siyanür havuzuna çeviren Koza Altın İşletmeleri Gümüşhane'de de altın madeni açmak için başvuru yaptı. Projenin onaylanması halinde çıkarılan cevher 2007 yılında açılan Gümüşhane'deki Mastra Maden Ocağı'nın siyanür havuzuna taşınacak.

2015 yılında kayyum atan ve maden faaliyetlerine hız veren Koza Altın İşletmeleri ülkenin dört bir tarafında zehir çukurları açıyor. İzmir'i, Giresun'u, Eskişehir'i, Kayseri'yi ve son olarak Gümüşhane'yi zehirlemek isteyen Koza Altın İşletmeleri'nin sahibi firari Akın İpek'in FETÖ'den hüküm giymesi üzerine 2015 yılında şirkete kayyum atandı. Bir süre ülke genelinde faaliyetlerine ara veren Altın Koza, kayyum atanması üzerine Gümüşhane'deki Mastra Maden Ocağı başta olmak üzere birçok faaliyetine devam etti. Kayyum atandıktan sonra iktidarın gözde şirketlerinden olan Altın Koza ülkenin dört bir tarafında yeni maden ocakları açtı ya da var olanların kapasitesini artırdı.

Direnış Sürüyor

İzmir'in Bergama ilçesinde fıstık çamıyla ünlü Kozak Yaylası'nın yanı başında bulunan, 2010 yılında faaliyete geçen Çukuralan Altın Madeni'ne karşı direniş sürüyor. Sürekli kapasite artırımı ve yeni tesisler eklemeye çalışan şirket hukuk kararlarını tanımıyor. ÇED gerekli değildir kararları iptal edilen şirket hukukun arkasından dolanarak Altın Madeni Kıрма Element Tesisi için ikinci kez başvurdu. Bu kez ÇED olumlu kararı alan şirkete Danıştay dur dedi. Yurttaşların başvurusu üzerine Danıştay, kararı iptal etti.

Şirket Vazgeçmiyor

Şirket, iki kez mahkemeler tarafından reddedilmesine rağmen kapasite artırımından vazgeçmiyor. Bölgeyi yıllarca siyanüre boğan şirket, üçüncü kez denediği kapasite artışıyla alanın büyüklüğünü 132 hektar artırarak 324 hektara çıkarmak istiyor.

Hayalet Köyler

Gümüşhane ili sınırlarında bulunan Masta Maden Ocağı'nda da hem maden çıkartılıyor hem de siyanürle cevher zenginleştirme yapılıyor. Şirketin son olarak Giresun'daki ruhsatlı alan için başvurduğu proje onaylanırsa çıkartılan cevher Gümüşhane'ye taşınacak. 2007'de açılan Masta Maden Ocağı bölgeyi adeta çöle çevirdi. Yıllar içerisinde bölge halkının göç etmesiyle hayalet köyler ortaya çıktı.

Dinamit Patlatılacak

Giresun'un Dereli ilçesinde açılması planlanan maden ocağının, Terasdamı ve Mence mahallelerine uzaklığı 700 metre. Yerleşim yerlerinin dibinde patlatma yöntemiyle çalıştırılacak maden ocağında yılda 312 dinamit patlaması yapılacak.

Şirket ÇED dosyasında, cevher zenginleştirme yani altını ayrıştırma işlemi yapmayacağı için 'kimyasal kullanmayacağı'nı belirtti. Gümüşhane'den çıkarılan cevher geçici depolama tesisinde bir süre bekletildikten sonra Mastra Maden Ocağı'na getirilerek siyanürle buluşturulacak. 5 yıl olarak belirlenen üretim süresi boyunca 567 bin ton cevher ve 592 bin ton pasa çıkartılması bekleniyor. Projenin bedeli ise 360 bin TL.

Bilindik Oyun

Koza, diğer projelerinde olduğu gibi burada da projeyi küçük göstererek ÇED onayı almak istiyor. Şirket, tamamı ormanlık alan içerisinde bulunan 20,65 hektarlık alan için başvurdu. Toplamda 1000 hektardan fazla ruhsatı alan şirketin ÇED onayından sonra projeyi büyütmesi bekleniyor.

TEK ADAM YETKİSİ ORMANLARI BİTİRİYOR

Cumhurbaşkanı'na ormanlar üzerinde tam yetki veren Ek 16. Madde ile 16 hektarlık alan daha orman vasfını yitirdi. 2018'den bu yana sadece bu maddeyle ormanlık vasfını yitiren alanların toplamı 1600 hektara yaklaştı.

İktidarın ormanlar üzerindeki baskısı bitmiyor. Enerji, maden ile turizm sektörüne yeşili feda eden iktidar çıkardığı yönetmelik ve kanun değişiklikleriyle ormanları talan ediyor. Cumhurbaşkanı'na ormanlar üzerinde tam yetki veren Ek 16. Madde uygulamasıyla 2018'ten bu yana yüzlerce hektar ormanlık alan vasfını yitirdi. Son olarak dün Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararnamesiyle Sakarya, Kocaeli, Zonguldak, Rize ve Balıkesir illerinde yaklaşık 16 hektarlık alan daha ormanlık vasfını yitirdi. Uzmanlara göre 2018'te çıkan Ek 16. Maddesi'yle kaybedilen ormanlık alan 1600 hektara yaklaştı.

Tek Adam Yetkisi

Daha önce Bakanlar Kurulu'nda olan 'istediği alanları orman dışına çıkartma yetkisi' tek adam rejimine geçildikten sonra Cumhurbaşkanı'na verildi. Böylece Cumhurbaşkanı 2018'ten bu yana ülkenin dört bir tarafındaki ormanlık alanları tek imzayla ormanlık vasfından çıkartabiliyor. 6831 sayılı Orman Kanunu'nun Ek 16. Madde'sinin onaylandığı 2018'ten bu yana Resmi Gazete'de aralıksız her ay yeni bir Cumhurbaşkanı kararı açıklanıyor. Ormanlık vasfından neden çıkarıldığına ilişkin bilginin verilmediği Resmi Gazete'de her ay onlarca hektar ormanlık alan vasfını yitiriyor, binlerce dikili ağacın ihalesi duyurusu yapılıyor.

Anayasa'ya Aykırı

2018'te çıkarılan maddeye ilişkin uzmanlar 'Anayasa'ya aykırı' diyor. Uzmanlar tarafından kaleme alınan Türkiye'de Ormansızlaşma ve Orman Bozulması raporunda, 2018'ten 30 Mart 2022 tarihine kadar 928 hektarlık alanın orman alanı dışına çıkartıldığı hatırlatıldı. Raporda maddenin Anayasa'ya aykırılığına ilişkin şu ifadeler yer aldı: "...Anayasa'da orman dışına çıkarılabilecek alanlar açıkça yazmaktadır. Hiç kimse Anayasa'da "...31 Aralık 1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş..." ibaresi yer aldığı sürece, orman alanlarını bir kanun maddesiyle orman dışına çıkarıp, nirengi noktası olarak da 19 Nisan 2018 tarihini belirleyemez."

AYM Reddetti

Yine raporda ana muhalefet partisinin Ek 16. Madde'yi Anayasa Mahkemesi'ne (AYM) taşıdığını ancak reddedildiği hatırlatıldı: "Konuyu bilen herkesin Anayasa'ya aykırı olduğu konusunda hem fikir olduğu bu değişiklik, ana muhalefet partisi tarafından iptal istemiyle AYM'ye taşınmış olduğu halde, AYM 16 Temmuz 2020'de vermiş olduğu kararda bu iptal istemini 'oybirliğiyle' reddetti."

Dört Koldan Saldırı

İktidarın ormanları yok ettiği tek uygulama Ek 16. Madde değil. 2021 yılında yaklaşık 140 bin hektar yanarken ormancılık dışı faaliyete açılan ormanlık alanı 42 bin hektarı geçti. Ormanlar üzerindeki tehdidi artıran odun üretimi ise geçen yıl 36 milyon 133 bin metreküp oldu.

Şirketler için kamulaştırma

Resmi Gazete ormanlık alanların yanı sıra yine acele kamulaştırma kararlarıyla doluydu. Rize, Denizli ve İzmir'de enerji tesisleri için acele kamulaştırılmasına karar verildi.

DOĞALGAZDA TÜRKİYE PLANLARI KARIŞIK

Türkiye'de doğalgaz tedarik üssü kurma önerisini gündeme getiren Rusya, Kazakistan ve Özbekistan ile 'gaz birliği' kurmaya yöneldi. Bu plan ile küresel enerji pazarında yeni bir güç merkezi olmayı hedefliyor.

Türkiye'de doğalgaz tedarik üssü kurma önerisini gündeme getiren Rusya, yeni bir hamleyle Kazakistan ve Özbekistan ile 'gaz birliği' kurmaya yöneldi. Üç ülkenin doğalgaz rezervlerinin Çin ve diğer alıcılara sevkiyatını içeren plan, küresel enerji pazarında yeni bir güç merkezini hedefliyor.

Rusya Devlet Başkanı Putin'in Cumhurbaşkanı Erdoğan ile geçen ay yaptığı görüşmede, Avrupa'ya yönelik olarak Türkiye'de bir doğalgaz tedarik üssü kurma önerisi yankı yaratırken, Rusya yeni bir hamleyle girişerek, Kazakistan ve Özbekistan ile 'Gaz Birliği' kurma planını başlattı.

✓ Ukrayna savaşı nedeniyle ABD-AB yaptırımları sonrası Avrupa'ya petrol ve doğalgaz tedarikini önemli ölçüde durduran Rusya, **alternatif satış ve tedarik kanallarına yoğunlaştı.**

Rusya Başbakan Yardımcısı Aleksandr Novak'ın duyurduğu üç ülke arasında gaz birliği oluşumunun hayata geçirilmesi planı, başta Çin ve Hindistan olmak üzere Rusya'nın önemli enerji tedarik pazarlarına kesintisiz sevkiyatı amaçlıyor.

✓ Kurulacak gaz birliği **Rusya-Kazakistan-Özbekistan** arasındaki doğalgaz transferinin artırılması yanında, bu ülkelerden Çin ve diğer ülkelere yönelik doğalgaz sevkiyatının artırılmasını öngörüyor.

Ayrıca Kazakistan'ın kuzey bölgelerine Kazak doğalgazı sevkiyatı için Kazakistan hükümeti tarafından planlanan milyarlarca dolarlık doğalgaz boru hattı inşaatları yerine, Sibiryada üretimi artırılan Rus doğalgazının kuzey Kazakistan'a sevk edilerek kullanıma sunulması da gaz birliği planının amaçları arasında.

Kremlin Sarayı sözcüsü Dimitri Peskov, Putin'in Kazakistan Devlet Başkanı Cömert Tokayev ile görüşerek planı ele aldıklarını açıkladı. Dünyanın en büyük doğalgaz ihracatçılarından Rusya için en önemli pazarlardan birisi olan Avrupa'ya yönelik sevkiyat, AB'nin Rus doğalgazına bağımlılığı aşamalı olarak sonlandırma kararıyla azaldı. AB ülkelerinde ciddi enerji krizi yaşanıyor. Gaz Birliği kurulması planlanan Özbekistan ve Kazakistan kendi tüketimleri kadar doğalgaz üretebiliyor. Üç ülke arasındaki boru hatlarıyla Rus doğalgazı ihtiyaç halinde bu ülkelere sevk edilirken Rus gazını Çin'e taşıyan boru hattı da Kazakistan-Özbekistan üzerinden geçiyor. Ukrayna savaşı nedeniyle uygulanan yaptırımlar ve Kuzey Akım gaz boru hattındaki kesintilerin ekonomik yansımalarını azaltmak isteyen Rusya, Çin, Hindistan ve diğer Güneydoğu Asya ülkelerine enerji ihracatını artırma arayışlarına hız verdi.

Mısır ile normalleşme, Türkiye için Doğu Akdeniz'de enerji rezervlerinin ve Münhasır Ekonomik Bölgelerin (MEB) paylaşımında yeni olasılıkların gündeme gelmesi yakın dönemde güç görünüyor. Türkiye ile gerilim sürecinde, İsrail, Güney Kıbrıs, Yunanistan ile yakınlaşan Mısır'ın Türkiye'ye mesafeli duruşunu sürdüreceği anlaşılıyor. Mısır ile Yunanistan, Türkiye'nin daha önce tepki gösterdiği **'Doğu Akdeniz'de Arama ve Kurtarma Sahalarında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Muhtırası'** imzaladı. Bu mutabakat, Mısır, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve Yunanistan arasında enerji, siyasi, ekonomik ve askeri iş birliğinin güçlü bir şekilde devam edeceğini gösteriyor.

İKTİDAR, SUUDİ ARABİSTAN'DAN GELECEK 5 MİLYAR DOLARLA AVUNUYOR!

İktidar, normalleşme girişimleriyle döviz bulmaya çalışıyor. Suudi Arabistan'dan gelecek 5 milyar dolara sevinip, avunuyor. Aynı Suudi Arabistan 40 milyar dolarlık bir bütçeyle 2030 Dünya Kupası'nı Yunanistan ve Mısır ile ortaklaşa organize etmek üzere FIFA'ya başvuruyor!

Gazeteci Cemal Kaşıkçı'nın İstanbul'da katledilmesine ilişkin yargılamayı rafa kaldırıp, Türk yargısındaki dosyayı Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Adalet Bakanının talimatıyla Suudi Arabistan'a teslim eden iktidarın bu kararının ardından karşılıklı ziyaretlerle 'normalleşme' adımları atıldı. Bu normalleşmenin ödülünün Suudi Arabistan'dan

gelecek 5 milyar dolarlık mevduat desteği olduğu kısa süre önce açığa çıktı. CB Erdoğan daha önce BAE ve Katar'a yaptığı ziyaretler ve kırmızı halılarla karşılayıp, uçağının merdivenine kadar uğurladığı Suudi Veliht Prensi **Muhammed bin Selman**'ın (MbS) Türkiye ziyareti sonrasında 'Dostlarımız bize borç veriyor' açıklaması yapmıştı.

Ankara'dan Mısır ve Yunanistan'a giden MbS, Kahire'de 12 milyarlık finansman desteği, Atina'da ise 8 milyar dolarlık ekonomi, ticaret, bilişim teknolojisi ve ortak yatırım anlaşmalarına imza attı. Türkiye'nin payına düşen, Merkez Bankası nezdinde açılarak, hesapta tutulacak 5 milyar dolarlık mevduat oldu. Ancak iktidarı adeta para için kapıda bekleterek, Kaşıkçı dosyası ve muhtemelen başka tavizler kopartarak 5 milyar dolarla avutan Suudi Arabistan, Katar'da devam eden Dünya Futbol Şampiyonası'nda FIFA'ya yaptığı başvuruda 2030 Dünya Kupası'nı Mısır ve Yunanistan ile ortak organize etmeyi, bunun için de ilk etapta 40 milyar dolarlık bir kaynağı harekete geçirmeyi teklif etti.

✓ Teklifle, Yunanistan ve Mısır'da çok sayıda yeni stadyum, spor tesisi, altyapı ve konaklama tesislerinin yapımı ve tamamının finansmanının Suudi Arabistan tarafından karşılanacağı garanti ediliyor.

Bir anlamda Kaşıkçı dosyasını 5 milyar dolar borç karşılığında iktidardan satın alarak kapatan Suudi Arabistan bunun **8 katı tutarında bir kaynağı** karşılıksız şekilde tahsis ederek Mısır ve Yunanistan ile Dünya Futbol Şampiyonasına talip oluyor.

Suudi Arabistan Turizm Bakanı Prens Ahmed El Katip ülke turizmini geliştirmek, ülkenin saygınlığını ve tanınırlığını artırmak için küresel spor organizasyonlarına önem verdiklerini, bu çerçevede 2029'da ilk kez düzenlenecek Asya Kış Oyunları'nın Suudi Arabistan'da yapılacağını açıkladı. Çöl ülkesinde kar, kayak ve buz pateni pistleri, artistik patinaj salonları için muhtemelen Suudi bütçesinden ve fonlarından on milyarlarca dolar kaynak harcanacak.

Ayrıca Suudi Veliht Prensi MbS'nin 'Vizyon 2030' projesiyle ülkeye 100 milyon turist çekilmesi planlanıyor. Kızıldeniz'de 22 ada üzerinde, Mısır ve Ürdün sınırlarındaki sahillerde Belçika büyüklüğünde yeni bir şehir kuruluyor. Beş yıldızlı oteller, dalış ve kayak merkezleri, tatil köyleri projede yer alıyor.

Yunanistan Başbakanı Kiriakos Miçotakis kısa süre önce Riyad'ı ziyaret ederek 100 milyar dolarlık Vizyon 2030'da Yunan turizmcilerin, şirketlerin proje ortağı olması, yatırımlarda ve tesislerin yapımında yer alması için çok sayıda anlaşmaya imza atıyor. **İktidar, normalleşme karşılığında 5 milyar dolar borç bulmakla övünüyor!**

KARA HAREKATI ABD VE RUSYA'NIN ONAYINDA MI?

Suriye'nin kuzeyine yönelik kara harekâtı için; Rusya, ABD, Almanya, Şam ve hatta Mısır ile, ciddi bir pazarlık sürecine girildiği anlaşılıyor. ABD ve Rusya, daha önce Türkiye'nin teröre karşı kendini savunma hakkı olduğunu söylerken şimdi harekâtın ciddi riskler doğuracağını belirterek karşı çıkıyor!

İstiklal Caddesi'nde 13 Kasım'da gerçekleşen bombalı terör saldırısından sonra yeniden gündeme gelen Suriye'nin kuzeyine dönük kara harekâtı konusunda Cumhurbaşkanı (CB) Erdoğan'ın 'kimseden izin almayız' ifadesine rağmen harekâta onay için çok taraflı ve ciddi pazarlıkların sürdüğü anlaşılıyor. Tel Rifat, Menbiç ve Ayn el Arab'ı (Kobani) kapsayacağı ifade edilen harekâtın 'bugün, yarın veya haftaya' olabileceğini söyleyen CB Sözcüsü İbrahim Kalın'ın ifadelerine karşılık Pentagon ve Kremlin sözcülerinden gelen açıklamalar, ABD Savunma Bakanı Lloyd Austin ile MSB Hulusi Akar arasındaki görüşme sonrası ifade edilenler harekâtın destek görmediğini işaret ediyor. CB Erdoğan'ın Sisi ile el sıkışmasına rağmen Mısır ve Suudi Arabistan da olası harekâta karşı çıkan açıklamalar yaptılar. Almanya Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock, Bükreş'teki NATO toplantısında Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'na 'Irak ve Suriye'ye kara operasyonundan vazgeçilmesi çağrısını ilettiğini' duyurdu.

Pazarlıklarda iktidarın Tel Rifat, Kobani ve Menbiç'teki YPG ağırlıklı SDG güçlerinin çekilmesi, buralara Suriye ordusunun yerleşmesi talebinin gündeme geldiği, Suriye'deki Rus Güçleri Komutanı Aleksandr Çayko'nun bunu SDG yönetimine ilettiği belirtiliyor. Rusya, bir yandan SDG ile Şam yönetimini bu şekilde uzlaştırmaya çalışırken diğer yandan da SDG'nin çekildiği yerlere Suriye ordusunun yerleşmesinin de Türkiye'yi harekâttan vazgeçireceği görüşünde. Diğer yandan olası kara harekâtına hava desteği için hava sahasının açılması konusunda Rusya ve ABD'nin karşı çıkarak olumsuz tavır takındığı anlaşılıyor.

✓ Olası harekâtın hedefleri arasında sayılan Tel Rifat'a Rusya'nın takviye asker birlikleri sevk etmesi ve Menag Havaalanı'nı savaş uçakları ve helikopterlerle takviye etmesi, Türkiye'nin harekâtına karşı mesaj olarak görülebilir.

✓ Şam yönetimiyle normalleşme adımlarına hazırlanan İktidar, Esad ile görüşebileceğini ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarına karşılık, Esad'ın bu görüşme teklifini reddettiği uluslararası ajanslarda ve Arap medyasında yer aldı. **İktidar, ret haberlerini yalanlamadı.**

Şam yönetiminin BM temsilcileri ve Suriye Parlamentosu Uluslararası İlişkiler Komitesi Başkanı Butrus el Marjan, Türkiye ile diyalog ve resmi görüşmelerin olabilmesi için;

✓ Kuzey Suriye'de olası kara hareketinden vazgeçilmesi,

✓ TSK'nın Suriye topraklarından çekilmesi,

✓ Şam yönetiminin 'terörist' olarak nitelediği ÖSO, SMO vb. rejim karşıtı silahlı güçlere desteğin sonlandırılması,

✓ İdlib'teki TSK gözetim noktalarının boşaltılması taleplerinin karşılanması, gerektiğini öne sürüyor.

İktidar, harekât söylemlerini gündemde tutsa da ABD ve Rusya'nın kara harekâtına karşı olduklarını daha güçlü şekilde ifade etmeye yönelmesi, **Kuzey Suriye'ye operasyonun bir süre daha bekleyeceğini ve pazarlıkların süreceğini gösteriyor.**